

**Rdeči križ Slovenije
Območno združenje Ormož -
70 let**

**Medobčinska lokalna akcijska
skupina za preprečevanje zasvojenosti -
20 let**

Zbornik prispevkov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

614.885(497.4Ormož)

RDEČI križ Slovenije. Območno združenje (Ormož)

Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ormož - 70 let [in] Medobčinska lokalna akcijska skupina za preprečevanje zasvojenosti - 20 let : zbornik prispevkov / [prispevke zbrala in uredila Maja Botolin Vaupotič ; fotografije arhiv RKS OZ Ormož in zasebni arhivi]. - Ormož : Rdeči križ Slovenije, Območno združenje, 2018

ISBN 978-961-6103-38-1

1. Botolin Vaupotič, Maja

COBISS.SI-ID [94158593](#)

Spoštovane članice in člani Območnega združenja RK Ormož

Rdeči križ ves čas svojega delovanja spremlja življenje ljudi in se aktivno vključuje ob različnih pojavih stiske in nemoči, še posebej otrok in starejših. Zagotavlja spoštovanje človeka in nagovarja ljudi, da delijo del svojega blagostanja s tistimi, ki pomoč najbolj potrebujejo. Prostovoljke in prostovoljci Rdečega križa ste prisotni povsod, kjer je potrebna kakršna koli pomoč.

Od zbiranja in nudenja pomoči v hrani, obleki, denarju, do skrbi za starejše občane, organiziranja letovanj za najmlajše, še posebej za tiste, ki morja nikoli ne bi videli. Posebej pomemben je Rdeči križ v zadnjih letih, ko se je gospodarska kriza dotaknila mnogih v naši bližini.

S pomočjo zvestih članov ter vseslovenske mreže predanih prostovoljk in prostovoljcev spodbujate in gradite čut za solidarnost, ko lajšate stiske in trpljenja naših soljudi in skušate prispevati k zaščiti njihovega dostojanstva. Za prebivalce naše dežele so poleg omenjene socialne dejavnosti pomembni krvodajalstvo, prva pomoč ter pomoč prizadetim ob naravnih in drugih nesrečah.

Vse to so dejanja, ki jih ni mogoče meriti v denarju. So dejanja, ki zahtevajo odprto srce in iskren čut do bližnjega.

Prav vsem, ki ste s svojo velikodušnostjo stopali po poti solidarnosti in iskrene predanosti do sočloveka, se vam ob jubilejnem praznovanju iskreno zahvaljujem. Naj beseda zahvale doseže tudi tiste, ki so v minulih desetletjih pustili globoke sledi solidarnosti in dobrote in jih ni več med nami.

Posebna zahvala vsem delujočim Krajevnim organizacijam Rdečega križa, ki danes delujete na območju vseh treh občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. S svojim delom nadaljujete poslanstvo, ki vam je bilo zaupano.

V kraju spodbujate k dobroti in pomagate potrebnim pomoči.

Zahvala Medobčinski LAS, ki s svojim preventivnim delom skrbite za zdravje prebivalstva, še posebej za aktivno vključevanje na področju odvisnosti mladih. S svojim delom posegajte na področje, ki je v sodobnem času še posebej na veliki preizkušnji.

Spoštovane članice in člani. Ob jubilejnem praznovanju sedemdesete letnice delovanja Območnega združenja Rdečega križa Ormož ter ob dvajseti letnici delovanja Medobčinske LAS Ormož Vam izrekam iskrene čestitke.

Naj ostane skrb za bližnjega naša skupna naloga tudi v prihodnje.

Lepo pozdravljeni.

Mirko Cvetko, župan občine Sveti Tomaž

Spoštovane gospe in gospodje, drage prostovoljke in prostovoljci

Rdeči križ Slovenije Območno združenje Ormož letos obeležuje 70-letnico prvega vpisa v register društev. Pred vami je bilten, v katerem so zbrani dogodki, delo Območnega združenja Rdečega križa Ormož na področju, ki ga le-to pokriva.

Obstajajo mejniki – večje humanitarne akcije in dejavnosti, ki so pomembni za zgodovino Rdečega križa OZ Ormož, vendar obsega delovanja in vsebine ne morem opisati z le nekaj izbranimi datumi. Za zgodovino Rdečega križa je pomemben vsak dogodek, ki je kakorkoli povezal prostovoljce, da so pomagali ljudem v stiski in sestavlja pomemben del mozaika delovanja v dobro ljudem.

Tudi danes Rdeči križ spremlja življenje ljudi. Aktivno reagira na pojave nemoči in stiske, še posebej otrok in starejših.

Naši prostovoljci in prostovoljke so prisotni povsod, kjer je potrebna pomoč. Od zbiranja in nudenja pomoči v obleki, hrani, denarju, do skrbi za starejše, organiziranja letovanj za najmlajše, predvsem za tiste, ki morja sicer nikoli ne bi videli.

Zraven omenjene socialne dejavnosti so za prebivalce na našem območju pomembni tudi prva pomoč, krvodajalstvo ter pomoč prizadetim ob naravnih in drugih nesrečah.

Območno združenje Rdečega križa Ormož je podprto s strani krajevnih organizacij, ki delujejo na svojih področjih in v skladu s temeljnimi načeli Rdečega križa in Rdečega polmeseca izkazujejo humanitarnost drugim, ki so pomoči potrebni in tako vplivajo na kakovostno delo Rdečega križa.

Hvala za požrtvovalno delo vsem prostovoljcem in prostovoljkam Rdečega križa in krajevnih organizacij.

Biti prostovoljec je obširnega pomena. Ni lepšega občutka, kot je ta, da si nekemu pomagal, mu s tem spremenil solze obupa v nasmeh in podaril žarek upanja.

Želim vam prijetno branje biltena, ki je izdan predvsem z namenom osveščanja javnosti o delu Območnega združenja Rdečega križa Ormož.

Blanka Kosi Raušl, predsednica RKS OZ Ormož

Spoštovani.

Pod okriljem Rdečega križa Slovenije Območnega združenja (RKS OZ) Ormož že od leta 1998 deluje Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zasvojenosti. Z delitvijo občine Ormož na tri manjše občine, se je LAS preimenovala v Medobčinsko lokalno akcijsko skupino za preprečevanje zasvojenosti na področju občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. LAS je medsektorsko koordinativno telo, ki deluje na področju navedenih občin z namenom sodelovanja in ukrepanja strokovnjakov z različnih področij (šolstva, zdravstva, socialnega varstva, policije,.....) in koordiniranjem preventivne dejavnosti na področju zlorabe drog. V zadnjem času se poleg zasvojenosti s kemičnimi sredstvi čedalje pogosteje pojavljajo osebe, ki imajo probleme s tako imenovanimi nekemičnimi oblikami zasvojenosti (igre na srečo, nakupovanje, seks, računalniške igrice,....). Zaradi tega je LAS bila prisiljena začeti izvajati aktivnosti tudi na tem področju.

LAS je v tem lokalnem prostoru edina ustanova, ki permanentno spremlja stanje o zlorabi drog, ga analizira in podatke posreduje zainteresirani strokovni in laični javnosti. Od samega začetka delovanja se na vsaka štiri leta izvaja raziskava o tovrstni problematiki. Raziskava zajema izvedbo anonimne ankete osnovnošolske in srednješolske populacije, analizo ankete in njeno predstavitev. Rezultati zadnje raziskave se vedno primerjajo s prejšnjimi, kar nam potem omogoča načrtovanje in izvajanje novih aktivnosti. Rezultati raziskave se vedno dopolnijo še s statističnimi podatki Policijske postaje Ormož, Lekarne Ormož, Zdravstvenega doma Ormož in društva Zdrava pot.

Vse izvedene aktivnosti nam kažejo, da je v našem lokalnem okolju prisotnih veliko dovoljenih in prepovedanih drog. Lahka dostopnost do teh substanc in njihova zloraba, pa se na žalost zelo negativno kažejo v vseh segmentih našega življenja, predvsem pa na področju varnosti. Zaradi zlorabe drog se zmanjšuje zdravstveno stanje, krajša se življenjska doba, večja samomorilnost, zmanjšuje se delovna sposobnost, večja se število kaznivih dejanj in prekrškov, upada prometna varnost ... Negativnih posledic zlorabe drog ne čutijo le uživalci, temveč vsi prebivalci, čeprav se tega marsikdo ne zaveda.

Člani LAS so imenovani s sklepom županov vseh treh občin, so prostovoljci in za svoje delo ne prejemajo nobenega plačila. Njihove naloge in cilji delovanja so opredeljeni v sklepu o imenovanju. Sredstva za izvajanje programov si LAS pridobiva iz proračuna vseh treh občin in s prošnjami sponzorjem oz. donatorjem. Ker LAS nima statusa pravne osebe, ne more kandidirati na javnih razpisih.

Ob 20. letnici delovanja LAS, bi se rad zahvalil vsem, ki so kakorkoli sodelovali in pomagali pri našem delu. Posebno zahvalo pa namenjam vsem bivšim in sedanjim članom LAS za njihovo strokovno in požrtvovalno delo.

Stanislav Ivanuša, predsednik medobčinske LAS občin
Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž

Obletnica Območnega združenja Rdečega križa Ormož

Sreča ni v glavi in ne v daljavi,
ne v žepu ali pod palcem zaklad.
Sreča je,
če se dobro delo opravi in če imaš koga rad.

Tone Pavček

Ob sedemdeseti obletnici delovanja Rdečega križa Slovenije, Območnega združenja Ormož in seveda tudi dvajseti letnici imenovanja članov Medobčinske Lokalne akcijske skupine, vam v imenu Medobčinskega društva invalidov Ormož iskreno čestitam z dobrimi željami za uspešno delo in sodelovanje tudi v prihodnje.

Vašemu praznovanju se pridružujem s trdno vero v solidarnost in pripravljenost ljudi, da pomagajo sočloveku.

Med seboj moramo biti složni, prijateljski in strpni prijatelj do drugega, tako s sodelovanjem lahko pričakujemo boljši jutri.

Naj nas še naprej povezuje naše prostovoljno delo in naj naše plemenito poslanstvo nikoli ne usahne.

Sonja Ivanuša, predsednica MDI Ormož

Okrajni pripravljalni delovni odbor RKS Ormož

Stev. 1

Ormož, dne 29.6.1945

Predmet: Navodila za ustanavljanje in delo
krajevnih pripravljalnih delovnih odborov RKS.

Vsem krajevnim pripravljalnim delovnim odborom RKS

v okraju Ormož

Od zavezniških društev RK, kakor tudi od naših izseljencev, posebno iz Amerike, pričakujemo ogramno pomoč v raznem blagu, hrani in sanitetnem materialu. Vsa ta pomoč, poslana in dodeljena RKS, se bo delila po tem RK. Zaradi tega moramo takoj pristopiti k ustanavljanju krajevnih enot RKS.

Postopek pri ustanavljanju krajevnih enot RK naj bo sledeči:
Ustanovitev krajevnih enot RK izvršite s primerno slovesnostjo, ki naj obsega govor o pomenu RK, deklamacije, petje itd. Kot zadnja točka naj bo volitev odbora. Odbor sestavljajo: predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in 5 - 12 članov odbora ter dva člana nadzornega odbora. Istovčasno se izvoli tudi delegat za okrajno skupščino RK. V sestavi odbora imenuje krajevna organizacija SPZZ in Z po enega zastopnika, ki ima iste pravice in dolžnosti kot ostali odborniki. V odbor pride tudi predsednik šolskega odbora Podmladka RK, v krajih kjer je šola. Liste za izvolitve pripravite že prej.

Član društva RK je le oni, ki plača letno članarino 124,- ali 10 RM.

Krajevne enote RK se osnujejo v krajih NO odborov in se imenujejo z imeno kraja ditičnega krajevnega NO odbora, v katerem posluje krajevna enota mora imeti vsaj 20 rednih članov za polnopravni obstoj. Ako ni mogoče pridobiti 20 rednih članov, se ustanovi krajevna enota v območju dveh ali treh krajevnih NO odborov.

Izvoljeni delegati krajevnih enot bodo na okrajni skupščini izvolili okrajni odbor, okrajni nadzorni odbor in delegate za okrajno skupščino.

Enako se izvršijo tudi volitve v okrajne skupščine.

Tako bo na demokratični način izvršena organizacija RK. Takoj, ko boste izveli volitve, nam pošljite spisek članov krajevnega odbora RK in delegata krajevnih enot za okrajno skupščino.

Taktivizirajte ljudi, da bodo v čim večjem številu pristopili v to človekoljubno ustanovo, ki je razširjena po vsem svetu, in ki blaži usodo tisočm, ki so prizadeti od vojnih grozot. Vsi brezdomci, vojaki, sirate in trpečji vam bodo hvaležni.

Smrt fašizmu - Svoboda narodu!

Tajnica:
Božman Milena l.r.

Predsednik:
Golob Edvard l.r.

Navodila za ustanavljanje in delo krajevnih pripravljalnih delovnih odborov RKS v okraju Ormož, 29.6.1945.

SI_ZAP/0348/001_00094 TE 1 ovoj št. 1

Vsebina

<i>Majda Keček</i> Le skupaj lahko delujemo uspešno	11
<i>Maja Botolin Vaupotič</i> O začetkih in razvoju Rdečega križa na ormoškem	14
<i>Jožef Cajnko</i> Organizacija in delovanje Rdečega križa Podgorci	77
<i>Majda Vogrinec</i> Krajevna organizacija Rdečega križa Vinski Vrh deluje na področju Krajevne skupnosti Miklavž pri Ormožu	84
<i>Stanka Špindler</i> Slovesnost ob 65 letnici delovanja Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja	87
<i>Jožica Rajh</i> Delovanje Krajevne organizacije Rdečega križa Sveti Tomaž	91
<i>Jožica Rajh</i> Delo v organizaciji Rdečega križa Sveti Tomaž in Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zasvojenosti občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž	93
<i>Majda Keček</i> Predstavljamo se ...	95

<i>Ignac Balažic</i> Moji spomini delovanja v Rdečem križu	97
<i>Ivanka Puklavec</i> Moje poslanstvo pri Rdečem križu	98
<i>Vesna Žerjav</i> Moji spomini na aktivno delo v Rdečem križu	100
<i>Tomaž Viher</i> OZ RK Ormož – 70 let	101
<i>Francka Pintarič</i> Moja izkušnja z RKS OZ Ormož	102
<i>Marija Imerovič</i> Nadaljevanje vizije humanosti	103
<i>Milena Zorčič</i> Moja izkušnja	104
<i>Samo Žerjav</i> Slovenska dobrotelost na težki preizkušnji	105
<i>Tanja Prapotnik</i> Moja izkušnja v begunskem centru	108
<i>Katarina Vaupotič</i> Meter od meje	109
<i>Katarina Vaupotič</i> Smisel tišine	110
<i>Katarina Vaupotič</i> Haiku I in II	111

Le skupaj lahko delujemo uspešno

V letu 2018 obeležujemo pomembna jubileja, in sicer 70 let Območnega združenja Rdečega križa Ormož in 20 let delovanja LAS Ormož.

Jubilej je vsekakor tudi priložnost, ko se ozremo na prehojeno pot, ocenimo uspešnost realizacije poslanstva neke organizacije in na podlagi analize načrtujemo delovanje v prihodnje. Zavedati se moramo, da brez zgodovine tudi prihodnosti ne bi bilo.

Območno združenje Rdečega križa Ormož ima v lokalnem okolju bogato tradicijo in opravlja pomembno poslanstvo. Pomoč nudi zlasti tistim, ki so pomoči najbolj potrebni: revnim, socialno ogroženim, bolnikom, odvisnikom, beguncem ...

Odziva se tudi na aktualne težave v okolju in tako je bilo tudi pobudnik ideje o ustanovitvi Lokalne akcijske skupine za preprečevanje odvisnosti v Občini Ormož, ob sodelovanju s Psihiatrično bolnišnico Ormož pa tudi leta 2008 ustanovitelj društva Spominčica Ormož. Namen društva Spominčica je bilo izboljšati kakovost življenja ljudem z demenco, pomoč svojcem, ozaveščanje širše in strokovne javnosti o znakih demence, o pravicah zdravljenja, komunikaciji ...

Uporaba različnih drog je stara kot človeštvo. V zgodovini je bila povezana z mnogimi religioznimi in obrednimi dogajanji. V večini kultur je potekalo uživanje drog po strogo spoštovanih običajih, odvisno od priložnosti, ob kateri je bilo dovoljeno zaužiti drogo in tudi določeno, kakšno vrsto droge, kakšno količino in na kakšen način.

Sodoben človek je že dolgo odmaknjen od skupinskih obredov in socialnih običajev, sodobni način življenja mu ne postavlja samo velikih obremenitev glede zunanjega učinka, ampak tudi glede osebnega počutja – doseči čim več, čim bolje, čim hitreje, čim lažje, počutiti se čim bolje ...

Široka dostopnost legalnih drog – alkohola, cigaret in nekaterih zdravil s psihoaktivnimi sestavinami, pa tudi spretno organizirana mednarodna mreža preprodajalcev nelegalnih drog je spremenila razvito družbo potrošniškega udobja v prostor velikih tveganj za mlade, ki v času odraščanja raziskujejo različne življenjske možnosti in eksperimentirajo z različnimi praksami.

Uživanje dovoljenih kakor tudi nedovoljenih drog, zlasti med mladimi, je v zadnjih desetletjih 20. stoletja postal globalni problem sodobne družbe.

Težavo smo takrat zaznali tudi na območju Občine Ormož in posamezniki smo si vse pogosteje začeli postavljati vprašanja, kot so: zakaj vedno več mladih posega po drogah, zakaj postanejo odvisni, ali je sploh mogoče preprečiti uživanje drog med mladimi, ali ljudje vedo dovolj o drogah ...

Ormož pa je tudi obmejno mesto, pomembno prometno in železniško križišče, zaradi tega je tudi tveganje za promet z drogo veliko.

V želji, da bi na področju preprečevanja drog pomagali zlasti mladim, je takratni župan Občine Ormož, gospod Vili Trofenik, novembra 1998 s sklepom imenoval Lokalno akcijsko skupino za preprečevanje odvisnosti v

Občini Ormož s sedežem na Območnem združenju Rdečega križa Ormož – kot medsektorsko telo, z namenom delovanja in sodelovanja strokovnjakov z različnih področij (šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, policija ...).

Program LAS ni bil omejen samo na droge, ampak je bil usmerjen tudi v različne vsebine, s poudarkom na tem, kako omogočiti mladim bolj zdrav način življenja in koristno izrabo prostega časa.

Vseboval je več sklopov, in sicer: koordinacijo med vsemi, ki se ukvarjajo s problematiko zasvojenosti, ne glede na to, ali gre za vladne ali nevladne institucije, organizacije in društva, organizacijo predavanj, okroglih miz za učence, dijake, starše, udeležbo dijakov na koncertih mladih, obveščanje in ozaveščanje javnosti preko medijev, zagotavljanje potrebnih informacij in gradiv za različne ciljne skupine (zloženke, brošure ...),

analizo stanja v okolju in spremljanje razvoja odvisnosti, ozaveščanje prebivalstva in izobraževanje izvajalcev preventivnih programov v zvezi s prevencijo zasvojenosti, povezovanje in sodelovanje z LAS-i na nacionalni ravni.

Leta 2006 sta z izločitvijo iz takratne Občine Ormož nastali občini Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. Vzporedno s tem se je pojavilo tudi vprašanje glede nove organiziranosti Lokalne akcijske skupine. Prevladalo je mnenje, da je glede na racionalizacijo najbolje, da deluje za območje vseh treh občin ena lokalna akcijska skupina, in tako se je LAS Ormož preimenovala v Medobčinsko LAS za preprečevanje zasvojenosti na območju Občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž.

Ob jubileju lahko ocenimo, da je Medobčinska LAS Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž sledila ciljem, ki izhajajo iz ustanovitvenega akta, uspešno organizirala številna predavanja za dijake,

učence, starše, strokovno javnost, okrogle mize, izvedla anketo o stališčih osnovnošolcev do dovoljenih in nedovoljenih drog ...

Posebej pa moram pohvaliti vse projekte s področja prostočasnih dejavnosti, ki smo jih uvedli že v času ustanovitve LAS in se izvajajo še danes. Namenjene so tako otrokom v vrtcih (delavnice z naravoslovno in zdravstvenovzgojno vsebino, Mali raziskovalec), osnovnih šolah (otroški počitniški tabor na Pohorju, počitniške delavnice za srednješolce).

In kako v prihodnje?

Droge so danes globalni fenomen, ki seže s svojimi posledicami preko držav vse do lokalne skupnosti, družine in posameznika. Zato tudi večina aktivnosti poteka preko globalne koordinacije, ki jo vodijo Združeni narodi. Ti so poenotili politiko na tem področju z mednarodnimi konvencijami, ki so jih podpisale skoraj vse države. Nacionalne zakonodaje pa nato opredelijo aktivnosti na področju celostnega spopada s posledicami drog tako na državni kot lokalni ravni, delovnem mestu, v šolah ter vladnih in nevladnih organizacijah. Ukrepi se delijo na področje zmanjševanja ponudbe droge in druga področja, kot so preventiva, zdravljenje, rehabilitacija odvisnih in zmanjševanje škode, kjer ni mogoče doseči abstinence. Pomembno je, da danes lahko odvisnost uspešno ozdravimo.

Droge finančno močno obremenjujejo države, velik problem pa predstavlja tudi delovanje organiziranega kriminala na področju drog v mednarodnem obsegu.

Pomembne spremembe na področju gojenja prepovedanih drog pa nastajajo tudi zaradi hitrega razvoja tehnologije tako na področju proizvodnje drog kakor tudi komunikacij. Zmanjševanje posledic drog na posameznika in širšo družbo pa bomo

lahko dosegli le s celostnim pristopom in ob skupnem prizadevanju celotne družbe na različnih nivojih od politike, strokovne in širše javnosti, šole, družine, policije ...

V 21. stoletju, kjer so v ospredju človekova svoboda in človekove pravice, se postavlja vprašanje, ali smo sposobni ob vsem tem znanju in tehnološkem napredku ustvariti drugačno, bolj učinkovito ureditev področja drog, ki bi imela manj negativnih

posledic na posameznika in družbo. To naj nam bo izziv za prihodnje obdobje.

Ob jubileju pa se iskreno zahvaljujem vsem nekdanjim in sedanjim članom in članicam LAS ter tudi vsem zunanjim sodelavcem, ki so neposredno ali posredno pripomogli k uspešnemu delovanju Medobčinske lokalne akcijske skupine Občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž.

Člani LAS Ormož v prvem mandatu.

Prva vrsta, od leve: dr. Vladimir Auer, Majda Keček, Stanislav Ivanuša.

Druga vrsta, od leve: Mira Frangež, dr. Aleš Friedl, Maja Botolin Vaupotič.

Na fotografiji manjkajo: Milena Luskovič, Marjan Škvorc, dr. Bojan Burgar.

Arhiv RKS OZ Ormož, oktober 2003.

Majda Keček, predsednica RKS OZ Ormož v obdobju 1994 – 2009, predsednica LAS Ormož v obdobju 1998 – 2007, predsednica društva Spominčica od leta 2007.

O začetkih in razvoju Rdečega križa na ormoškem

Veliko ljudi pozna simbol rdečega križa in nekatere aktivnosti, ki potekajo pod okriljem tega simbola, ne poznajo pa zgodovinskega razvoja te humanitarne organizacije ter vseh aktivnosti, s katerimi se danes ukvarja.

V prispevku najprej sledimo kratkemu opisu zgodovinskega razvoja tako v mednarodnem merilu kot na področju Slovenije, drugi del prispevka pa predstavlja aktivnosti Območnega združenja Rdečega križa (OZRK) Ormož danes, in za lažjo predstavo vključuje nekatere podatke za leto 2017. Zaključujem ga s kronološkim pregledom, ki temelji izključno na najdenih pisnih virih delovanja Rdečega križa Ormož od začetkov delovanja do leta 1999 ter veliko željo, da odkrijem več takšnih virov, ki bi pomagali osvetliti razvoj društva, ki je že od ranih začetkov združevalo požrtvovalne ljudi, ki so jih in jih še vedno navdihujejo sanje Henrya Dunanta: »potreba po možeh in ženah, ki se v vojni in miru posvečajo zaščiti življenja.«

Uvod

Ideja o organizaciji Rdečega križa se ni rodila čez noč. Izoblikovati so se morali pogoji za nastanek neke nove kvalitete v odnosih med ljudmi in državami in le v takih zgodovinskih okoliščinah so lahko padle na plodna tla ideje Jelene Pavlove, Florence Nightigale in Henrya Dunanta. Potrebni pa sta bili še dve strašni vojni, da je ideja o pomoči ranjenim vojakom postala trajna praksa - na nastanek Rdečega križa je močno vplivalo dogajanje ob krimski vojni 1853 – 1856, v najizvirnejši obliki pa se je ideja o stalni organizirani pomoči in mednarodni

zaščiti ranjencev in bolnikov rodila med bitko pri Solferinu 24. junija 1859.¹

Rojstvo Rdečega križa

24. junija 1859 je bila pri severnoitalijanski vasi Solferino 16-urna bitka med vojskama avstrijskega cesarstva in francosko-sardinijske zveze. V izredno krvavem spopadu je padlo ali bilo ranjenih 40.000 mož. Kot vedno dotlej tudi tu ni bilo skoraj nobene pomoči ranjenim. Poslovnež, ki je slučajno prišel mimo, se je odločil prostovoljno pomagati. Trpljenje, ki ga je videl, ni spremenilo le njegovega življenja, ampak tudi vedenje do ranjencev po vsem svetu. Ta poslovnež je bil Švicar Henry Dunant.

Dogodki pri Solferinu ga niso pustili pri miru in tako je novembra 1862 izdal knjigo Spomini na Solferino, v kateri je jasno in brez prikrievanja dejstev opisal klanje, krike groze, trud zdravnikov, pogum vojakov in trdo delo ter neskončno ljubezen vseh, revnih in bogatih, ki so pomagali ranjencem lajšati trpljenje. V knjigi je zastavil osnovno vprašanje: »Ali ne bi mogli v mirodobnem času oblikovati reševalnih ekip vnetih, predanih in temeljito pripravljenih prostovoljcev, ki bi v vojnem času pomagali ranjencem?«

Dunantove zamisli so ljudi vznemirile in začelo se je dolgotrajno in utrudljivo delo, ki naj bi vizijo spremenilo v praktičen, učinkovit sistem. Dunant in sodelavci so si zadali zelo ambiciozno nalogo ter povabili v Ženevo strokovnjake različnih držav na konferenco, ki je bila 23. 10. 1863 in je predstavljala uradno rojstvo Rdečega križa. Celotno Dunanta je osupnilo, ko je videl, kdo vse je prišel.

¹ Ravnikar, T., 2006: Rdeči križ Slovenije – 140 let. Ljubljana, Rdeči križ Slovenije.

Tam je bilo 31 delegatov iz 16 držav. V razpravah sta se prepletala kritika in navdušenje. Določili so znak – rdeči križ na beli podlagi. Konferenca je bila izredno uspešna, njeni sklepi in predlogi so naleteli na glasno odobravanje, sprejetje teh načel pa je pomenilo začetek Rdečega križa, ki je do danes zrasel v največjo svetovno humanitarno organizacijo².

Nekatere države so kasneje rdeči križ zamenjale s polmesecem in danes ima skoraj 190 držav svoje nacionalno društvo Rdečega križa ali Rdečega polmeseca.

V prvih letih gibanja je enotnost mišljenja v glavnem slonela na enakosti oseb. Določene človekoljubne vrednote so kmalu postale konstitutivni element gibanja, ne da bi bile posebej zapisane v pogodbah. Že 1875. leta je Gustave Moynier govoril o štirih glavnih delovnih načelih, ki se jih morajo držati vsa društva. Ta so: predvidevanje, ki zahteva, da že v mirnem času začnemo s pripravami na akcije pomoči za primer vojne; solidarnost, saj je dolžnost društev, da razvijejo medsebojne stike in pomoč; centralizacija, tj. obstoj enega samega društva v državi, ki deluje po celotnem državnem ozemlju ter vzajemnost, ki določa, da se mora pomoč nuditi vsem ranjenim in bolnim ne glede na narodnost.

Šele leta 1921 je Mednarodni odbor Rdečega križa (MORK) kot ustanoviteljsko telo gibanja v eni izmed revizij svojega statuta uvedel prvi uradni razglas temeljnih načel, kot so nepristranost, politična, verska in gospodarska neodvisnost, univerzalnost gibanja in enakost članov, ki ga sestavljajo.

Sedem temeljnih načel gibanja, kot jih poznamo danes, so soglasno sprejeli leta 1965 na XX. mednarodni konferenci Rdečega križa in odločili, da jih bodo svečano prebrali na otvoritvi vsake

mednarodne konference: *humanost* – mednarodno gibanje Rdeči križ in Rdeči polmesec, ki je bilo rojeno v želji, da bi brez razlikovanja nudilo pomoč ranjencem na bojiščih, si zdaj s svojo dejavnostjo na mednarodni in državni ravni prizadeva preprečevati in lajšati človeško gorje v vseh okoliščinah. Ščititi želi zdravje in življenje ter zagotoviti spoštovanje človekove osebnosti. Spodbuja medsebojno razumevanje, prijateljstvo, sodelovanje in trajen mir med vsemi narodi; *nepristranost* – gibanje ne dela nobene razlike po narodnosti, rasi, veri, socialnem stanju ali politični pripadnosti. Posameznikom skuša pomagati sorazmerno z njihovim trpljenjem in denarno podpreti najprej najnujnejše primere; *nevtralnost* – da bi ohranilo zaupanje vseh, gibanje zavrača sodelovanje v sovražnostih in vpletanje v politična, rasna, verska in ideološka nasprotja; *neodvisnost* – nacionalna društva kot pomočniki javnih oblasti pri človekoljubnih dejavnostih morajo biti podrejena državnim zakonodajam svoje dežele, ne da bi izgubila svojo avtonomijo, ki jim omogoča, da vedno delujejo po načelih gibanja; *prostovoljnost* – gibanje je prostovoljno in neprofitno; *enotnost* – v eni deželi je lahko le eno društvo Rdečega križa ali Rdečega polmeseca. Odprto mora biti vsem in s svojo človekoljubno dejavnostjo delovati na celotnem ozemlju; *univerzalnost* – mednarodno gibanje, v katerem imajo vsa njegova društva enake pravice in dolžnost do medsebojne pomoči, je univerzalno³.

MORK je leta 1863 ustanovila skupina švicarskih državljanov (Henry Dunant, Guillaume-Henri Dufour, Gustave Moynier, Louis Appia in Theodore Maunoir). Je nepristranska, nevtralna in neodvisna humanitarna institucija, ki ji je mandat zaupala mednarodna skupnost. Kot promotor in varuh mednarodnega humanitarnega prava si prizadeva zaščititi

² Brown, Pam, 1993: Henry Dunant. Mohorjeva družba, Celje.

³ MORK, temeljna načela.

žrtve oboroženih spopadov, notranjih nemirov in drugih oblik nasilja ter pomagati. Leta 1998 je MORK deloval v več kot 50 državah sveta in imel več kot 8600 zaposlenih⁴. Prva Ženevska konvencija za izboljšanje položaja ranjenih v armadah na bojnem polju je bila sprejeta že leta 1864, danes pa temelji na mednarodnih oboroženih spopadih delo MORK-a na štirih ženevskih konvencijah iz leta 1949 in dveh dopolnilnih protokolih iz leta 1977. Te pogodbe dajejo MORK-u pravico do opravljanja določenih dejavnosti, kot je dajanje pomoči ranjencem, bolnikom in brodolomcem v oboroženih silah, obiskovanje vojnih ujetnikov, pomoč civilistom in na splošno skrb za to, da se z osebami pod zaščito humanitarnega prava ustrezno ravna⁵.

14. januarja 2007 je stopil v veljavo III. dodatni protokol k Ženevskim konvencijam iz leta 1949, ki uveljavlja dodatni zaščitni znak, imenovan Rdeči kristal. Cilj dodatnega znaka je zaščita vseh tistih, ki jo potrebujejo, bodisi uporabnikov humanitarne pomoči bodisi ljudi, ki poskušajo humanitarno pomoč vročiti.

Rdeči križ v Sloveniji

Na Slovenskem se prične razvojna pot Rdečega križa, ko je bilo pod Avstro – Ogrsko na območju današnje Slovenije ustanovljeno prvo društvo za pomoč ranjenim in bolnim vojakom z imenom Društvo gospa za pomoč ranjencem in bolnim vojakom, ki se je kasneje, leta 1879, preimenovalo v Žensko pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko. Tega leta je bilo ustanovljeno tudi Moško pokrajinsko pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko kot del avstrijskega društva Rdečega križa. 1902 sta se žensko

in moško društvo združili v Deželno in žensko podporno društvo Rdečega križa. 1918 so prekinili zvezo z avstrijskim Rdečim križem in ustanovili slovenski Rdeči križ.

Leta 1921 je kraljevska vlada v Beogradu sprejela odločbo o delu Rdečega križa na celotnem ozemlju SHS. V Sloveniji so v tem času ustanovili banovinski odbor Rdečega križa in podobore (danes območna združenja). Leta 1941 so bila društva Rdečega križa razpuščena, okupator pa je formiral nova društva pod svojim nadzorom. V času II. svetovne vojne je Rdeči križ nudil pomoč beguncem, preganjancem, internirancem v obliki hrane in oblačil, delovala je tudi poizvedovalna služba.

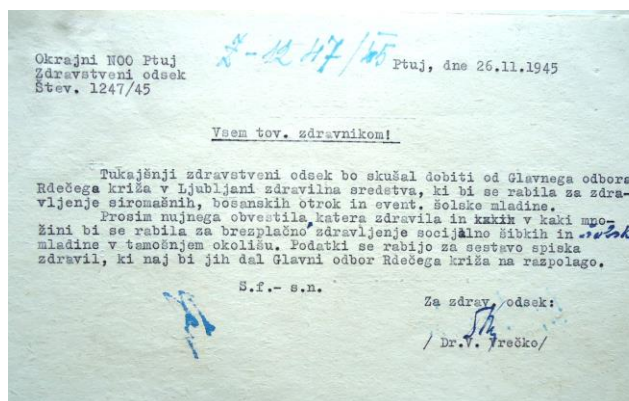
17. maja 1945 so okrajni odbori OF prejeli naslednji dopis: *»Ravnokar končana vojna in njene neposredne posledice dokazujejo nujno potrebo obstoja take človekoljubne organizacije kakor je Rdeči križ. Radi tega je bil junija 1944 ustanovljen tudi pri nas Rdeči Križ Slovenije kot del skupnega RK Jugoslavije, ki je zopet član mednarodnega RK s sedežem v Ženevi. Vojna razdejanja, opustošenja okupatorjev, zlo izseljeništa, v nedogled narasla invalidnost so vzroki, ki nas silijo, da razširimo to humanitarno društvo v najbolj oddaljena naselja. Posebej danes, ko nam po neposrednem izgonu okupatorskih oblasti še ni mogoče ustanoviti res široke ljudske sanitetne službe, obstaja neobhodna potreba, da izgradimo to humanitarno stavbo čim popolnejše. To je uvidel naš narod na že prej osvobojenem ozemlju, kjer se je v kratkem času nabralo 23000 članov in 7000 pomladkarjev (Dolenjska). Zato je nujno, da pristopimo osnovanju RKS takoj. Najmanjša edinica krajevnih odborov bi naj štela 20 članov, ki bi predstavljali vso prebivalstvo. Krajevni odbori teh društev bi naj šteli 4 do 8 članov, okrajni 6 do 12. Izven tega se naj izvoli v vsakem društvu še dva člana v nadzorni odbor. Letna*

⁴ Oberson, Bernard, 1998: Mednarodno humanitarno pravo – odgovori in vprašanja. Ženeva.

⁵ Oberson, Bernard, 1998: Mednarodno humanitarno pravo – odgovori in vprašanja. Ženeva.

članarina znaša za člane RM 10.—letno, za pomladek RM 2.50. Krajevne enote naj zavzemajo vedno isto ozemlje kakor krajevni odbor OF, le tam, kjer bi ne bilo mogoče pridobiti vsaj 20 članov za RKS, naj zavzame krajevna enota ozemlje dveh ali največ treh krajevnih enot. Vse društveno poslovanje, dopisovanje in drugo naj se vrši vedno po instančni poti. Vsi dohodki bi se naj mesečno odvajali glavnemu odboru, izvzemši izdatke, predvidene po proračunu. Denar je poslati s podrobnim mesečnim blagajniškim izpiskom. V vse te svrhe je voditi: sejni zapisnik, blagajniško knjigo in delovni protokol. Podpore bo glavni odbor nakazoval povsod, kjerkoli se bo pojavila potreba in na podlagi poročil enot RKS po odsekih za socialno skrbstvo odgovarjajočih upravnih enot. V odbore enot se naj kooptira zdravnik ali druge osebe s strokovnim sanitetnim znanjem. Radi uspešnejše organizacije bi se naj ne pozabilo niti žen in naše mladine, kakor tudi učiteljstva, ki je vedno skrbelo za pomladek RKS. V svrhu smoternega dela bi naj krajevne enote vodile točno evidenco socialno šibkih, brezdomcev, ponesrečencev, predvsem pa evidence izseljencev in beguncev. Gmotna oskrba tako v denarju kakor v blagu vseh imenovanih bi naj bila neprestana briga posameznih odborov. Dokler ne bo poslovala široka sanitetna služba, priporočamo krajevnemu odboru ustanoviti vaške postaje RKS. To postajo, ki bi naj bila označena z vidnim znakom RK, bi naj vodil bolničar ali bolničarka, ki bi oskrboval lekarno z najnujnejšim sanitetnim materialom ter nudil vaščanom prvo pomoč v nesreči. Ta postaja bi naj skrbela za neprestano vezo med bolniki in zdravnikom, oskrbela potrebna prevozna sredstva, važna naloga pa bi ji pripadala tudi pri nadzoru nege dojenčkov in bolnikov. Kratko, tvorilo bi naj zarodek poznejše stalne vaške ambulante. Nujno bi bilo, da se ta postaja kakor tudi vsi člani RKS in končno po pravilni propagandi vso prebivalstvo zanima za gibanje kužnih

bolezni in jih ali preko odbora ali preko najbližjega zdravnika skrbno javlja sanitetnim oblastim. Radi vsega tega in iz potrebe, da vzpodbudimo čut odgovornosti za dobrobit vsakega posameznika je nujno, da se vodi najintenzivnejša propaganda tako za sanitetne svrhe kakor za humanitarne namene RK. Doseči moramo, da oživimo skrb za zdravstvo in čut najboljšega tovarišstva pri vseh in vsakomur, kajti le tako bodo mogli biti uspešni zdravstveni kakor socialni ukrepi naših ljudskih oblasti. Radi tega naj ne bo Slovenca ali Slovenke, ki bi ne pokazal svojega razumevanja za vse te naloge z vsaj darežljivo roko. RKS naj postane vsa narodna ustanova, ki bo pokazala, da smo v socialnem razumevanju in medsebojni pomoči vredni težko pričakovane in še težje pridobljene svobode v novi federativni Jugoslaviji. Idite takoj na delo in nam poročajte o svojih ukrepih. Smrt fašizmu – svoboda narodu.«⁶

Navodila za pripravo seznama zdravil, ki jih je prispeval RKS, z dne 26.11.1945
SI_ZAP 78/1 OLO Ptuj 1945 5 (55)

Čeprav se je po vojni Rdeči križ Slovenije organizacijsko sicer vključil v Rdeči križ Jugoslavije, mu je uspelo kljub občasnim poskusom, da se Rdeči križ v Jugoslaviji poenoti in centralizira, ohraniti bolj ali manj avtonomen položaj. Rdeči križ Slovenije je bil organizacijsko, finančno in programsko samostojna

⁶ SI_ZAP 78/1. OLO Ptuj 1945 5(55)

organizacija. Skupne naloge, ki so bile v pristojnosti Rdečega križa Jugoslavije, so bili predvsem mednarodni odnosi, uveljavljanje ženevskih konvencij in poizvedovalna služba. Toda celo na teh področjih je Rdeči križ Slovenije deloval (sicer skladno z načeli in predpisi, ki so veljali v Rdečem križu Jugoslavije) zelo avtonomno. Tako je deloval vse do 8. 10. 1991, ko je uradno izstopil iz Rdečega križa Jugoslavije.

Leta 1993 sta Mednarodna organizacija Rdečega križa in Federacija priznali Rdeči križ Slovenije kot enakopravno članico mednarodnega gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca.

Eden temeljnih programov Rdečega križa Slovenije je *krvodajalstvo*. Je ena največjih solidarnostnih akcij, ki nepretrgoma potekajo po vsem svetu. Zagotavlja stalen vir krvi in krvnih pripravkov, potrebnih za normalno izvajanje programov zdravstvenega varstva. V Sloveniji so bili pred drugo svetovno vojno le posamezni primerki direktnega dajanja krvi. Za začetek organiziranega krvodajalstva v Sloveniji velja 4. junij 1945, ko je bila v Ljubljani ustanovljena transfuzijska služba in so bile odvzete prve doze konzervirane krvi. Leta 1953 je skrb za organizacijo krvodajalstva prevzel Rdeči križ Slovenije. Prenos obveznosti zbiranja krvi pri Rdečem križu pomeni tudi začetek uveljavljanja načela prostovoljnosti, neplačanosti in anonimnosti. V Sloveniji redno daruje kri nekaj več kot 5 % prebivalstva letno, kar zadošča za normalne potrebe slovenskega zdravstva. S tem uresničujemo mednarodno sprejeto načelo, da si mora vsak narod sam zagotoviti zadostne količine krvi in krvnih pripravkov, ob nesrečah pa se vključi tudi mednarodna solidarnostna pomoč. Z več kot 100.000 krvodajalci letno in nekaj več kot 46.000 litri zbrane krvi sodimo med države z dobro razvitim krvodajalstvom v Evropi.

Razvoj medicine je postavil Rdeči križ pred novo nalogo. V skladu s sprejetim zakonom o odvzemu in presaditvi delov človeškega telesa v zdravstvene namene je od leta 1986 do 2006 izdajal izkaznice vsem tistim, ki so se odločili po smrti darovati svoje organe za sočloveka, od januarja 2006 pa je Rdeči križ pooblaščen za zbiranje pristopnih izjav darovalcev.

Rdeči križ se je vseskozi ukvarjal z dejavnostmi, ki pomenijo bistvo in smisel obstoja te organizacije – z izobraževanjem in usposabljanjem aktivistov v laični *prvi pomoči, negi bolnika in poškodovanca* ter z usposabljanjem za *poizvedovalno službo* v vojni in miru. Center Rdečega križa za prvo pomoč je sistematično usposabljal predavatelje, zdravnike, medicinske sestre in pedagoge, izdajali so se učbeniki in drugi učni pripomočki, občinski odbori pa so v različnih tečajih usposobili na tisoče ljudi. V Sloveniji so tečaji prve pomoči potekali že v 19. stoletju, množično obiskani pa so bili v času po drugi svetovni vojni. Še zlasti pomembno je usposabljanje posameznikov in ekip za prvo pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Za usposabljanje pripadnikov enot Civilne zaščite, bolničarjev, gasilcev, reševalcev, ekip Rdečega križa in pripadnikov Slovenske vojske je namenjen najzahtevnejši program prve pomoči. Območna združenja RKS organizirajo in izvajajo tudi tečaje prve pomoči kot del usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil.

Ena temeljnih dejavnosti Rdečega križa, ki izhaja iz določil ženevskih konvencij, Zakona o Rdečem križu Slovenije in Statuta RKS, je *služba za poizvedovanje*. Njena naloga je, da v vojni in drugih izrednih razmerah poizveduje za izginulimi in pogrešanimi osebami, posreduje družinska sporočila in vzpostavlja stike med svojci. Pri izvajanju programa sodeluje RKS s pristojnimi državnimi in drugimi institucijami, prav tako sodeluje s Centralno poizvedovalno

službo Mednarodnega Rdečega križa v Ženevi in drugimi mednarodnimi institucijami, tudi z Visokim komisariatom za begunce.

RKS je bil *začetnik boja proti škodljivim razvadam in odvisnostim*. Že zgodaj je začel z zdravstveno vzgojnimi prizadevanji v boju proti kajenju, alkoholizmu in narkomaniji, se zavzemal za zdrav način življenja in prehrane ter pozival k varovanju pred okužbo z virusom HIV. Za osveščanje ljudi, predvsem mladih, je izdal številne zloženke, priročnike in druge informativno-propagandne publikacije. Med prvimi je začel izvajati akcije za napredek *splošne higiene in varstva okolja*. Odmevna je bila akcija urejanja higienskih pomanjkljivosti, kot so bila neurejena stranišča in gnojišča in divja odlagališča smeti. Izvedena je bila v letih 1953–1956. Zaradi številnih utopitev v rekah in jezerih je RKS začel ustanavljati službo za prvo pomoč ob vodah in usposabljati reševalce. Dal je tudi pobudo za ustanovitev takšnih služb na vseh javnih kopališčih. Naloga RKS je tudi *seznanjanje javnosti z mednarodnim humanitarnim pravom ter širiti in uresničevati načela svetovnega humanitarnega gibanja*.

RKS opravlja obsežno *socialno dejavnost*. Čeprav pride ta najbolj do izraza v obdobjih po vojni, ob hujših elementarnih nesrečah in v obdobjih gospodarskih kriz, pa Rdeči križ priskoči na pomoč tudi ob vsakdanjih stiskah posameznikov in družin. Ljudem pomaga po svojih močeh: organizira solidarnostne akcije, skrbi za zbiranje in razdeljevanje pomoči, skuša lajšati stisko brezposelnih, brezdomcev, starostnikov, bolnih, osamljenih in sploh vseh, ki potrebujejo pomoč.

RKS se lahko zahvalimo, da imamo v Sloveniji *sodobno zdravilišče in letovišče za otroke in mladino* do 15. leta starosti. Zgrajeno je bilo v letih 1956–1964 na

Debelem rtiču pri Ankaranu. Prvič so na Debelem rtiču otroci letovali 1956, do leta 1964 kar pod šotori. Sredstva za izgradnjo so se zbrala s posebno loterijo, prispevki članov Rdečega križa in občanov Slovenije in tudi s pomočjo večjih sponzorjev. Dvema paviljonoma se je leta 1975 pridružil nov, na začetku 90-ih pa je bilo zdravilišče in letovišče urejeno v današnjo podobo⁷.

Rdeči križ v Ormožu

V Ormožu je bil prvi vpis Rdečega križa v register društev izveden 27. 2. 1948, v arhivskih virih pa najdemo seznam ustanovnih članov Krajevne organizacije Rdečega križa (KORK) Tomaž pri Ormožu iz leta 1947 in datum ustanovitve Osnovne organizacije (OO) Rdečega križa Cvetkovci – Osluševci, kar nam daje vedeti, da so se že pred uradnim vpisom združevale skupine prostovoljcev, ki so jim bila blizu načela te največje in najstarejše humanitarne organizacije na svetu. Iz pisnega vira, ki nosi datum 16. 6. 1990, ko so v današnji KORK Podgorci razvili prapor, je razvidno, da *»organiziranje in začetek delovanja RK na področju današnje KS Podgorci sega v leto 1947. 19. novembra tega leta je bila ustanovljena osnovna organizacija RK Cvetkovci – Osluševci. Pobudo za njeno ustanovitev je dal tov. Trunk Alojz, dotedanji član občinskega odbora RK Gorišnica. V to osnovno organizacijo se je kmalu včlanilo 240 aktivistov RK, ki so uspešno izvedli občni zbor in volitve. Za predsednika je bila izvoljena tov. Ozmec Marija, za sekretarja Alojz Trunk, za predsednika nadzornega odbora pa Ivan Ozmec. Leta 1958 se je ta OO pridružila Občinskemu odboru RK Ormož. V tem času, točneje leta 1950, je bila ustanovljena tudi OO RK Bresnica, v katere sklop so spadale še vasi Podgorci, Sterjanci, Preclava in Ritmerk. Njen prvi predsednik je bil Dovečar Jože, tajnik Prejac Ciril in blagajnik Majcen Jože. Ta*

⁷ Ravnikar, T., 2006: Rdeči križ Slovenije – 140 let. Ljubljana, Rdeči križ Slovenije.

čas, v letih po vojni, sta imeli obe OO največ dela z delitvijo hrane, oblačil in obutve, predvsem otrokom, ostarelim in gmotno šibkim. S pomočjo občinskega odbora RK Ormož so se že leta 1964 pričeli organizirati razni tečaji in sicer: tečaj prve pomoči, tečaj za šoferje motornih vozil, kuharski tečaji, šiviljski tečaji in še nekateri drugi. V teh letih sta obe OO RK tudi pridno pridobivali krvodajalce, nudili pomoč v sanitetnem materialu ter širili svoje članstvo.«⁸

Žal so pisni viri s samih začetkov skromni oz. jih ni. Dobro ohranjena je Blagajniška knjiga, ki nosi pod zaporedno številko 1 datum 14. 4. 1958, redke pisne vire najdemo (za današnje Območno združenje Rdečega križa) po letu 1965, za krajevne organizacije pa po letu 1972.

RKS OZ Ormož namenja pozornost in čas izvajanju *tradicionalnih programov RKS* (in so opisani v prejšnjem poglavju) na socialnem področju, zdravstveno preventivni dejavnosti, delovanju ob naravnih in drugih nesrečah, prvi pomoči, krvodajalstvu, delu z mladimi, pomoč bolnim, starejšim, invalidom in odvisnikom. Dejavnost izvaja poleg redno zaposlenih z veliko pomočjo Krajevnih organizacij in njihovih prostovoljcev, mentorjev mladih članov na osnovnih šolah, v sodelovanju s pogodbenimi delavci (na področju izobraževanja).

Načrtovanje in izvajanje programa krvodajalstva temelji na potrebah zdravstvene službe. Program zajema pridobivanje krvodajalcev in organiziranje krvodajalskih akcij za transfuzijski oddelek UKC Maribor in Bolnišnico Ptuj, vzporedno s tem pa se Rdeči križ zavzema za motivacijo prebivalcev za darovanje delov človeškega telesa. V letu 2017 smo tako pripravili vse potrebno za izvedbo krvodajalskih akcij, ki sta potekali februarja (enodnevna) in avgusta

(dvodnevna). Od zabeleženih 842 prijav je bilo uspešnih odvzemov 743, prvič se je v letu 2017 krvodajalske akcije udeležilo 85 občanov. Zraven tega so potekale številne druge dejavnosti, kot so udeležbe na sestankih in konferencah o krvodajalstvu, urejanje krvodajalske kartoteke, aktivnosti ob 4. juniju – dnevu krvodajalcev, udeležba na srečanju krvodajalcev v Veržeju.

Področje socialne dejavnosti je namenjeno vsem ljudem v stiski ali težavah, še zlasti pa starim in osamljenim, bolnim in invalidom, družinam in posameznikom brez osnovnih sredstev za preživetje, družinam in posameznikom, ki so se znašli v stiski zaradi enkratne življenjske situacije, otrokom in mladostnikom. Del socialne dejavnosti so tudi postaje Rdečega križa, ki so ena izmed oblik, preko katere Rdeči križ izvaja aktivnosti konkretne pomoči in istočasno deluje kot informacijski center o uporabnikih in darovalcih pomoči. Na postajah Rdečega križa se izvaja tudi merjenje krvnega tlaka, sladkorja in holesterola v krvi. V okviru te dejavnosti smo leta 2017 izpeljali naslednje aktivnosti: hrano iz sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim in prehranske pakete RKS, nabavljene iz sredstev FIHO in akcije Nikoli sami, Sosed sosеду in donirane higienske in prehranske artikle smo delili skozi vse leto najbolj socialno ogroženim. Hrano smo skladiščili v skladišču na Hardeku, skrbeli za higijensko ustreznost prostorov, vodili evidenco prejema in izdaje, evidenco upravičencev, jim pošiljali vabila za dvig hrane in pripravljali pakete za izdajo. Vodili smo evidenco spremljevalnih ukrepov in pripravljali vmesna poročila za strokovno službo RKS. Vso prehrano smo delili v skladišču uporabnikom, del prehrane pa smo razdelili s pomočjo prostovoljcev krajevnih organizacij, predvsem tistim uporabnikom, ki sami težje pridejo po prehrano (starejši, invalidi ...). Vsa prehrana je bila razdeljena socialno

⁸ Arhiv RKS OZ Ormož.

ogroženim občanom v občinah Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž; s pomočjo Mercatorja smo iz zbiralnih košaric in v okviru treh akcij, Zbiramo hrano – lahko prispevaš, prejeli različne prehranske izdelke (olje, kis, fižol, različno konzervirano hrano, jušne kocke, testenine, mleko, kavo, kekse ...) in higienske izdelke (milo, šampone ...) v skupni količini 150 kilogramov; učenci OŠ Sveti Tomaž so v mesecu decembru zbirali higienske in prehranske artikle, ki smo jih v našem skladišču razdelili socialno ogroženim; krajevne organizacije so skozi vse leto opravljale obiske starejših občanov po domovih in nekatere obiskale tudi v domovih za starejše občane, socialno ogroženim so namenili prehranski paket, starejšim od 80 let, ki niso socialno ogroženi pa pozornostni paket; skozi vse leto smo uporabnikom nudili psihosocialno pomoč in delavnice, s pomočjo prostovoljcev ugotavljali socialne stiske občanov in jim nudili pomoč pri posredovanju podatkov in izpolnjevanju obrazcev, pri tem pa tudi sodelovali s Centrom za socialno delo Ormož; v decembru smo opravili obisk in obdaritev 19 varovancev iz naših treh občin, ki bivajo v Domu Lukavci; pri razdeljevanju pomoči v prehrani smo sodelovali z društvi upokojencev iz občin Ormož in Sveti Tomaž, kjer izvajajo program »Starejši za starejše« ter društvom za Multiplo sklerozo Ptuj za člane iz naših občin; skozi vse leto smo v skladišče prejeli oblačila in igrače, prejeto smo razdelili socialno ogroženim (pribl. 1.900 kg oblačil), v skladišče smo prejeli tudi nekaj pohištva, televizij in računalnikov, kar smo razdelili socialno ogroženim; 12 družinam in posameznikom smo namenili s pomočjo KO, sredstvi iz tedna Rdečega križa in FIHO 993,53 evrov denarne pomoči za različne namene (za plačilo položnic, šole v naravi, šolske potrebščine ...); izpeljali smo akcijo pomoči pri dokončanju domovanja za občana iz občine Sveti Tomaž, kjer smo iz sklada solidarnosti in sredstev KO Sveti Tomaž namenili

2.639,60 evra, zraven tega je KO s pomočjo številnih donatorjev zbrala tudi gradbeni material in pohištvo, prostovoljci so opravili pribl. 1200 ur prostovoljnega dela, celotna vrednost pomoči je ocenjena na 25.000,00 evrov; organizirali smo akcijo zbiranja pomoči za občana iz Ormoža, ki je po prometni nesreči utrpel hude poškodbe, v akciji se je zbralo 8.116,97 evra, sredstva smo namenili za dvizžno ploščad, ureditev bivalnih prostorov in prevoza v Slovenijo; v mesecu oktobru smo se vključili v akcijo pomoči za dvojčka iz Ormoža, ki jima je prezgodnje rojstvo pustilo okvaro (hoja po prstih), akcija je bila organizirana za pomoč družini za operacijo v tujini, do 31.12. se je na računu zbralo 4.575,00 evrov in se nadaljuje v letu 2018; na sedemdnevno brezplačno letovanje smo s pomočjo sredstev FIHO, akcije Peljimo jih na morje in donatorskimi sredstvi Engrotuša na Debeli rtič in Punat poslali 24 otrok iz socialno šibkejših družin iz občin Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi; na brezplačno letovanje na Debeli rtič in Punat smo poslali tri starejše občane; deset dnevnega letovanja v Punatu se je v petih izmenah v mesecu juliju in avgustu udeležilo 63 otrok na podlagi zdravstvene indikacije (sofinancer ZZZS, občine, krajevne organizacije in aktiv RK Carrera). Meritev na postajah Rdečega križa se je udeležilo 954 občanov.

Program podmladka Rdečega križa je namenjen osnovnošolskim otrokom, zelo dobro pa sodelujemo tudi z vrtci, predvsem na zdravstveno vzgojnem področju in področju varovanja okolja. S programom želimo širiti humanitarne vrednote med mladimi, jih vzgajati za zdrav način življenja in pridobivati mlade za delo v humanitarni organizaciji Rdeči križ. V ta namen smo v letu 2017 organizirali seje z mentorji mladih članov, v tednu Rdečega križa smo organizirali kviz za osnovnošolce na temo preprečevanja nezgod in prve pomoči, v šestih vrtcih smo izvajali dejavnost Mali raziskovalec, v

sodelovanju z Medobčinsko lokalno akcijsko skupino za preprečevanje zasvojenosti (LAS) Ormož smo organizirali 19. otroški počitniški tabor na Pohorju za osnovnošolce, bili smo organizatorji 15. mladinskega raziskovalnega tabora, preko mentorjev smo posredovali zdravstveno vzgojno gradivo za učence in urejanje oglasnih desk po osnovnih šolah na različno tematiko.

Prioritetna naloga Rdečega križa je priprava in izvajanje programov prve pomoči za različne skupine prebivalcev in tako Rdeči križ v skladu z zakoni izvaja usposabljanja in izpite iz prve pomoči za voznike motornih vozil, pripravlja tudi usposabljanja za prebivalce, za ekipe prve pomoči, skrbi za depoje in opremo učnih pripomočkov ter usposabljanje pripadnikov civilne zaščite. V letu 2017 smo oktobra obeležili evropski dan oživljanja s sloganom – *Vsakdo lahko reši življenje* – organizirali smo usposabljanje TPO v naših prostorih, v akcijo so se vključili tudi učenci osnovnih šol Sveti Tomaž, Miklavž pri Ormožu, Velika Nedelja, Ormož in Gimnazije Ormož; izpeljali smo 12 tečajev in 13 izpitov prve pomoči za šoferje, udeležilo se ga je 120 tečajnikov, uspešno je izpit opravilo 116 tečajnikov; imeli smo dopolnilno usposabljanje za člane ekip prve pomoči Rdečega križa; izvedli smo 3 tečaje za gospodarske in negospodarske družbe (20 udeležencev); izvedli smo 80-urni tečaj za bolničarje (5 udeleženi); prvo pomoč smo predstavili udeležencem konjeniškega tabora v Središču ob Dravi (udeleženi 35 otrok); sodelovali smo pri usposabljanju ekipe prve pomoči učencev OŠ Sveti Tomaž, z ekipo smo se nato udeležili regijskega preverjanja znanja iz prve pomoči za osnovnošolce na OŠ Pohorskega odreda v Slovenski Bistrici in dosegli četrto mesto; za DU Miklavž, Društvo za osteoporozo in KO RK Kog smo izvedli predstavitev temeljnih postopkov oživljanja; dvema

predavateljema smo nudili izobraževanje za podaljšanje licence.

Področje zdravstveno vzgojne dejavnosti obsega aktivnosti za omejevanje in preprečevanje kajenja, aktivnosti za preprečevanje vseh oblik zasvojenosti, vključevanje in prizadevanja za čisto okolje, organiziranje predavanj na različne teme, sodelovanje z institucijami, ki izvajajo pedagoške in zdravstveno preventivne programe, namenjene otrokom, mladini in odraslim. V letu 2017 smo, v sodelovanju z LAS Ormož, organizirali več zdravstveno vzgojnih predavanj za občane ter se vključevali v aktivnosti po koledarju Svetovne zdravstvene organizacije. Skozi vse leto smo razdelili 1752 enot vzgojno zdravstvenega gradiva (zloženek, brošur, plakatov ...) občanom, osnovnošolcem in dijakom naše občine, gradiva smo posredovali tudi v Safilo d.o.o., kjer imajo dva zdravstveno vzgojna kotička; sodelovali smo z Društvom Spominčica – združenje za pomoč pri demenci v Ormožu, katerega interes je strokovna in učinkovita pomoč osebam z demenco in drugimi duševnimi motnjami v starosti in njihovim skrbnikom, razdeljevali informativne zloženke in usmerjali svojece k ustreznim strokovnjakom ter sodelovali pri tržnici informacij, ki je bila postavljena 21. septembra pred trgovskim centrom Holermuos; sodelovali smo z društvom za osteoporozo, ki ima pri nas tudi sedež, skozi vse leto smo jim vodili tajniška dela; razdeljujemo zdravstveno vzgojno gradivo; v mesecu maju smo izpeljali izkustveno delavnico za strokovne delavce vrtcev Ormož, Podgorci, Velika Nedelja, Ivanjkovci – 34 udeležencev; sodelovali smo na Paradi učenja, v organizaciji Ljudske univerze Ormož.

Poizvedovalna dejavnost temelji na delu s strankami, postopkom poizvedovanja, urejanju dokumentacije, posredovanju sporočil.

Širjenje znanja o Rdečem križu je ena glavnih nalog za promocijo in utrjevanje miru v svetu. S to dejavnostjo želimo dvigniti raven znanja o mednarodnem humanitarnem pravu ter gibanju, pridobiti čim več mladih, širiti humanitarne vrednote in promocijo miru. V tednu Rdečega križa so otroci pri dejavnosti Mali raziskovalec spoznali Zgodbo o Henryju Dunantu, 6. in 7. marca smo izvedli predavanje o zgodovini in dejavnostih Rdečega križa za štiri razrede Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer, krajša predavanja o delu Rdečega križa so bila vključena pri predavanjih prve pomoči v osnovnih šolah in tečajih za gospodarske in negospodarske družbe.⁹

Pod okriljem Rdečega križa Ormož deluje od 1998. leta Lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje zasvojenosti, ki se je leta 2007 preimenovala v Medobčinsko lokalno akcijsko skupino za preprečevanje zasvojenosti na področju občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. LAS je medsektorsko telo, ki povezuje strokovnjake različnih področij (šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, policija ...) z namenom koordiniranja preventivne dejavnosti v treh občinah na področju preprečevanja vseh vrst odvisnosti – delo LAS namreč ni omejeno samo na droge, temveč išče možnosti, ki bi mladim omogočile bolj zdrav način življenja in koristno izrabo prostega časa.

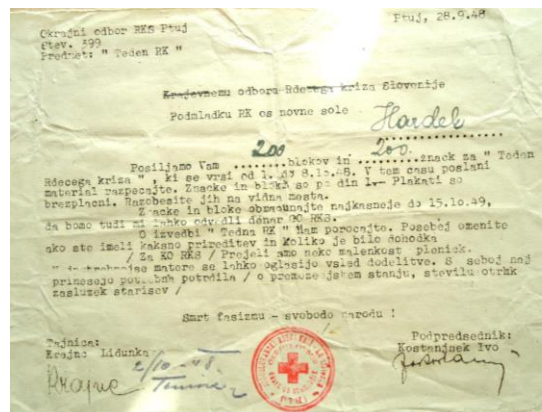
RKS OZ Ormož v pisnih virih do leta 1999

Ptujski list je 6. julija 1919 na prvi strani objavil vabilo z naslovom *Cvetlični dan za invalide in sirote v vojni padlih bo v nedeljo, 6. julija t.l.* V nadaljevanju piše: *Narodne dame se prosijo, da preskrbe cvetlice. Splošno slov. žensko društvo vabi vse gospe in gospodične na tozadevni*

*sestanek v soboto, dne 5. julija ob 15. uri v veliki dvorani narodnega doma.*¹⁰

Ptujski list – Politično gospodarski tednik je 13. julija 1919 poročal: »*Cvetlični dan v Ptujju je izvrstno uspel. Od ceste do ceste, iz hiše do hiše je tekala naša marljiva mladina ter ponujala cvetje. Njen trud je prinesel vojnim invalidom izkupiček 1825 K 41 h. K tej svoti bo dodalo splošno žensko društvo 374 K 59 od čistega dobička Vidovega večera, tako dobe naši invalidi 2200 K kot vezilo k rojstnemu dnevu prvega jugoslovanskega kralja Petra I. Naši vrli mladini, ki je donašala in prodajala cvetje, darovalcem cvetic, zlasti vrtnarju g. Vaudi in odjemalcem pristrčna hvala!*«¹¹.

Ptujski list je 30. oktobra 1921 vabil na *Cvetlični dan*, ki ga je organiziralo »*Kolo jugoslovanskih sester v Ptujju*« v prid domači ubožni deci.¹²

Faksimile obvestila o aktivnostih v Tednu RK z dne, 28.9.1948.

SI_ZAP/0118. Osnovna šola Ormož, AŠ 38, ov. 119.

V Ptujskem tedniku z dne, 19.10.1951, so zapisani tudi manj prijetni dogodki, s katerimi so se srečevali aktivisti Rdečega križa na terenu. Takole piše:«*V*

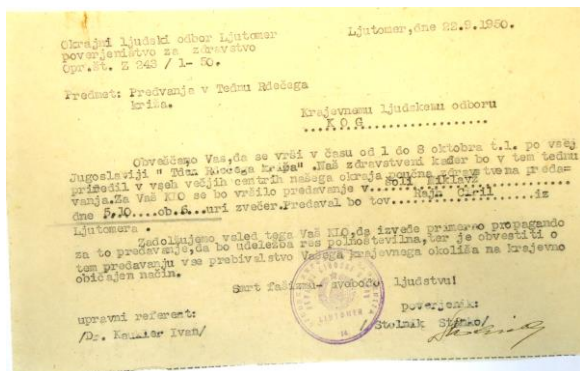
¹⁰ Ptujski list. Politično gospodarski tednik. Letnik I, št. 14, str. 1. Ptuj, 6. 7. 1919.

¹¹ Ptujski list. Politično gospodarski tednik. Letnik I, št. 15, str. 3. Ptuj, 13.7.1919.

¹² Ptujski list. Politično gospodarski tednik. Letnik III, št. 40, str. 1. Ptuj, 30.10.1921.

⁹ Boža Antolič, Poročilo o delu RKS OZ Ormož za leto 2017.

Tednu Rdečega križa je aktiv Rdečega križa v Središču pokazal mnogo razumevanja in požrtvovalnosti, ko je zbiral prostovoljne prispevke za to humanitarno organizacijo. Tudi članstvo Rdečega križa v Središču se je izkazalo ob tej priliki, saj je darovalo po zmogljivosti, kar je moglo – niso bili to posebno veliki zneski, toda ob tem primeru drži pregovor »kdor od srca da – dvakrat da«. So pa v Središču ljudje, ki menda ne vedo, kaj je organizacija Rdeči križ. Med te spada Lukman Tomaž, posestnik iz Središča. Ko se je pri njem oglasila aktivistka Rdečega križa G. M., ji je imenovani po polurni debati in raznih izjavah, kakor n. pr. da je Rdeči križ luksuz itd., s težko muko dal le 5 dinarjev. Tako si boste dragi čitatelji ob tej priliki o tov. Lukmanu svoje mnenje ustvarili sami.« V nadaljevanju se pisec prispevka sprašuje o poznavanju pomena Rdečega križa med prvo in drugo svetovno vojno, ob raznih elementarnih nesrečah, požarih, zdravstveni prosveti in »ob drugih prilikah«. ¹³

Vabilo na predavanje v Tednu RK, 22.9.1950, OŠ Miklavž
SI_ZAP/0348/006/00122

Ptujski tednik z dne, 26. 10. 1951, je poročal o uspešno izpeljanem tednu Rdečega križa na ptujskem in ormoškem območju, med ostalim piše, da sta: «KO RK Središče in Ormož organizirala čiščenje omenjenih krajev, razkužila

¹³ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj. Letnik IV, št. 41, str. 4.

sumljiva studence, pregledovala javne lokale in vrtec.« ¹⁴

Ptujski tednik je, 21. 12. 1951, poročal o zaključenem kuharskem tečaju v Ormožu: »V Ormožu so v okviru Rdečega križa organizirali kuharski tečaj, ki je trajal dva meseca in ki je bil pred kratkim zaključen. Vršil se je v bivši gostilni Skorčič. 45 tečajnic iz Ormoža, Lešnice, Ključarevec, Huma, Frankovec in drugih okoliških krajev je prihajalo tudi po dve uri daleč na tečaj. Pridno so se učile ter je tudi zaključek dne 9. decembra dobro uspel. Tega dne so pripravile proslavo ter nanjo povabile starše, sorodnike in druge ter jih pogostile z izbranimi jedili. Da se je tečaj vršil in da je tako lepo uspel gre zasluga predvsem organizatorici tov. Skorčičevi ter pomoči, ki jo je nudila ljudska oblast. V nagovoru na proslavi, ki ga je imel tov. Kojc, predsednik MLO Ormož, je bilo poudarjeno, da se tudi v tem tečaju odraža stremljenje ljudske oblasti za vzgojo žena in deklet na podeželju, da bi te postale čim boljše gospodinje in državljanke. Zabava, ki se je vršila po zaključeni proslavi, je privabila veliko število gostov. Dobiček je bil namenjen otrokom ter jim bo tudi izročen ob priliki noveletne jelke. Gostje pa so po primernih cenah dobili jedačo in pijačo, kar v mnogih primerih še ni slučaj.« ¹⁵

Ptujski tednik, 22. 2. 1952: »Organizacija Rdečega križa pri Veliki Nedelji je dosegla v lanskem letu lepe uspehe. Organizirala je lepo uspel tečaj prve pomoči s številnim obiskom in dobrimi rezultati. Tečajniki so pridobljeno znanje praktično pokazali ob simboličnem napadu gasilcev na Veliko Nedeljo ter po tem pridobili veliko število novih članov. Za uspešno delo tudi v drugih pogledih je dobila organizacija priznanje s strani OO RK. Občni zbor organizacije je bil bolj

¹⁴ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj. Letnik 4, št. 42, str. 2.

¹⁵ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj. Letnik 4, št. 50, str. 2.

slabo obiskan. Novi odbor, ki ga predstavlja predsednica tov. Lahova, tajnik tov. Pintar in blagajnik tov. Zmazek Tilika, bo znal nadaljevati z vsem koristnim delom, ki ga je že opravljal stari odbor. Poleg tega pa si je postavil v rešitev še sledeče naloge: zbral bo prostovoljne prispevke za izpopolnitev vaše lekarne prve pomoči, priredili bodo zopet razne tečaje, ustvarili si bodo evidenco nad socialno šibkimi člani ter zanje skrbeli, vključili še več ljudi v RK ter sodelovali z vsemi množičnimi organizacijami. Glede rešitve navedenih nalog računajo na pomoč in sodelovanje vsega ljudstva«. ¹⁶

Ptujski tednik je 19. 12. 1952 poročal o delu krajevne enote RK Lešnica. O pridobivanju novih članov piše: »Več članov nam je uspelo pridobiti v Lešnici in Ključarovcih ob priliki pobiranja članarine. Šli smo s torbico RK in sanitetnim materialom prav do vsake hiše. Pomoč smo nudili slehernemu in obvezali na terenu 26 oseb. Ljudstvo je pozdravilo našo samoiniciativno akcijo.« Avtor prispevka izpostavlja tudi stvari, na katere so posebej ponosni: »diplomo Glavnega odbora RK iz Ljubljane in diplomu OLO Ptuj, republiškega delegata RK, 2 zdravstveni aktivistki ter 2 ročni lekarni«. ¹⁷

Ptujski tednik je, 21. 11. 1952, v prispevku z naslovom Zdravstvenovzgojni tečaji RK so v okraju v polnem teku, kritično poročal o neudeležbi deklet na tečajih ter celo o denarnih kaznih, ki so doletele nekatere: »V nedeljo, dne 16. novembra t.l. so se v večini šol v okraju nadaljevala zdravstvenovzgojna predavanja za sedemnajst- in osemnajstletna dekleta, ki bodo obvezno obiskovala skozi 2 zimi po 5 mesecev tečaj RK, da bodo sposobna za zdravstveno in zaščitno vsakdanjo pomoč na vaseh in ko se pokaže za to izredna potreba. Kot prvič

in drugič je prišla tudi tokrat pravočasno na predavanje večina deklet iz oddaljenih in bližnjih naselij ter vasi. Zavedajo se vrednosti tečaja RK za njihovo zdravstveno in prosvetno izpopolnitev ter usposobitev za družinske in družbene življenjske naloge v miru in v obrambi naše domovine pred morebitnim napadom zunanjih sovražnikov. Nekaj deklet je zamudilo prvo zamudilo prvo uro predavanja tega dne, nekaj pa jih pogrešajo že od začetka, ker še sploh niso prišla ali pa so izostala po prvem predavanju. Gotovo ni jasno tem dekletom samim niti njihovim staršem, da bodo morale tečajnice ob koncu tečaja obvladati določeno teoretično znanje in praktične sposobnosti in da bo njihov uspeh v marsičem odvisen tudi od prihajanja na predavanja ter discipliniranosti v tečaju. Da bodo učni uspehi zagotovljeni in da bodo absolventinje tečaja potem za vas in za vso našo domovino res predstavljale kolektiv važnih zdravstvenih aktivistk, je zakonito zagotovljena upravi tečaja vsa pomoč s strani ljudske oblasti, RK in JLA, pa tudi kazenski ukrepi v primerih, kjer bodo potrebni. Glede na potrebno sodelovanje med upravami tečajev in ljudsko oblastjo. RK ter JLA so v nedeljo, 16. septembra t. 1. obiskali nekaj tečajev v okraju zastopniki okrajnega odbora RK, JLA in okrajnega odbora OF ter so ugotovili, da je pomoč in sodelovanje koristno zlasti v primerih, kjer uprave tečaja, občinski odbor in kolektiv predavateljev niso dovolj odločni, da bi odpravili pojav neopravičenega izostajanja s tečaja in zagotovili popoln uspeh tečaja s 100% udeležbo, kvalitetnimi predavanji ter razumljivo prakso. Ugotovili so, da je to nedeljo tako v Markovcih, kot Gorišnici, Podgorcih, Veliki Nedelji, Ormožu in Zavrčju izostalo s tečaja 3—13 deklet že 1—3-krat, na kar pa še občine niso takoj reagirale na škodo deklet samih kot na škodo celotnega tečaja. V večini primerov so se uprave tečaja zadovoljile z administrativnim sporočilom občini, kdo ne prihaja na tečaj, namesto da bi od teh

¹⁶ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj, Letnik V, št. 8, str. 3.

¹⁷ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj, letnik V, št. 51, str. 2.

zahtevale, da se takoj pobrigajo za vzroke izostankov in tudi za kaznovanje v primerih, kjer je to potrebno. Markovskemu občinskemu odboru je gotovo jasno, zakaj ne prihajajo 3 dekleta, gorišniškemu. zakaj ne prihaja Reberc Marija ali Fištravec Frančiška iz Muretinc, podgorskemu, zakaj ne prihaja Zvegla Marija ali Petek Ana iz Bresnice, kakor mora biti znano občinskemu odboru Velika Nedelja, Ormož ali Zavrč, zakaj ne prihajajo na tečaj nekatera dekleta z njihovega področja. Izgovori na neobveščenenost glede obveznosti prihajanja na tečaj, domača opravila, gostije, pogrebe znancev itd, ne morejo opravičevati izostanka. Nasprotno s temi primeri pa je treba omeniti primere deklet v Ormožu in drugod, kjer so se sama prijavila na tečaj, čeprav občinska evidenca njihovega letnika ni zajela. Izostajanje s tečaja predstavlja za dekleta gotovo večjo škodo kot jo predstavlja upravna kazen 1500 in 2000 din, ki je bila izrečena v primeru Toplak Kristine in Vidovič Hedvike iz Ptuja, ki sta si domišljali, da za njiju ne veljajo iste dolžnosti kot za ostale njune sovrstnice. Poleg nekaterih začetnih slabosti tečajev RK pa se da z veseljem ugotoviti, da so mnogi upravitelji tečajev vzorno uredili administracijo tečaja, kot sta to napravila n. pr. tov. Škender v Markovcih in tov. Rauter Mirko v Gorišnici ter upravnica tečaja v Ormožu. Marsikje so posrečeno izbrali predavatelje za tečaja, upoštevajoč izkušnje, da so bili uspešni tečaji, kjer so tečajnice z zanimanjem poslušale predavatelje, kjer so si zapisovale najvažnejše ter si snov predavanj prihranile za praktično delo po tečaju. Kjer je izbira predavateljev in njihovo sodelovanje ter sožitje onemogočeno z medsebojno nespravljalivostjo glede na nerešena malenkostna vprašanja kot n. pr. pri Veliki Nedelji, tečaj po njihovi krivdi ne bo dosegel uspeha. Drugače je tam, kjer se vsi skupaj zavedajo, da je od njih odvisno, kakšen zdravstveni aktiv bo imela ta ali ona vas in kako zaščito in obrambo bo

pomenil ta aktiv za ljudstvo v slučajih, ko bo ta potrebna. Od njih je odvisno poleg ostalega, kaj bodo pomenila dekleta na tečaju za politični, gospodarski in kulturni dvig na vaseh. Začetne težave in nepravilnosti, ki bi kakorkoli ovirale napredek in uspehe tečaja, bodo morale biti odpravljene, sicer uspehi ne bodo dostojni žrtev, ki jih vlaga ljudska oblast za izobrazbo kmečkih deklet. Temu bo mnogo pripomoglo tudi posvetovanje s predstavniki oblasti, RK in JLA na terenu samem, kjer ne bi že uprava tečaja s pomočjo lokalnih organov oblasti in predavateljev mogla rešiti raznih vprašanj in predlogov.«¹⁸

Ptujski tednik je 23. 1. 1953 poročal o tečajih Rdečega križa: »Po dobljenih podatkih je bil lanski december mesec uspešnega zdravstvenoizobraževalnega dela. V 33 tečajih je poslušalo dokaj zanimiva predavanja do 1200 deklet o higieni, epidemiologiji ter borbi proti nalezljivim boleznim, o higieni nosečnic, negi in prehrani otrok, o prvi pomoči, PAZ, slovenščini in državo znanstvu. Nad 900 tečajnic si je nabavilo za tečaj pripravljene Priročnike. Več zanimanja kot prvi mesec so pokazali predstavniki množičnih organizacij za tečaje v decembru, zato so tudi redneje obiskovali tečaje in se zanimali za njih delo in napredek. Z upravami tečajev so se posvetovali o problemu nepismenih deklet, ki teže sledijo predavanjem kot pismena dekleta. Nepismenim dekletom mnogo ne koristijo Priročniki zato jih tudi ne kupujejo. Teh sicer ni veliko število, so pa. Največ teh je doma iz oddaljenih naselij, kar je vplivalo tudi na njihovo obiskovanje osnovnošolskega pouka. Med tečaje, ki dosegajo uspehe preko programa, spada tečaj Središča, čigar tečajnice pripravljajo kulturno prireditve. Dobiček prireditve bodo porabile za zdravstveno ekskurzijo. V Ormožu bo v zvezi s tem tečajem tudi tečaj

¹⁸ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj, leto V, št. 47, str. 1.

za pripravo hrane za dojenčke. V zvezi s temi tečaji pa je treba izreči pohvalo glede deklet, ki prihajajo na ta predavanja, čeprav po svoji starosti k temu niso zakonito obvezna, kritiko pa glede deklet, ki izostajajo od predavanj iz neopravičljivih razlogov. Množične organizacije so že v začetku tečaja premalo agitirale med svojimi članicami, da bi jih čimveč obiskovalo tečaj RK skupno z dekleti, ki obvezno obiskujejo predavanja. To bi pripomoglo, da bi v večini hiš na vaseh čutili koristni vpliv zdravstvenih predavanj in bi se marsikaj, zlasti pri otrokih, po zaslugi teh tečajev obrnilo na boljše. Na ta način bi bila vsa sredstva, ki so potrebna za take tečaje, res nad 100 % izrabljena v ljudsko korist in zdravstveni nivo na vaseh bi se znatno dvignil. To še sicer ni zamujeno. Dokler počiva delo na polju, bo lahko marsikatera mati napotila svojo hčerko v tečaj: »Pojdi in se nauči, kar boš rabila v življenju in za kar nimaš doma prilike!«¹⁹

Ptujski tednik je 13. 2. 1953 objavil prispevek z naslovom *Tečaj RK pri Veliki Nedelji obiskujejo dekleta 100 odst.*, ter poročal: »Zdravstveno vzgojni tečaj RK pri Veliki Nedelji se je uvrstil med tečaje v ptujskem okraju, ki potekajo ob 100% udeležbi vseh deklet. Po uspešno končanem tečaju bo v okolišju Velike Nedelje 38 mladih, v zdravstvu dobro poučenih in praktično izkušenih zdravstvenih aktivistk, ki bodo v veliko pomoč ljudstvu pri vsakdanjih zdravstvenih problemih in težavah. Njihova želja po izpopolnitvi splošne izobrazbe pa se odraža tudi z velikim zanimanjem za predavanja o slovenščini, nalogah PLZ in drugih predmetih. Z dvigom 38 deklet na višjo stopnjo splošne in zdravstvene izobrazbe se bo še bolj čutila potreba po izobrazbi tudi ostale kmečke mladine, da bo lažje in preje doumela socialistične cilje naše družbe in jih tudi podpirala s svojim delom in izobraževanjem. Še mnogo se bomo učili,

¹⁹ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj, leto VI, št. 4, str. 2.

ker se zavedamo neprecenljivih vrednosti izobrazbe za ljudstvo in besed tovariša Tita, ki je že nešteto krat svetoval mladini, naj se uči in celo mnogo uči.«²⁰

Ptujski tednik je 10. 4. 1953 poročal o uspešno zaključenem tečaju Rdečega križa v Podgorcih. Prispevku je bila priložena tudi fotografija. Zapisali so: »Tečaj RK za žensko mladino je bil zaključen v Podgorcih v nedeljo 29. marca. Tečaj je obiskovalo 31 tečajnic, ki so po prejemu priročnikov v decembru lanskega leta vestno izpopolnjevale svoje, pri predavanjih pridobljeno znanje. Da se redno pripravljajo in poglobljajo v predavano snov, se je ugotovilo sleherno uro tečaja in je tečaj tudi dosegel svoj namen. Pri organizaciji tečaja je bil občinski LO vodstvu tečaja v precejšnjo pomoč, ker je nekatere nezavedne tečajnice prepričal, da je ta tečaj koristen i zanje i za njihovo družino pa tudi za vaško skupnost. Tudi vodstvo tečaja je ukrenilo vse mogoče, da zainteresira široke množice in prikaže koristnost in nujnost zdravstvenega izobraževanja naših bodočih mater. Večina je z zadovoljstvom in razumevanjem spremljala potek tečaja, našli pa so se še nekateri starši, ki niso dovolj vplivali na svoje hčerke in so bili za tečaj popolnoma nezainteresirani. Ob zaključku tečaja so bili izpiti, ki so potekali v obliki razgovorov in so tečajnice prav zadovoljivo sodelovale. Da ostane prijeten spomin na prvi tečaj zdravstvenega izobraževanja, je vodstvo tečaja organiziralo slikanje tečajnic. Popoldne pa je bila slovesna predaja potrdil o dovrstitvi prvega leta tečaja in nato se je razvila prijetna zabava.«²¹

Ptujski tednik je 8. 5. 1953 poročal o mednarodnem dnevu Rdečega križa: »8. maja 1828 je bil rojen Jean Henry Dunant, ustanovitelj mednarodne organizacije

²⁰ Ptujski tednik, glasilo osvobodilne fronte za ptujski okraj, Letnik VI, št. 7, str.3.

²¹ Ptujski tednik, okrajno glasilo socialistične zveze delovnih ljudi, Letnik VI, št. 15, str. 3.

Rdečega križa. Življenje tega človeka je obsegalo eno samo željo, kako bi pomagal trpečim. Vojne grozote, ki jih je doživel, so napravile nanj takšen globok vtis, da je bila posledaj edina njegova misel, kako ustanoviti mednarodno organizacijo, ki bi v času vojn in drugih katastrof pomagala vsem ranjenim in slabotnim, ki se ne morejo več boriti niti za samega sebe. V francosko-pruski vojni se je prvič pojavil na bojišču znak Rdečega križa in odslej je umolknilo orožje pred belo zastavo z rdečim križem. Dunant je žrtvoval vse svoje moči, fizične in materialne, po uspehu organizacije, pa je kljub temu doživel svoja stara leta v hiralnici. Malo pred smrtjo ga je človeštvo nagradilo za njegovo človekoljubno prizadevanje z Nobelovo nagrado, toda humanist kot je bil, je še to daroval Rdečemu križu. Mednarodni dan Rdečega križa so dočakale organizacije RK v ptujskem okraju z zavestjo, da so del velike svetovne organizacije s človekoljubnim programom, ki najbolj služi človeštvu ravno v času največjih tegob, ko mu je pomoč najbolj potrebna. Zato pa jim je ta dan spodbuda k še večji dejavnosti, k poglobitvi dela za trpečega sočloveka.»²²

Ptujski tednik je dne 19. 6. 1953 poročal o načrtovani tretji redni skupščini Centralnega odbora Jugoslovanskega Rdečega križa. Med ostalim so omenjene povečane aktivnosti odborov RK v počastitev tega pomembnega dogodka: »občinski odbor Rdečega križa Ormož vrši priprave za tečaj za nego bolnika na domu.«²³

Ptujski tednik, 23. 10. 1953, poroča o aktivnostih v tednu Rdečega križa, ki je potekal od 25. 10. do 1. 11. 1953. Pomembno področje delovanja je bila zdravstveno vzgojna dejavnost, ki se je izvajala pri vseh starostnih skupinah, v

prispevku pa so izpostavljeni »vaški odbor RK v Lešnici«, ki »je pregledal vse studence v vasi, higienski aktiv pregledal čistočo javnih lokalov in stanovanj. Ravno tako so skrbi za higiensko ureditev svoje vasi obč. odbor RK Središče itd.«²⁴

Ptujski tednik je 13. 11. 1953 v prispevku z naslovom *Matere, ne dovolite, da bi vaše hčerke izostajale od tečaja RK*, opozarjal na težave, ki se ponekod pojavljajo zaradi nezainteresiranosti deklet za tečaje ter opozarjal, da »Življenje zahteva vedno več znanja zlasti od žene, ki velja za steber družine. Primeri dobrih žen in mater na vaseh najzorneje potrjujejo, da je mnogo lažje družini, kjer si zna žena in mati sama pomagati v nesreči, bolezni in težavah zato, ker si je kot dekle pomagala do potrebne izobrazbe. In v naši družbi se borimo zato, da bi bile bodoče mlade žene in matere vse primerno izobražene in usposobljene za samopomoč v vseh težavah.«²⁵

V Ptujskem tedniku, z dne 22. 1. 1954, je Rozina Dovečar opisala svoje videnje tečaja, ki ga je opisovala: »Naša ljudska oblast je uvedla po vsej novi Jugoslaviji razne tečaje, v kakih se zlasti mladina na vasi izpopolnjuje. Vsi ti tečaji se vrše večinoma v zimskem času. Prav tako kot drugod, tudi v Podgorci že drugo leto obiskujemo tečaj RK mladinke roj. v letu 1934-1935. Ker je tečaj pod nadzorstvom RK in vojnega odseka, je strogo obvezen. V začetku predlanskega leta nismo preveč rade obiskovale tega tečaja. Vzrok temu so bili naši starši in tudi drugi starejši ljudje, ki so trdili, da je to popolnoma brez pomena. Ko smo končno spoznale kakšnega pomena je tečaj posebno za mladino, smo se ga lotile z večjo vnemo. Vsako nedeljo smo se zbrale v šoli v Podgorcih, kjer so nam ure hitro minevale. Veselo smo poslušale svoje

²² Ptujski tednik, okrajni glasilo socialistične zveze delovnih ljudi. Letnik VI, št. 19, str. 1.

²³ Ptujski tednik okrajno glasilo socialistične zveze delovnih ljudi. Leto VI, št. 25, str. 4.

²⁴ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnih ljudi. Leto VI, št. 43, str. 3.

²⁵ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnih ljudi. Leto VI, št. 46, str. 2.

predavatelj, saj smo marsikaj zanimivega slišale, kar nam bo koristilo na naši življenjski poti. V novembru lanskega leta smo se pričele zopet redno sestajati. Najprej smo ponovile snov preteklega leta in jo tudi nekoliko razširile. Poleg smo dobile nekaj novih predmetov. Posebno pazljive smo morale biti pri prvi pomoči, kjer smo delale največ praktično. Vemo, da je potrebno, da vsako dekle zna nuditi čim hitrejšo pomoč svojemu bližnjemu. Tudi o negi dojenčka smo slišale marsikaj, kar nam bo kot bodočim materam v veliko korist, ter da bomo lahko svetovale drugim, ki si ne znajo pomagati. Iz mentalne higiene smo si zapomnile toliko, da bomo vsaj delno vedele vzgajati svoje otroke v prave državljane naše nove Jugoslavije. Razen teh, smo imele tudi nekaj drugih praktičnih predmetov splošne izobrazbe. Vsega tega stara Jugoslavija svoji mladini ni nudila. Nova Jugoslavija pa je poskrbela za svoj mladi rod. Vsi vemo, da je naša mladina — naša bodočnost. Želimo si še več takih tečajev, ker le s tem si bodo kmečki fantje in dekleta pridobili mnogo znanja.«²⁶

V isti izdaji časopisa je kratek prispevek s fotografijo o zaključenem tečaju, ki ga opisuje Rozina Dovečar: »V nedeljo, 17. t. m., je končal tečaj RK v Podgorcih s kulturno prireditvijo v dvorani Prosvetnega doma, na kateri so nastopile vse tečajnice, nekatere kot pevke, druge kot igralke Nušičeve enodejanke »Analfabet«, tretje pa kot deklamatorke. Drugi letnik tečaja RK je dobro obvladal vso tvarino in z odličnim in prav dobrim uspehom napravil končni izpit 10. januarja 1954, obenem pa je tudi pričel s prosvetnim delom, petjem in igro, kar pa ne pomeni, da je za 29 deklet tega tečaja konec skupnega dela, temveč ga nadaljujejo v kuharskem tečaju, ki bo trajal 6 tednov ob pomoči KZ, IZUD in sredstev, ki so ostala od nedeljske kulturne prireditve. Kuharski tečaj, ki je začel z delom 11. t. m. uspešno

vodi tov. Julijana Zidaričeva ob pomoči kuharice Antonije Roškar iz Cvetkovec. Ob koncu kuharskega tečaja bo razstava, ki bo povezana tudi s kulturno prireditvijo.«

Ptujski tednik je 12. 3. 1954 poročal o zaključenem tečaju Rdečega križa v Ormožu: »Koncem februarja je v Ormožu končal z delom tečaj Rdečega križa za žensko mladino. Tečaj je lansko in letošnjo zimo obiskovalo 43 mladink. Nekatera dekleta so ob pričetku z nezaupanjem zopet sedla v šolske klopi misleč, da je tečaj zanje prisiljena nepotrebna stvar. Takole je o tem napisala v svoji nalogi obiskovalka tečaja Avguština Kikl iz Hardeka: »Obiskujem tečaj RK v okviru zdravstvene vzgoje ki se mi je zdel od začetka nepotreben. Kmalu pa sem spoznala da je to, kar na njem slišim, potrebno vsakemu kulturnemu državljanu zlasti pa ženi ki ima v življenju mnogo odgovornih nalog. Skrbeti mora za čist dom, za higienično pripravo hrane, za zdravje vseh članov družine in ker je snaga pogoj zdravja, za snago vse svoje okolice. Tečaj je organizacijsko vodila upraviteljica osnovne šole tov. Nada Megla učno snov pa so predavali: dr. Jurij Čarf, krajevni zdravnik medicinska tehnika Tončka Kozlevčar in Marta Meško, babica Jožica Radoš, snov iz PLZ pa je predaval tov. Jože Rožman Vsi predavatelji so svojo nalogo opravili z vso resnostjo Obiskovalke tečaja so čutile, da jim hočejo predavatelji čim boljše posredovati prepotrebno znanje in privzgojiti čim več dobrih higienskih navad. Posebno se je za uspeh tečaja trudila tovarišica Tončka Kozlevčar, ki je z dekleti izvedla mnogo vaj v prvi pomoči in borbi proti nalezljivim boleznim. Tečaj je vsekakor dosegel svoj namen. Potrebno je, da bi postali taki tečaji stalna oblika dela z mladino za dvig zdravstvenega stanja naših vasi. Zaključka tečaja so se udeležili predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij. Dekleta so končala tečaj z zavestjo, da skupnost prav od njih pričakuje boljšega in resnejšega pojmovanja življenja in da jim

²⁶ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnih ljudi. Letnik VII, št. 3, str. 3

bodočnost nalaga večje zahteve kot prejšnjemu ženskemu rodu. V pismeni nalogi z naslovom »Zdravje je lepota in mladost« so o tem izražale svoja pojmovanja. Anica Majcen iz Loperšic je takole zapisala: »Zdravje, lepota in mladost se prepletajo med seboj prav tako, kot se družijo drobne cvetke in zelena pomlad. Mladost je bujno cvetoča in zeleneča kot pomlad v svojem lepem cvetličnem okrasju Nič hujšega ne more biti za mlado življenje, kot je, če ga napade neprijetna bolezen, ki mu tako kot črv rastlini na polju izpodjeda korenine, da končno usahne in umre. Zato mora vsak človek skrbeti za svoje zdravje, prav posebno pa še mladina, ki jo čakajo velike naloge pri graditvi naše socialistične domovine. Le zdrava in čvrsta mladina bo sposobna, da bo nosila zastavo svobode in enakopravnega sožitja med ljudmi, ohranila z žrtvami priborjeno svobodo in napravila našo državo še srečnejšo kot je sedaj. Zdrava in čvrsta mladina bo zgradila pravi socializem.«²⁷

Ptujski tednik je 30. 4. 1954 poročal o obeležitvi 10-letnice ustanovitve Rdečega križa Slovenije: »18 junija 1954 bo poteklo 10 let odkar je bil ustanovljen v Beli Krajini slovenski RK. Občinski odbori RK bodo skupaj s podmladkarji RK pripravili v juniju akademije in razstave, kjer bo prikazana celotna dejavnost RK in PRK. Za počastitev tega dogodka se bo treba primerno pripraviti. Pregledali bomo omarice prve pomoči in utrdili higienske aktive na vasi. Izboljšali bomo evidenco nad tuberkuloznimi in socialno ogroženimi družinami. Občinski odbori RK naj bi vnesli v delovni plan male asanacije (ureditev vodnjakov, napajališč, gnojnih jam itd.), za večja dela, ki zahtevajo večjih denarnih sredstev pa bi naj dali pobudo, ker pač najbolj poznajo razmere svojega okoliša. V 33 tečajih za vaško žensko mladino smo usposobili približno 1000

²⁷ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnih ljudi. Leto VII, št. 10, str. 3.

deklet. RK je za te tečaje žrtvoval visoke denarne zneske. Bilo bi napačno, če bi tečajnice pridobljeno znanje ohranile zase in ga ne bi praktično uporabljale v korist skupnosti. V bodoče naj ta dekleta nudijo prvo pomoč v primeru nesreče, pomagajo z nasveti pri negi dojenčkov, navajajo svojo okolico na kulturno-higienske navade in naj bodo v pomoč medicinskemu kadru. Splošno je znano, kako strahotne so posledice pijančevanja: beda, nemoralna in družinska nesoglasja. Občinski odbori RK si morajo prizadevati, da se odpravi ta žalostni pojav v njihovem okolišu. Pripraviti je treba zdravstvena predavanja o škodljivem vplivu alkohola. V nekaterih primerih bi mogoče pomagalo tudi osebno prepričevanje. Kot človekoljubna organizacija naj RK opozarja tudi na nevarne posledice, ki jih povzroča ukvarjanje s strelivom. Od meseca marca smo beležili že tri smrtne slučaje in dva primera invalidnosti. O opravljenem delu naj odbori RK tudi poročajo. Finančna in organizacijska poročila naj pošiljajo tromesečno na obrazcih, ki so jih prejeli od OO RKS. V organizacijskih poročilih naj navedejo, kaj so izvršili (predavanja, tečaji, asanacije, prva pomoč, delo zdravstvenih aktivistov itd.). Ormož, Cirkovce, Rogoznica, Starše in Trnovska vas naj takoj izvolijo občinski odbori RK in tako zadoste dolžnosti ki bi morala biti že zdavnaj opravljena.«²⁸

Žal je časopis poročal tudi o žalostnih dogodkih: »Okrajni odbor Rdečega križa Ptuj obvešča, da je sprejel od nemškega urada za obveščanje svojcev vojakov bivše nemške vojske iz Berlina obvestilo, da je Puntigam Jože roj. 12. januarja 1918 v Ormožu padel dne, 29. 9. 1943 pri Velikem Bukrinu, kjer ga je zadela artilerijska granata Položaj groba je 2 km vzhodno Velikega Bukrina. Smrt imenovanega je objavljena 20. II. 1945

²⁸ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnih ljudi za ptujski okraj. Leto VII, št. 17, str. 5.

*pod registrsko številko 18/45 pri Matičnem uradu v Ormožu.*²⁹

Ptujski tednik je 29. 10. 1954 v dveh prispevkih pisal o pripravah na obeležitev Tedna Rdečega križa. Poudarek je bil na organizaciji tečajev prve pomoči, zdravstveno vzgojni dejavnosti, pri čemer sta bila izpostavljena boj proti tuberkulozi in alkoholizmu.³⁰

Ptujski tednik je 11. 2. 1955 vabil mlade člane Rdečega križa, da se odzovejo na vabilo ameriškega in kanadskega Rdečega križa, ki bosta organizirala mednarodni študijski center Podmladka RK ter ob tej priložnosti pripravila razstavo izdelkov mladih članov. Mladi lahko sodelujejo z risbami in raznimi ročnimi deli. Za preteklo leto so nagrade za sodelovanje prejele šole Zavrč, Podgorci in Hajdina.³¹

Ptujski tednik je 18. 3. 1955 poročal o zaključenem tečaju Rdečega križa: *»Pred kratkim so zaključili v Središču tečaj Rdečega križa za dekleta, ki ga je obiskovalo 45 deklet. Tečaj so ves čas trajanja obiskovale vse tečajnice, da izostankov praktično sploh ni bilo. Na tečaju so predavatelji iz učiteljskega kolektiva, zdravnik tov. dr. Neudauer in bolniška sestra tov. Kukovčeva s pomočjo voditeljice tečaja tov. Stokljeve obravnavali vsa vprašanja ki jih mora obvladati sodobna žena, mati in gospodinja, poleg tega pa še vprašanja s področja nudenja prve pomoči, kar je tudi vsakdanja potreba sodobnega človeka. Tečaj so obiskali zastopniki Rdečega križa iz Ptujja in zastopniki Centralnega odbora Rdečega križa iz Beograda, ki so dekleta*

²⁹ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnih ljudi za ptujski okraj. Leto VII, št. 17, str. 5.

³⁰ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva ptujskega okraja. Leto VII, št. 43, str. 1 in 3.

³¹ Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva ptujskega okraja, letnik VIII, št. 6, str. 2.

*podrobno spraševali o raznih problemih ter se prepričali o visoki kvaliteti predavanj in obširnemu splošnemu znanju tečajnic, kot ga po priznanju gostov samih niso pričakovali. Dekleta so za zaključek pripravila zakusko ter nanjo povabile svoje goste ti pa so označili tečaj za zgled kakršni bi naj tečaji bili tudi drugje.*³²

V Ptujskem tedniku, 29. 4. 1955, je dr. Aleksander Kuhar pozival k prostovoljnemu dajanju krvi: *»Milijonom in milijonom ljudi je le transfuzija, preliv krvi rešil življenje in jim vrnil zdravje. Danes ve skoraj vsakdo, da se marsikatere operacije moremo lotiti, marsikaterega že močno oslabelega, izkrvavelega, morda že starejšega bolnika le zato uspešno operiramo, ker mu lahko prelijemo kri zdravega človeka in s tem nadomestimo pri operaciji ali že prej izgubljeno kri. Operacija na pljučih, srcu, možganih, odstranitev celih organov, kakor želodca, trebušne slinavke, maternice ali jeter in zločestih tvorb na njih brez transfuzije sploh ne bi imele izgleda na uspeh. Saj je ravno transfuzijska kri tisti faktor, ki podpre človeško telo v najbolj kritičnem času, ko prizadene telo velika obremenitev, velika operacija težke poškodbe, močne krvavitve, da prebrodi krizo in pripomore k temu, da srce ne omaga. Le transfuziji krvi se lahko zahvalimo, da nam uspe rešiti večji del ponesrečencev pri masovnih nesrečah (železniških, rudniških), pri masovnih zastrupitvah s plinom itd. Ali ne gre že v stotisoče pri porodih izkrvavelih mater, katerim je le preliv krvi rešil življenje in jih obvaroval otrokom. Neštevilne so tudi bolezni krvotvornih organov, pri katerih nam le transfuzija pomaga do zboljšanja ali odpravljenja. Kaj je rešilo življenje tistim številnim. do kosti shujšanim otrokom, ki jim nikakor nismo mogli dovajati hrane, ker so vse izbljuvali, če ne transfuzija krvi? Pri opeklinah, posebno večjih, le transfuzija*

³² Ptujski tednik, glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva ptujskega okraja. Letnik VIII, št. 11, str. 3.

krvne plazme (sirotke) reši ponesrečenca. Pri pogostih požarih, oparjenih otrocih (z vrelo vodo) srečamo prav pogosto obsežne opekline, ki zahtevajo uporabo krvne plazme. Res je, da že delajo danes umetno plazmo, ki naj nadomesti človeško krvno plazmo. Take naprave ima le nekaj držav na svetu, njih ureditev pa stane milijarde. Naši državi se je posrečilo, da si je s težkimi napori uredila naprave za predelavo tekoče krvne plazme, ki se čez čas pokvari in je neuporabljiva v suho plazmo, katere uporabljivost je neomejena. Vsak večji industrijski center, večja mesta oziroma njih bolnice bi morale imeti na zalogi večje količine suhe plazme za slučaj masovnih nesreč. Zaloga suhe plazme v Beogradu je skromna in jo moramo na vsak način povečati, zato nam je potrebna tudi kri. Da ne škodijo krvodajalcu, če da vsake tri mesece, ali vsaj vsakega pol leta po pol litra krvi, menda zna pri nas že vsakdo. Saj ne more biti kraja v našem okraju, kjer ne bi v zadnjih letih eden ali več ljudi dalo kri za bolane svoje v ptujski bolnici Vsi lahko potrdijo, da to nobenemu ni škodilo. Nasprotno mnogo je takih, ki so opazili olajšanje po odvzemu krvi. Pri marsikaterem je popustila živčna napetost, glavobol, pritisk in zbadanje pri srcu. Da je pri tistih, ki imajo zvišan krvni pritisk odvzem krvi od časa do časa potreben in jim tudi dobro stori, vedo najbolje oni sami. Zato ti bolniki redno prihajajo zaradi odvzema krvi na kirurški oddelek bolnice. Vsak zdrav človek nad osemnajstim letom daruje vsakega pol leta pol litra krvi brez škode za njegovo zdravje. Okrajni odbor RK je prevzel organizacijo transfuzijske službe. Da bi se vsi ljudje dobro seznanili s bistvom transfuzije, bodo prirejena predavanja po delovnih kolektivih, po vaški skupnosti, po šolah. Predavali bodo zdravstveni delavci in drugi, ki so s stvarjo podrobneje seznanjeni. Ta ali oni bo vprašal, kdo pa naj ugotovi, če smem dati kri in ali mi ne bo škodovalo? Pripomnim, da bo vsak, ki hoče dati kri, pred odvzemom krvi vsestransko zdravniško preiskan, da se

ugotovi, ali je primerna. Marsikaterega bodo skušali odvrniti od dajanja krvi tisti, ki so pred kratkim še dajali kri za dragi denar. Njim seveda to ni škodilo, ne njihovemu zdravju, pa tudi ne njihovemu žepu. Doba, ko so nekateri prodajali svojo kri za drag denar, je minila. Še v kapitalističnih državah darujejo kri brezplačno in prostovoljno. V naši socialistični ureditvi bi pa bila sramota še vnaprej prodajati kri za denar bližnjemu, bolnemu sočloveku. Ne pozabimo: »Danes tebi, jutri meni« bo mogočo potrebna taka pomoč. Zato se odzovite vsi klicu trpečih sodržavljanov in se prijavite za prostovoljne krvodajalce pri okr. RK Ptuj.«³³

Ptujski tednik, 28. 10. 1955, je pisal o tednu Rdečega križa, ki je nato potekal od 30. oktobra do 6. novembra pod sloganom Rdeči križ in njegovi prostovoljni sodelavci. Pri tem je izpostavil področja delovanja: krvodajalstvo, zdravstvena preventiva, podmladek, postaje prve pomoči ter na kratko podal poročilo o delu na posameznem področju.³⁴

Ptujski tednik je 8. 12. 1955 poročal o izjemno uspešni krvodajalski akciji v Ormožu: »Dvodnevna krvodajalska akcija v Ormožu 30 novembra in 1. decembra 1955 se je obnesla po zaslugi dobrih ljudi, ki se zavedajo velike vrednosti krvne plazme in so tud pripravljeni prispevati svojo kri pa tudi po zaslugi agilne ekipe, ki je v Zdravstvenem domu v Ormožu vestno in točno opravila svoje delo. Delovni kolektiv Kmetijskega gospodarstva Ivanjkovci zasluži pohvalo glede na svojih 90 ljudi, ki so se prijavili za akcijo in se je tud 100 odst udeležili. Drugačna pa je žal slika ormoškega prebivalstva, ki ga je 1200, pa se je med krvodajalce prijavilo le okrog 50

³³ Ptujski tednik, glasilo SZDL ptujskega okraja. Letnik VIII, št. 17, str.3.

³⁴ Ptujski tednik, glasilo SZDL ptujskega okraja. Letnik VIII, št. 43, str. 1.

oseb. Slab odziv je bil tudi v vaseh. Pušenci, Trgovišče in Velika Nedelja. V bodočih akcijah bo nedvomno tud v tukajšnjem področju znatno bolje, ker se ljudje vedno bolj zavedajo pomoči s krvno plazmo, vendar bo treba ljudem o tem še in še govorit da bo vsaka družina vedela kako važna je pomoč ponesrečencem s transfuzijo krvi. Škoda je bila, da je morala ekipa končati delo dan prej, kot je bilo napovedano sicer bi pršil na vrsto tudi ljudje, ki so se prijaviili, pa so bili prepozni.«³⁵

V Ptujskem tedniku, 9. 3. 1956, je Minka Gran poročala o zaključenem tečaju RK pri Miklavžu: »Ta teden so pri Miklavžu zaključili tečaj RK. Tečaj je obiskovalo 27 deklet. Učile so se več predmetov in si pridobile mnogo znanja, katerega bodo skozi življenje potrebovale. Dne 15. marca bodo imele izpite, nato pa priredile čajanko in kratko igrico »Čašica kave«. Ker je tečaj tako dobro uspel, se moramo zahvaliti učiteljem pri Miklavžu, posebno pa tov. Krajncévi, ki je tečaj vodila.«³⁶

Ptujski tednik je 11. 5. 1956 poročal o tednu Rdečega križa: »Po sklepu Centralnega odbora Jugoslovanskega Rdečega križa je Teden Rdečega križa prvi teden v mesecu maju, in sicer tako, da zajame tudi 8. maj — Mednarodni dan Rdečega križa. Letos je ta teden od 6. do 13. maja. Posveten je vsestranski skrbi za izboljšanje higienskih razmer: osebni higieni, higieni stanovanj, dvorišč, vasi in mest, pri nas v Sloveniji pa še posebej izboljšanju kakovosti živil. Geslo Tedna Rdečega križa je: »SODELUJMO VSI V BORBI ZA HIGIENSKO KAKOVOST ŽIVIL. 8. maj — Mednarodni dan Rdečega križa je posvečen vlogi Rdečega križa v elementarnih nesrečah. En dan v tednu je posvečen podmladku Rdečega križa. V tem

času podmladkarji po vseh osnovnih šolah in gimnazijah pišejo naloge o higienskem načinu življenja, higieni aktivni pa posvetijo še več pozornosti osebni higieni, higieni razredov in šole oziroma dvorišč. Po občinskih odborih Rdečega križa in osnovnih organizacijah posebne komisije pregledujejo trgovine, gostilne in vse ostale javne lokale, kjer ugotavljajo in odpravljajo higienske nedostatke. Pripravljajo akademije, predavanja in filmske predstave, da bi ljudstvu čim bolj približali higienski način življenja, ki je zdravemu, delovnemu in doraščajočemu človeku neobhodno potreben. Poleg velikega poudarka na vsebino tedna ne smemo pozabiti, da ima teden namen zbrati čim več finančnih sredstev za razne dejavnosti zdravstvene in socialne vsebine. V zveznem merilu je uveden prispevek na pošti, železnici in avtobusih, v okrajnem pa na bloke po trgovinah, gostinskih obratih, v kinematografih in na nabiralne pole po sindikalnih podružnicah in osnovnih organizacijah. Namen Tedna Rdečega križa je, da se prične sistematična borba za izboljšanje kakovosti živil in higienskega dviga našega ljudstva, vasi, naselij in mest ob pomoči ljudske oblasti in vseh množičnih organizacij. Na stotine je nehigiensko urejenih naprav, ki stalno ogrožajo zdravje prebivalstva. To je naš družbeno-zdravstveni problem in Rdeči križ je poklican, da stopi na čelo organiziranih akcij za napredek naših krajev. Brez transfuzije krvi ni sodobnega zdravljenja. Mnogo hudih bolezni, ki so bile do nedavna še neozdravljive, danes uspešno zdravimo s transfuzijo krvi. Rdeči križ vabi vse, ki so pripravljeni pomagati sočloveku s krvjo.«³⁷

Ptujski tednik je 26. 10. 1956 vabil mladino k zbiranju sadja in zelenjave: »Komisija podmladka Rdečega križa pri okrajnem odboru RK v Ljubljani je poslala vabilo tistim občinskim odborom RK in šolam v Sloveniji, kjer je bilo letos največ

³⁵ Ptujski tednik, glasilo SZDL ptujskega okraja. Letnik VIII, št. 48, str.2.

³⁶ Ptujski tednik, glasilo SZDL ptujskega okraja. Letnik IX, št. 10, str. 4.

³⁷ Ptujski tednik, glasilo SZDL ptujskega okraja. Letnik IX, št. 19. Str. 2.

sadja, naj bi zbirali sadje za učence po mestih, ki težko pridejo do tega sadeža. Vabilo se nanaša tudi na zbiranje krompirja, korenja, kolerabe in fižola. Dijaškim kuhinjam v mestih je vse dobrodošlo. Akcija ima predvsem vzgojni namen, vzbuditi pri mladini sočutje do sotovarišev in razumevanje za pomoč bližnjemu v bolezni, nesreči in siromaščini. Komisija pričakuje na primerno razumevanje staršev na gornje vabilo in oporo pri njenem odzivu.«³⁸

V kroniki mesta Ormož lahko znotraj opisa zdravstvene službe iz leta 1956 zasledimo naslednji zapis: »Občinski odbor RK (predsednik dr. Čarf Jurij) s krajevnimi odbori Velika Nedelja, Sodinci, Šardinje, Ključarovci, Tomaž, Rakovci, Ivanjkovci, Miklavž, Kog, Žerovinci in Lahonci ter MO Ormož (172 članov) pomaga ljudem v elementarnih nezgodah (npr. pri požarih, povodnih idr) ter pri asanaciji slabih higienskih prilik v pogledu stanovanj, studencev in greznic, nadalje pri zatiranju nalezljivih bolezni idr. Preko republiškega odbora RK v Ljubljani je v zvezi z Mednarodnim RK, od katerega dobiva pomoč za socialno ogrožene.«³⁹

Ptujski tednik 31. 1. 1958 na strani 2 poroča: »Krajevna organizacija Rdečega križa v Veliki Nedelji v teh dneh zaključuje zimski tečaj, ki se ga je redno udeleževalo lepo število deklet. Pouk je bil trikrat tedensko. Splošno izobraževalne predmete je poučevala tov. Čičeva, učiteljica, o zdravstvenih vprašanjih pa je tečajnicam govoril zdravnik dr. Čarf. Udeleženske tečaja so se seznanile z načini pripravljanja hrane bolniku, z načinom prehrane dojenčka in s pripravljanjem hrane za družino. Predavateljema so hvaležne za njun trud, ki sta ga vložila, da bodo dekleta sedaj lahko pridobljeno

znanje na svojih domovih koristno uporabljala.«⁴⁰

Ptujski tednik, 30. 5. 1958: »4. junij - dan krvodajalcev: Prvič praznujemo v naši državi ta dan, prvič dajemo javno priznanje vsem onim, ki so dali kri enkrat, pa kasneje dajejo vedno znova, del samega sebe sočloveku - KRI. Kri je zdravilo, ki preneseno od zdravega — bolnemu deluje kot nobeno drugo, ker je živa snov. Je del življenja darovan drugemu. Plemenito dejanje, ki se ne da z ničemer poplačati. Krvodajalec, naj Ti dvigne glavo zavest, da je Tvoja kri pomagala, reševala življenja. Hvaležnost nešteti, ki si jim podaljšal ali ponovno dal življenje, gre Tebi. Večina tistih Te osebno ne pozna, vedo pa, da si bil tisti, ki si jim želel najboljšo. Ko se Tvoja kri pretaka v bolnika, mu ne krepki samo telesne moči, temveč tudi vero v življenje. Žal sam ne vidiš, koliko vsaka kaplja pomeni tistemu, ki bi rad še živel. Mar veš krvodajalec, da so dobili Tvojo kri le najslabotnejši? Mogoče je bil to Tvoj otrok ali mati Tvojega prijatelja, mogoče žena pri porodu ali ponesrečenec pri delu, mogoče kdo iz Tvojega kraja, ki je bil lahko operiran in rešen kake zle tvorbe v telesu, le po Tvoji zaslugi? Tega Ti ne morem točno povedati. Vem pa, da je bil nekdo od teh, ki jih tudi pri nas, v ptujski bolnišnici ni malo. Nasprotno, vsak dan jih je več, ki jih rešimo. In vedno, kadar uspemo in rešujemo, mi je žal, da nisi zraven Ti, ki si kri dal. Bil bi srečen in ponosen. Prepričal bi se, da tudi Ti v podobnem trenutku ne bi bil prepuščen samemu sebi. Kri drugega bo tudi Tebi pomagala. Izrek: »Danes jaz tebi, jutri ti meni«, naj med nami velja. Povprečna starost ljudi je vedno višja. Eden od vzrokov je ta, da se je zdravljenje izpopolnilo. Napredek v medicini je ogromen, razvil se je nauk o transfuziji, kri je postala poseben predmet proučevanja. Ugotavljamo, da je kri neprecenljive vrednosti in več vredna kot najdražje

³⁸ Ptujski tednik, glasilo SZDL za ptujski okraj. Letnik IX, št. 43, str. 2.

³⁹ SI_ZAP 0070 Rokopisna zbirka, kronika mesta Ormož, škatla št. 27, ovoj 68

⁴⁰ Ptujski tednik, leto XI, št. 4, str. 2.

zdravilo, zvarjeno v lekarni, zato ker je živa snov. Pravega nadomestila zato zanjo ni. Slutili so to že naši predniki, mi to zagotovo vemo. Prav zato je poraba krvi vedno večja, kar pomeni, da se število tistih, ki kri dajejo, vedno veča. Nekoč so kri plačevali, zato je ni mogel dobiti vsak, ki bi jo rabil. Danes, ko se Vas prijavlja vedno več, da jo darujete, jo dobi skoraj vsak, ki jo rabi. Krvodajalci, hotela sem Vam reči — preprosto — hvala. Hvala v imenu vseh, ki ste jim pomagali, da so zdravi med nami, hvala za tiste, ki so še odvisni od Vašega plemenitega dejanja — darovanja krvi. Bodite ponosni, da ste zdravi in da ste pomagali. Želela bi, da bi se Vaše vrste pomnožile, da bi čim več ljudi bilo Vam enakih. Ogromno je, kar ste storili, naj Vam bo kot skromno priznanje vaš dan – dan krvodajalcev. Dr. I. J.«⁴¹

Ptujski tednik, 29. 5. 1959: »4. junij - dan krvodajalcev: v naši državi praznujemo ta dan že drugo leto kot znak zahvale vsem tistim, ki darujejo del samega sebe — svojo kri — sočloveku, mu s tem rešijo življenje ali mu pomagajo ozdraveti. Prostovoljno krvodajalstvo — darovanje krvi je pričelo leta 1953. Do takrat so kri plačali tako imenovanim »poklicnim krvodajalcem«, krvi kot zdravila je zato primanjkovalo, mnogi od tistih, ki bi jo rabili, je niso mogli dobiti. Leta 1953 je bilo v Sloveniji 13.000 darovalcev krvi; leta 1954 22.000; leta 1955 21.000; leta 1956 33.000; leta 1957 37.000; leta 1958 43.000, povprečni letni prirastek darovalcev krvi je 22%, potrebe po krvi se v tej stopnji zvišujejo. Primerjava potrošnje krvi drugod po svetu kaže, da porabijo drugod — n. pr. na zapadu enkrat več krvi. Po njihovem merilu, bi morali v Sloveniji letno zbrati 33.000 litrov krvi, v letu 1958 smo v Sloveniji zbrali 11.000 litrov krvi. Doslej je vsak osemindesetletni Slovenec krvodajalec. V ptujski občini imamo evidenco o darovalcih krvi od leta 1956 naprej. Tega leta se je na

kirurški oddelku bolnice ustanovila transfuzijska postaja. Prijavilo se je 900 darovalcev krvi, ki so dali 280 litrov krvi. Leta 1957 se je dvignilo število krvodajalcev na 1581, 370 l svoje krvi je darovalo 1366 ljudi. Število steklenic krvi in izvršenih transfuzij v naši bolnici je bilo 1437. Leta 1958 smo na naši postaji konzervirali 582 litrov krvi od 2151 prijavljenih krvodajalcev. Število transfuzij se je dvignilo na 2000. Te številke nam povedo, da je potreba po krvi v naši bolnišnici zelo narasla in je mnogo večja od potreb pred leti. Da smo tej potrebi mogli zadostiti, se moramo zahvaliti vsem ki so kri darovali naši transfuzijski postaji. Podobne razmere so drugod po Sloveniji, drugod po Jugoslaviji. Povsod so ljudje, ki lahko živijo z zavestjo, da so z darovanjem svoje krvi rešili človeka, prijatelja. Zato se jim zahvalimo in jim dajemo javno priznanje, na njihov dan! Recimo hvala vsem, ki so dokazali da bolezen ni zadeva poedinca samega, temveč da smo vsi dolžni pomagati sočloveku. Zavedati se moramo, da nosimo v sebi zdravilo za bolnega prijatelja in tovariša, zato je darovanje krvi plemenito in humano dejanje, je stvar zavesti in časti. Služi kot dokaz razumevanja in želje za hitrim ozdravljenjem človeka, da se on kot član naše skupnosti vrne v našo sredino. Nikoli ne smemo pozabiti, da more dobiti kri, ki jo darujemo danes, jutri eden naših najbližjih, celo morda mi sami. Če to človekoljubno dejanje tako razumemo, ne moremo izostati pri krvodajalski akciji, ker sicer nimamo pravice zahtevati od sočloveka, da nam z darovanjem svoje krvi v boleznih pomaga, če smo mu prej sami odrekli pomoč. Zaradi vsega tega bi se vam — krvodajalcem želela zahvaliti v imenu vseh tistih — ki ste jim pomagali. Mnogo otrok bi se vam moralo zahvaliti, ker ste jim rešili mater s svojo krvjo, dosti družin, ker ste pomagali očetu, mnogo bolnikov, da ste jim pomagali ozdraveti. Prepričana sem, da bi vam danes rad vsak izmed tistih iz hvaležnosti stisnil roko. Bodite ponosni, da ste krvodajalci,

⁴¹ Ptujski tednik, letnik XI, št. 21, str. 2.

zahvala, značka ali diploma, ki jo boste dobili na vaš dan, naj vam bo skromno priznanje za vašo humanost. V ptujski občini bomo proslavili ta dan 6. junija ob priliki proslave v Narodnem domu. Želela bi, da pridete vsi vabljeni večkratni krvodajalci, posebna želja pa je, da se pride osebno zahvalit kateri tistih, ki je s pomočjo transfuzije krvi ozdravel. V imenu vseh teh vam izrekam, krvodajalci, še enkrat iskreno zahvalo, ker ste pomagali pri reševanju ene največjih vrednot — življenja. Dr. I. J.»⁴²

Ptujski tednik, 26. 6. 1959: »Osnovna organizacija Rdečega križa Velika Nedelja si je postavila nalogo, da bo v vsaki izmed osmih vasi, ki spadajo v njeno območje, ustanovila postajo prve pomoči. V večkratnih tečajih za zdravstveno izobrazbo kmečkih deklet je že pripravila zdravstvene aktivistke, ki bodo znale v njih delovati. Da si pridobi potrebna denarna sredstva za nabavo omaric in torbic prve pomoči; ter za njihovo sanitetno opremo, bo dne, 5. julija priredila srečolov z zabavo.«⁴³

Ptujski tednik, 18. 9. 1959, piše:« Od 13. do 20. t. m. je organiziral Rdeči križ že tradicionalni »Teden boja proti tuberkulozi«. V teh dneh so zdravstveni in prosvetni delavci ter aktivisti Rdečega križa podvzeli množične akcije po mestih in vaseh proti še vedno nevarnemu sovražniku, proti tuberkulozi. Kljub številnim protituberkuloznim ustanovam m velikemu številu kvalificiranih strokovnjakov boj proti tej bolezni ni možen brez množičnega sodelovanja državljanov in organizacije RK. Analiza obolevanj za tuberkulozo kaže, da ta bolezen napada veliko število državljanov, da torej ogroža vsakega izmed nas in da je torej pri vsakem državljanu potrebno razviti budnost napram njej. Boj proti tej bolezni ni lahek, niti enostaven. Posameznik, skupina, niti kolektiv

strokovnjakov se ne more sam boriti proti njej. Splošne in posebne karakteristike te bolezni so takšne, da zahtevajo, da so uspešni v boju proti njej samo vsi družbeni faktorji. Prvi v tem boju so vsekakor medicinski strokovni kadri, ki dajejo iniciativo in vodijo v njej tisk in radio, prosvetne delavce in množične organizacije ter aktivne posameznike. »Teden boja proti tuberkulozi« bi naj bil primer, kako se je treba STALNO boriti proti nevarnemu sovražniku, ker, kakor je znano, kampanjske akcije proti pojavi, ki je stalno prisoten in ki stalno ogroža, ne morejo zagotoviti potrebnih uspehov. Posebno mesto v tem boju zavzema organizacija Rdečega križa. Pomoči, ki jo nudi prek svojih aktivistov kot patronažnih organov tako rekoč ne bi mogli pogrešati, ker bi ostala patronažna služba brez njene pomoči še bolj nemočna. S tega vidika ocenjujoč vprašanja boja proti tuberkulozi prihaja v pravo luč delo vseh faktorjev, ki nastopajo proti njej in ki so prav tako važni, kakor sama strokovna medicinska služba. Kakor je važno aktivno zdravljenje obolelih posameznikov, prav tako je važna zaščita še zdravih pred obolenjem. V tem pogledu zavzemajo prevladujoč položaj obvezno besežiranje, iskanje in izoliranje obolelih, zdravstveno prosvetljevanje itd., vse to prizadevanje je dejanje preventive, ki zahteva in zasluži polno pomoč m množično sodelovanje.«⁴⁴

Ptujski tednik, 16.10.1959: »Ormož ima zopet rešilno postajo RK: s 1. oktobrom t. l. je začela v Ormožu z vožnjami podružnica Rešilne postaje Ptuj, ki ima stalno na razpolago vozilo, poleg tega pa ima možnost pomoči tudi z vozili iz Ptujja. Doslej je prevoženih ob reševalni pomoči nad 1700 kilometrov. Največ voženj opravljajo v ptujsko in mariborsko bolnišnico. S tem je povečala Rešilna postaja RK Ptuj svoje delovno območje vse v sosedno Hrvatsko, poleg tega pa hitijo njena vozila na pomoč po pozivu skoraj do

⁴² Ptujski tednik, letnik 12, št. 21, str. 1.

⁴³ Ptujski tednik, letnik 12, št. 25, str. 2.

⁴⁴ Ptujski tednik, letnik XII, št. 37, str. 1.

Slovenske Bistrice in v Slovenske gorice do Bučkovc. Rešilna postaja RK Ptuj je doslej med najboljše organiziranimi in najagilnejšimi reševalnimi postajami v Sloveniji in ima vedno uporabnih 6 dobro opremljenih vozil, ki so dnevno na poti po svojih humanih nalogah.»⁴⁵

Ptujski tednik je dne 30. 6. 1961 objavil prispevek o uspeli krvodajalski akciji z naslovom »Kri za njihova življenja: Občinski odbor RK v Ormožu je v dneh od 22. do 24. junija organiziral krvodajalsko akcijo v ormoški občini. Pod vodstvom dr. Zlate Visenjaka, je ekipa Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane akcijo brezhibno izvedla. Vse priznanje pa si je zaslužil tudi Obč. odbor RK na čelu s tov. Franjom Šumakom kot predsednikom, ki je za to človekoljubno akcijo žrtvoval mnogo časa in pokazal odlične organizacijske sposobnosti. Prijavljenih je bilo skupno 527 krvodajalcev, od teh je bilo iz raznih zdravstvenih razlogov odklonjenih 103, ostalim pa je bilo odvzeto 130,810 kubičnih centimetrov krvi. Na tem mestu moramo izreči posebno priznanje in zahvalo občanom, ki so že večkrat dali svojo kri za zdravje in rešitev življenja nepoznanih ljudi, ki se jim sami ne bodo mogli nikoli zahvaliti. Zlato značko bo dobil šofer Rešilne postaje v Ormožu tovariš Konrad Žunec, ki je že 11 krat oddal kri. Do te akcije so bili odlikovani z zlato značko še naslednji: Franc Horvat, Trgovišče, Alojzija Potočnik, Ormož, Marija Tomažič, Hermanci, Franc Novak, Ormož, Marija Rajh, Velika Nedelja, Ana Megla, Koračice, Stanislav Zemljčič, Tomaž. Srebrnih značk je bilo podarjenih 30, diplom 5. Čeprav je akcija lepo uspela, bi ob tako organizaciji bil odziv gotovo še večji, če bi bila izvedena v primernejšem času in ne sredi dela na polju, ko je vsaka minuta dragocena. Ormoška občina je predvsem agrarnega značaja in bi v prihodnje morali tudi na to pomisliti. (J.T.)«⁴⁶

⁴⁵ Ptujski tednik, letnik XII, št. 41, str. 2.

⁴⁶ Ptujski tednik, letnik XIV, št. 24, str. 4.

Ptujski tednik je dne 8. 12. 1961 med kratkimi novicami iz Velike Nedelje poročal: »Osnovna organizacija Rdečega križa pri Veliki Nedelji je priredila 3. t. m. aktualno predavanje o alkoholizmu. Predaval je dr. Vengust iz Ormoža. V razpravi po predavanju je sodelovalo lepo število navzočih.»⁴⁷

Tednik je 19. 1. 1962 objavil poziv Rdečega križa: »Okrajni odbor Rdečega križa Maribor poziva vse delovne kolektive, družbene organizacije, sindikalne organizacije in občane, da s pomočjo organizacij Rdečega križa na območju mariborskega okraja, takoj začno z akcijo za pomoč s potresom prizadetemu prebivalstvu v Dalmaciji. Pozivamo tudi vse podmladkarje Rdečega križa osnovnih, srednjih, strokovnih in višjih šol, da se čim aktivneje vključijo v akcijo. Po sporočilu, ki smo ga prejeli od glavnega odbora RK Hrvatske, je nujna takojšnja pomoč v obleki, odejah in denarju. Zbirni centri za obutev in oblačila, zbrana od posameznikov, so na sedežih občinskih odborov RK in sicer: Občinski odbor RK Ormož na občinskem ljudskem odboru, Občinski odbor RK Ptuj, Vošnjakova ul. 5. tel. št. 139. Vsa zbrana denarna sredstva pošiljajte na naslov: Okrajni odbor Rdečega križa Maribor, tek. račun Narodna banka Maribor št. 604-13-3-443. Kolikor bodo večji delovni kolektivi nakazovali denarna sredstva direktno v Zagreb, prosimo, da Okrajni odbor Rdečega križa Maribor obvestijo o višini prispevka zaradi evidence. Pomagajmo hitro in učinkovito! Maribor, dne 15. januarja 1962. OORK MARIBOR«⁴⁸

Tednik je 1. 6. 1962 poročal o dejavnostih Rdečega križa: »27. maja, v nedeljo dopoldne je bila v Ormožu »Pri grozdu« seja občinskega odbora Rdečega križa. Poleg 48 delegatov so se je udeležili

⁴⁷ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XIV, št. 46, str. 3.

⁴⁸ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XV, št. 2, str. 3.

tudi predstavniki nekaterih gospodarskih organizacij. Na območju občine deluje 19 osnovnih organizacij RK s 3120 člani. Vendar je to število članov še vedno prenizko, če ga primerjamo s številom prebivalcev. Članov pa posebno primanjkuje takrat, ko je potrebne izvesti širše akcije v stalnem boju proti alkoholizmu. O tem vprašanju so delegati razpravljali posebno obširno, ker je to v tem delu Prlekije družbeni problem, katerega so dolžni člani RK in zdravstvena služba resno obravnavati. V občini je 20 alkoholikov, ki so brez premoženja in imajo po več otrok, ki cesto ostajajo brez potrebne nege in vzgoje. Šolski uspehi teh otrok so slabi, poleg tega pa takšni otroci kvarno vplivajo na svoje sošolce. Zaposleni često pozabljajo, da pripadajo otroški dodatki otrokom, ne pa da jih porabljajo v druge namene. S pomočjo občinskega odbora Rdečega križa bi naj pripravili v bodoče več predavanj, predvsem v zaostalih predelih. V zadnjem obdobju je bilo 10 predavanj za odrasle in otroke. Organizacija je mnogo storila v krvodajalskih akcijah. Na občinskem območju je enajst mlečnih kuhinj, kjer pripravljajo topli obrok za 2068 šolskih otrok. Šolo obveznih otrok pa je v občini 3225, kar pomeni, da tretjina otrok v šoli ne dobiva toplega obroka.⁴⁹

Tednik je 29. 6. 1962 poročal o uspeli krvodajalski akciji: »25. junija je bila v prostorih gostilne »Pri grozdu« v Ormožu proslava za krvodajalce, ki so darovali kri že po večkrat in za ostale povablence. Proslava je imela trojni namen, in sicer medsebojno spoznati krvodajalce iz področja občine, častno proslaviti praznik krvodajalcev oziroma humano idejo krvodajalstva in vzbuditi ostale prebivalce k nadaljnji agitaciji za človekoljubno krvodajalsko akcijo. Slavnosti so prisostvovali tudi zdravstveni delavci, ki so v šole to nenehno pomagali širiti pomen in važnost te humane akcije.

⁴⁹ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XV, št. 20, str. 3.

Občinski odbor RK je s svojo komisijo za krvodajalstvo in s krajevnimi odbori uspel pridobiti 527 krvodajalcev, med njimi so nekateri že devetič in celo desetkrat darovali kri. Poleg tega je nekaterim prebivalcem iz Središča bila odvzeta kri v ptujski bolnišnici. Skupaj je bilo odvzete krvi od vseh krvodajalcev iz območja občine Ormož 130.810 cm³. Za požrtvovalnost v tej humani akciji bo večji del krvodajalcev prejel pismene pohvale in priznanja, tisti, ki so že darovali deset ali večkrat kri, pa prejmejo zlate in srebrne značke.⁵⁰

Ptujski tednik, 23. 11. 1962, poroča o tečaju prve pomoči v Ormožu: »Pred nekaj dnevi je občinski odbor RK Ormož ustanovil tečaj za prvo pomoč. Tečaj prve pomoči je namenjen predvsem ženam in dekletom, da bodo lahko s pridobljenim praktičnim in teoretičnim znanjem izvajale naloge v prvi pomoči civilne zaščite. Tečaj obiskuje 33 deklet in žena razne starosti in poklicev. Predavanja so dvakrat tedensko. Ob ustanovitvi tečaja je bilo veliko zanimanje za predavanja tudi pri drugih občanih. Med in po vsakem predavanju se tečajnice usposabljujejo za praktično nudenje prve pomoči: kako nuditi ponesrečencu umetno dihanje pri raznovrstnih poškodbah, obvezovanje, spoznavajo osnovna zdravila in njih uporabe. Opaža se, da imajo za tovrstne tečaje večje zanimanje vaška dekleta. Tečaj je zato posebno zanimiv, ker zna predavatelj dr. Anton Trop tečajnicam podajati znanje na zelo dostopen način.«⁵¹

Ptujski tednik, 29. 11. 1962, poroča o organiziranem tečaju za nego bolnikov na domu: »V začetku decembra letošnjega leta bo Občinski odbor RK Ormož začel šestdnevni tečaj za nego bolnikov na domu. Namen tečaja bo spoznati tečajnice z najosnovnejšim znanjem prve pomoči in

⁵⁰ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XV, št. 24, str. 5.

⁵¹ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XV, št. 45, str. 5.

zdravljenje na domu. Tečaj bo predvsem namenjen gospodinjam in dekletom, ki želijo v tej humani pomoči, v negi ustreči staršem, svojcem in drugim ljudem, ki so nege in zdravljenja potrebni. Po dvanajsturnem predavanju in po praktičnih vajah bodo tečajnice lažje koristile sebi in skupnosti. Tečaj naj bi obiskovalo 16 slušateljic, in bo to prvi tovrstni tečaj v občini. Vse kaže, da nekateri občani še vedno zaradi neznanja dvomijo v korist in pomembnost tečaja v današnji družbi. Omeniti je treba, da je prav zaradi tega premajhna zainteresiranost za tečaj.«⁵²

Ptujski tednik, 1. 3. 1963, piše: »Da bo imelo praznovanje stote obletnice obstoja mednarodne organizacije RK čim bolj delovni značaj, je krajevni odbor RK Velika Nedelja s pomočjo občinskega odbora RK Ormož organiziral kuharski in izobraževalni tečaj. Obiskovalo in uspešno dovršilo ga je 20 deklet in žena. Opravile so 120 ur praktičnega sodobnega kuhanja in 9 u r poslušale nauk o prehrani. Medicinska sestra iz ormoškega zdravstvenega doma jih je 12 ur poučevala o hišni negi bolnika in v treh urah so poslušale in razpravljale o položaju žene v socialistični družbi. Dne 21. Februarja je bil tečaj zaključen s celodnevno poučno ekskurzijo v Maribor, kjer so si tečajnice natančno ogledale gospodinjske naprave in prostore v Zavodu za pospeševanje naprednega gospodinjstva. Spoznale so hladilnike in opazovale potek pranja v pralnem stroju. Navdušile so se nad lepo in praktično kuhinjsko posodo in nad vzorno snago, ki je odlika slehernega gospodinjstva. Z velikim zanimanjem so si ogledale tudi muzej niso bile še nikoli tam. Posebno doživetje jim je bila popoldanska uprizoritev opere Fedora. Prvič v življenju so prisostvovalle operi in uživala ob taki umetnini. Za en sam dan je bilo vse to kar preveč novosti, bogastva in lepote. Dekleta in žene so se razšle. S seboj so odnesle skromne diplome, praktično znanje, večjo

razgledanost, neizbrisne vtise in najboljšo voljo, da bodo z vsem pridobljenim znanjem doprinašale svoj del za zdravje in blaginjo skupnosti.«⁵³

Ptujski tednik, 15. 3. 1963, poroča o delu Rdečega križa na ormoškem: »Predzadnjo nedeljo je bil pri »Grozdu« v Ormožu občni zbor Občinskega odbora RK Ormož. Iz izčrpnih poročil predsednika in tajnika ter razprave je bilo razvidno, da osnovne organizacije RK Hum, Bresnica, Žerovinci in Miklavž niso še imele občnih zborov. Ostalih 15 organizacij je to nalogo opravilo, zbori so bili dobro pripravljani. To se je predvsem izrazilo v skrbno pripravljenih poročilih, v primerni udeležbi in celotnem zavzemanju članstva v tej človekoljubni organizaciji. Svojih nalog se organizacija RK v celoti zaveda. Pod pokroviteljstvom RK so bili številni tečaji, predavanja in seminarji. Med drugim je bil tudi večtedenski tečaj za nego bolnikov na domu v Ormožu in v Veliki Nedelji. Teh tečajev se je udeležilo rad 150 članov RK. Največ je bilo deklet in žena. V Šardinju, pri Miklavžu in v Ivanjkovcih so osnovne organizacije asanirale vse studence. V občini deluje 19 osnovnih organizacij RK skupno z 2871 člani, vendar je potrebno članstvo RK še razširiti. Pomladku RK se posveča tudi premalo pozornosti. Podmladkarji RK so nosilec humanih idej med mladino in so s tem bogata rezerva za razširitev članstva RK. Prav tu pa rezerve niso pravilno izčrpane. V odbore osnovnih organizacij je treba vključiti prosvetne delavce, da bi lažje izvajali naloge programa. Letos slavijo organizacije RK stoletnico obstoja te humane organizacije. Program občinskega odbora RK Ormož obsega široko zdravstveno in socialno dejavnost, katere smoter je skrb za delovnega človeka. V družinah povzroča še vedno precej težav alkoholizem, ki je globoko ukoreninjen. RK tudi vzgaja mladino za življenje in odrasle za starše in se neprestano bori proti nalezljivim

⁵² Tednik, glasilo SZDL za Podravje, , letnik XV, št. 46, str. 5.

⁵³ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XVI, št. 8, str. 4.

bolezni, predvsem pa proti še precej razširjeni tuberkulozi. Vse te naloge RK v občini redno opravlja, vendar zaradi objektivnih razlogov vsem ni kos. V bodoče so predvideni 10 umi tečaji prve pomoči v Rakovcih, na Vinskem vrhu, v Ključarovcih in v Tovarni »Jože Kerenčič« v Ormožu, kakor tudi na obratih Kombinata. Občinski odbor RK bo moral tesneje sodelovati z zdravstvenim osebjem. Zdravstveni delavci v občini v celoti razumejo potrebe RK, zato so vedno pripravljene nuditi vsestransko pomoč. Nadalje je bilo iz razprave razvidno, da so nekatere krajevne omarice prve pomoči brez zavojev in ostalega potrebnega sanitetnega materiala. Široka razprava se je predvsem razvila o šolskih mlečnih kuhinjah, ki vedno in povsod ne odigrajo zaželene vloge. Iz razprave je bilo razvidno, da gre obvezen obrok mleka vsem šoloobveznim otrokom. Toda v nekaterih šolah, še je vedno bistveno drugače. Starši še vedno dovolj ne cenijo zdravja svojih otrok in vrednosti malice v šoli, ki je predvsem v zimskem času otrokom zelo koristna. Tudi nekateri starši se še vedno ne zavedajo dolžnosti do svojih otrok, zato tudi premalo zanje skrbijo. Starši so dolžni prispevati del sredstev za pestrejšo malico svojih otrok, ne pa da samo računajo na prispevke družbe. Šolske mlečne kuhinje se samostojno financirajo, zato večji prispevki zagotavljajo izdatnejše malice. V razpravi je sodelovala tudi predstavnik Okrajnega odbora RK. Zavzela se je, da bi za starejše aktiviste RK ustanovili 60 urni dopolnilni tečaj iz sanitetne stroke. Dr. Trop je obravnaval premalo zanimanje za šoloobvezne otroke - potnike in je menil, da je treba socialno šibkejšim nuditi materialno podporo v prehrani. Na seji so izvolili nov upravni in nadzorni odbor.«⁵⁴

V Ptujskem tedniku je bil 12. 4. 1963 objavljen foto zapisek o uspešno zaključenem kuharskem tečaju v Pršetincih: »Kot vsako leto tako je bil tudi

⁵⁴ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XVI, št. 10, str. 3.

letos pod pokroviteljstvom osnovne organizacije RK Pršetinci ustanovljen in uspešno končan 14-dnevni kuharski tečaj v Pršetincih. Tečaj je obiskovalo 15 žena in deklet. Tudi v ostalih krajih občine Ormož so bili 14-dnevni kuharski tečaji pri Tomažu, v Trnovcih in gospodinjski tečaj pri Veliki Nedelji. Predavanja s praktičnim delom so bila v gasilskih domovih razen pri Veliki Nedelji, kjer je bil v združenem domu. Dekleta, ki niso letos obiskovala kuharskega tečaja, si to želijo prihodnje leto. Vse priznanje za dobro pripravljen in izveden kuharski tečaj v Pršetincih gre predavateljici Mimici Kokol.«⁵⁵

Ptujski tednik, 6. 3. 1964, poroča o uspešno izvedenih občnih zborih RK na ormoškem: »Občni zbori RK na območju občine Ormož bodo končani v tem mesecu. Na njih so sodelovali tudi člani občinskega odbora RK, ki so pojasnili številne nejasnosti, in se poleg prisotnih članov RK zavzeli za povečanje števila članstva. Od 19.810 prebivalcev v občini je samo 2366 članov RK, kar je zelo malo, in je treba število članov povečati s vsestranskim prepričevanjem tistih nečlanov, ki imajo za sprejem vse pogoje. Vedeti je treba, da je RK humana organizacija, ki služi delovnemu človeku in njegovi družini.«⁵⁶

21. marec 1965: Redna letna skupščina občinskega odbora Rdečega križa. Iz zapisnika redne letne skupščine občinskega odbora Rdečega križa, kateri se je vršil 21. 3. 1965, je razvidno, da je v obdobju 1963–1964 na območju občinskega odbora RK delovalo 19 osnovnih organizacij RK: Ormož, Središče ob Dravi, Hum, Kog, Hermanci, Miklavž, Vinski vrh, Ivanjkovci, Žerovinci, Lahonci, Ključarovci, Tomaž pri Ormožu, Rakovci, Bresnica, Cvetkovci, Velika Nedelja, Šardinje, Lešnica, Litmerk. V upravni odbor so bili na tej skupščini

⁵⁵ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XVI, št. 16, str. 5.

⁵⁶ Tednik, glasilo SZDL za Podravje, letnik XVII, št. 9, str. 3.

imenovani takratni predsednik občinskega odbora dr. Jurij Čarf⁵⁷, zdravnik; dr. Drago Zagoričnik, zobozdravnik; Ivan Voršič, upokojenec iz Ormoža; Teodora Čič, medicinska sestra iz Ormoža; Irena Miklašič, učiteljica iz Ormoža; Marija Kukul, gospodinja iz Tomaža pri Ormožu; Marjeta Ritonja, učiteljica iz Ivanjkovcev; Jožica Kolarič, gospodinja iz Ormoža; Paula Lah, uslužbenka iz Ormoža; Bolfenk Pokrivač, uslužbenec s Koga; Stanko Ivanuša, uslužbenec iz Hermancev; Ivan Krabonja, kmetovalec iz Ključarovcev; Marica Mlinarič, gospodinja iz Miklavža; Franc Zgonc, upokojenec iz Ormoža in Marija Marinič, trgovska pomočnica iz

⁵⁷ Dr. Jurij Čarf je bil rojen 12. 6. 1899. leta v Likovcu na Koroškem. Kot sin naprednega in zavednega slovenskega obrtnika se je pričel v zgodnji mladosti politično udejstvovati. V Šentrupertu je končal osnovno šolo, gimnazijo pa v Celovcu. Leta 1919 je vstopil na Medicinsko fakulteto v Zagrebu. Po plebiscitu je nadaljeval s študijem v Leipzigu in pozneje v Gradcu, kjer je doktoriral leta 1924. Po končanem šolanju je bil dve leti na praksi. Ker ni bil pristaš takratne vladajoče stranke, ni dobil primerne delovnega mesta.

Leta 1927 je odšel v Argentino, vendar se je po treh mesecih zaposlil kot vojaški zdravnik v Ljubljani. Med ostalim je služboval tudi na Golniku. Leta 1930 se je zaposlil kot zdravnik v Ormožu, kjer je pričakal drugo svetovno vojno. Leta 1941 je bil mobiliziran in kmalu potem zajet. V ujetništvu je organiziral ordinacijo, v kateri je zdravil Slovence. V ujetništvu je bil do marca 1942. leta. Takrat se je hotel vrniti na svoje delovno mesto v Ormožu, vendar mu tega niso dovolili. Zaposlil se je v bolnici v Celovcu, od koder je bil pomagal partizanom, za to je bil kaznovan in je odšel na Tirolsko, od tam pa aprila 1943 v partizane. V Celovcu se je spoznal z izseljenci.

Dr. Jurij Čarf je pričakal osvoboditev kot partizan v odredu v Celovcu. Maja 1945 se je vrnil v Ormož in organiziral zdravstveno službo. Bil je upravnik bolnišnice v Ormožu do leta 1952, od takrat pa do upokojitve leta 1965 pa direktor Zdravstvenega doma Ormož. Kot prizadevnega in izkušenega zdravnika so dr. Jurija Čarfa občani hitro vzljubili in mu zaupali. V njem so videli dobrega zdravnika in plemenitega človeka, ki je pripravljen ob vsakem času pomagati. Kot zdravnik je mnogo sodeloval pri Rdečem križu in bil (do leta 1967) njegov predsednik. Pripravljal je razna predavanja in nudil članom RK osnovno znanje iz zdravstva (Vir: RKS OZ Ormož – 60 let. Ormož, 2008)

Podgorc. V nadzorni odbor so bili imenovani Franc Šumak, kmetovalec iz Ormoža; Franc Pleh, uslužbenec iz Ormoža in Tilčka Debeljak, prodajalka iz Ormoža. Vsi imenovani so bili soglasno izvoljeni. Iz poročil predsednika in tajnika⁵⁸ je razbrati, da »*akcije RK prispevajo k razvijanju in negovanju solidarnosti, tovarištva, k novim oblikam sodelovanja in pomoči med delovnimi ljudmi, k sklajevanju skupnih individualnih interesov ter spoštovanju načel, ki na njih temelji RK kot široka prostovoljna družbena organizacija.*« Posebno pozornost so že takrat namenjali starim in bolnim, mladini ter opozarjali na problem naraščajočega alkoholizma. Zdravstveno vzgojnih predavanj je bilo v letih 1963 in 1964 skupno 35, udeležilo se jih je 1983 poslušalcev, teme pa so bile naslednje: prva pomoč, zdrava prehrana, tuberkuloza, alkoholizem, varstvo matere in otroka, krvodajalske akcije. Tečaje prve pomoči za odrasle, ki so trajali po 10 ur, je obiskovalo 48 poslušalcev. Iz poročila je razvidno, da je bil dr. Jurij Čarf tisti, ki je s svojim požrtvovalnim delom največ doprinesel k zdravstveno vzgojnemu delu Rdečega križa. Na področju občine Ormož je leta 1965 delovalo 10 šol, število podmladkarjev RK je bilo 2846. Le-ti so po šolah izvedli »*razne higijenske akcije, pomagali šolski mlečni kuhinji, skrbeli za prvo pomoč, opremili omarico, nabavili zdravila iz članarine, zbrali so sadje v sirovem stanju za 820 kg, predelanega v sokove 568 kg, polskih pridelkov za ŠMK so nabrali 3.224 kg.* Posebno pohvale vredno je *Krajevna org. RK Vel. Nedelja, ki je izvedla tekmovanje s podmladkarji in mladimi člani RK pri osnovni šoli Vel. Nedelja. Tekmovanje je trajalo od 1.5. do 30.10.1964. Na osnovi poročil in predlogov okrajnih tekmovalnih komisij ter obiskov na terenu je bila nagrajena KO RK Vel. Nedelja s podmladkom RK in M. članov z 4 nagrado 30.000.- din v republiškem merilu.*« Postaje prve pomoči

⁵⁸ Franc Zgonc, roj. 1897, je opravljal naloge sekretarja od leta 1957 do 1974.

Rdečega križa predstavljajo danes eno izmed oblik, preko katere Rdeči križ izvaja aktivnosti konkretne pomoči in istočasno delujejo kot informacijski center o uporabnikih in darovalcih pomoči. V začetku šestdesetih let so omarice na postajah predstavljale *»dobro povezavo z zdravstvenim domom. Vsi dobro vemo koliko časa potrebuje rešilni avto na podeželju, da pride pravočasno do nesreče, predvsem ponoči, ko pošta ne dela«*. Veliko pozornost so na območju občine Ormož že v ranih začetkih posvečali krvodajalstvu. Podatki iz let 1963 in 1964 kažejo, da je bil odziv tistih, ki so darovali svojo kri dober. *»Skupno je bilo prijavljenih krvodajalcev zavodu za transfuzijo krvi SRS brez Središča in Koga 635, odzvanih od prijavljenih 423, odklonjenih krvodajalcev 34, odvzemov krvodajalcev 389, odvzete krvi 124 litrov. Bolnici Ptuj je oddalo kri 370 krvodajalcev Središča in Koga.«* Udeleženci skupščine so bili pozvani, da redno oddajajo svoja poročila, saj le tako lahko delo poteka bolj pregledno, prav tako pa so bili pozvani, da se družabne prireditve s srečolovom, ki jih planirajo tekom leta, ne smejo izroditi v pijančevanja, saj bo to zelo škodilo ugledu organizacije. Dobiček od prireditev se je namenil predvsem za nabavo zdravil in opremo omaric prve pomoči⁵⁹.

9. julij 1965: glasilo Tednik⁶⁰ je bralce obvestilo o pripravah na krvodajalsko akcijo, ki se bo odvijala 21. in 22. septembra istega leta. Hkrati je zapisano, da je na območju občine Ormož 19 Krajevnih organizacij RK z 2350 člani ter da je med vsemi člani približno 1300 krvodajalcev, med katerimi je mnogo takšnih, ki so kri darovali že 5-krat. V prispevku pozivajo tudi vse tiste, ki krvi še niso darovali, da se akcije udeležijo.

9. julij 1965: v glasilu Tednik je bilo objavljeno poročilo o delu Krajevne

organizacije RK (KO RK) Ormož, ki je takrat štela 410 članov. V *»minuli izobraževalni sezoni«* so organizirali tečaj za nego bolnika na domu, izvedli krvodajalsko akcijo za ptujsko bolnišnico, katere se je udeležilo 30 članov, za podmladek RK so pripravili dvoje predavanj o negovanju zob in o zdravljenju zob šolske mladine, za odraščajočo mladino so organizirali predavanje o osebni higieni, bilo pa je tudi nekaj predavanj o ženskih boleznih. KO RK Ormož se zavzema, da bi čimveč mladine obiskalo obmorske kraje, pomembno pa se jim zdi tudi to, da bi mlade poučili o koristnosti zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev, ki lahko mladim pomenijo tudi pomemben dodatni zaslužek ter smotrno koriščenje prostega časa.

1. oktober 1965: Iz prispevka Razstava ob tednu boja proti tuberkulozi v ormoški bolnišnici⁶¹: *»V tradicionalnem tednu boja proti tuberkulozi je občinski odbor RK v Ormožu pokazal precejšen smisel za zatiranje tuberkuloze. Ta občinski odbor je posrednik, ki povezuje zdravstveno službo z družbenopolitičnimi organizacijami in ukrepa vse potrebno za preprečevanje razširjanja nalezljivih bolezni, predvsem pa za preprečevanje zahrbtnih tuberkuloz. Ob tednu boja proti tuberkulozi je predaval dr. Emil Vengušt«*.

12. november 1965: Glasilo Tednik⁶² je poročalo o pomoči prizadetim po poplavih, ki so *»na območju občine Ormož povzročile nad 1 milijardo dinarjev škode. Voda je poškodovala precej stanovanj, cest, kmetijskih pridelkov, odnesla je nekaj mostov, brvi, precej rodovitne zemlje, lesa, krme za živino in drugo. Pomoč poplavljenecem je občinski odbor RK Ormož razdelil na področju KO RK Cvetkovci, v prihodnjih dneh pa bo pomoč razdeljena tudi na območju KO RK pri Veliki Nedelji, v Središču in v Ormožu.«*

⁵⁹ ZAP 406, RK, šk. 1.

⁶⁰ Tednik – glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje, letnik XVIII, št. 28, str.4

⁶¹ Tednik – glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje, letnik XVIII, št. 39, str.4.

⁶² Tednik – glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje, letnik XVIII, št. 45, str. 2.

Prispevek napoveduje še dogodke, ki bodo sledili do konca leta: krajevni odbori (KO) RK bodo opremili omarice prve pomoči iz sredstev Občinskega odbora RK in zavarovalnice Maribor, nekateri KO bodo izvedli 20 urne tečaje za prvo pomoč, vsi KO bodo izvedli občne zборе. Isti Tednik obvešča (na str. 3) tudi *o uspešni krvodajalski akciji, na katero se je prijavilo 515 krvodajalcev, udeležilo se je akcije 350 darovalcev, odvzete pa je bilo 103.735 kubičnih centimetrov krvi.*

7. april 1966: Svetovni dan zdravja je potekal pod geslom »Človek v mestu«.

17. junij 1966: iz prispevka v glasilu Tednik⁶³ je razvidno, da se je Rdeči križ pomembno vključeval tudi v *kulturno – prosvetno dejavnost*, in je v prvi polovici leta že *privedil nekaj uspešnih kuharskih tečajev s predavanji iz različnih področij.*

2. september 1966: v glasilu Tednik⁶⁴ je bilo objavljeno vabilo na tridnevno krvodajalsko akcijo v Ormožu, »*ki se bo odvijala 15., 16. in 17. septembra. Na območju ormoške občine je okrog 620 aktivnih krvodajalcev, vendar občinska komisija meni, da je to število premajhno in upa, da se bo v prihodnje prijavilo še več ljudi.*«

18. december 1966: V zadruženem domu v Veliki Nedelji je bila konferenca KO SZDL Velika Nedelja. Iz poročila je razvidno, da je KO RK Velika Nedelja za novoletne praznike dodelila 38 družinam, ki so potrebne pomoči, živila v vrednosti 100.000 S dinarjev⁶⁵.

13. januar 1967: Tednik⁶⁶ je objavil obvestilo o uspelem letnem občnem zboru Rdečega križa Velika Nedelja, ki je bil izveden 26. 12. 1966.

Januar 1968: v Veliki Nedelji so uspešno končali 20-urni tečaj prve pomoči, ki ga je organiziral KO RK Velika Nedelja. Tečaja se je udeležilo 18 tečajnikov, od tega 16 deklet in dva fanta. Tečaj je vodila medicinska sestra Elizabeta Tušek, zaključka tečaja pa se je udeležil tudi predsednik Občinskega odbora RK dr. Peter Gašparič⁶⁷.

19. maj 1968: KO RK Ključarovci je proslavil dvajsetletnico obstoja. Ob proslavi so priredili še vrtno veselico. Čisti dobiček je bil namenjen nakupu sanitetnega materiala za krvodajalce in obdaritev šolskih otrok osnovne šole Runeč⁶⁸.

21. junij 1968: vabilo na krvodajalsko akcijo, ki se bo odvijala 11., 12. in 13. julija je bilo objavljeno tudi v glasilu Tednik⁶⁹. Pisec ugotavlja, da je bilo v preteklem letu na območju občinskega odbora Rdečega križa opravljenih nad 400 odvzemov krvi. Pri pregledu profila ljudi, ki darujejo kri, je zanimiva ugotovitev, da so bile krvodajalske akcije uspešne povsod tam, kjer je uspelo v vrste krvodajalcev pritegniti tudi vodilne ljudi iz družbenopolitičnih in delovnih organizacij.

26. julij 1968: tridnevne krvodajalske akcije, ki je bila organizirana v juliju, se je udeležilo 485 od 712 prijavljenih. Sekretar Franc Zgonc je poudaril, da bi se akcije udeležilo več ljudi, če bi bila organizirana v drugem času, ne pa poleti, ko imajo ljudje veliko dela na kmetiji. Ob tej priložnosti so krvodajalcem razdelili značke za večkrat darovano kri⁷⁰.

26. december 1968: Skupščina Rdečega križa občine Ormož je na podlagi temeljnega zakona o društvih (Uradni list SFRJ – št. 16/65), republiškega zakona o društvih (Uradni list SRS št. 36/65) in 25.

⁶³ Tednik, letnik XIX, št. 24, str. 4.

⁶⁴ Tednik, letnik XIX, št. 35, str. 3.

⁶⁵ Tednik – glasilo SZDL, letnik XX, št. 2, str. 3.

⁶⁶ Tednik – glasilo SZDL, letnik XX, št. 3, str. 5

⁶⁷ Tednik – glasilo SZDL, letnik XXI, št. 8, str. 5.

⁶⁸ Tednik – glasilo SZDL, letnik XXI, št. 19, str. 8.

⁶⁹ Tednik – glasilo SZDL, letnik XXI, št. 24, str. 4.

⁷⁰ Tednik – glasilo SZDL, letnik XXI, št. 29, str. 3.

člena Statuta republiškega odbora Rdečega križa Slovenije, na svoji redni seji sprejela Pravila občinskega odbora Rdečega križa Ormož⁷¹.

31. december 1968: Izdelan je finančni načrt Občinskega odbora RKS za leto 1969. Za leto 1969 so predvideni dohodki od članarine, od tedna RK, od mednarodne pomoči, dotacija od občinske skupščine, ostale dotacije in nepredvideni dohodki, ostali dohodki od dejavnosti (krvodajalstvo), zbrani dohodki v posebnih akcijah, prenos sredstev iz preteklega leta in dohodki od prireditev v skupni vrednosti 40.081,00 din. V enaki vrednosti so planirani izdatki za materialne stroške, sredstva za redno dejavnost (organizacijski izdatki občinskega odbora, zdravstvena vzgoja in prosveta, prva pomoč, domača nega bolnika, krvodajalstvo, socialna dejavnost, boj proti alkoholizmu, boj proti tuberkulozi, mednarodna pomoč, pomoč pri letovanju otrok, podmladek in mladina), odvodi in prispevki Glavnemu odboru (GO) od članarine (10 %), Glavnemu in centralnemu odboru od prireditev (20 %), odvod GO od mednarodne pomoči po šolskem programu, odvod GO od CARE programa in ostale mednarodne pomoči, odvod zbranih prispevkov v posebnih akcijah, odvod v sklade občinskega odbora RK, prispevki za dejavnost KO RK (dotacija). Podpisniki finančnega plana so predsednik dr. Peter Gašparič⁷², sekretar Franc Zgonc in računovodja Ivan Voršič.

April 1969: na željo mladih je bil organiziran 20-urni tečaj prve pomoči za podmladkarje. Tečaj je uspešno vodila medicinska sestra Anica Lah. Ob koncu

tečaja se je 24 podmladkarjev pomerilo v znanju, ki so ga zelo hitro osvojili⁷³.

22. julij 1969: seja občinskega odbora Rdečega križa Ormož ter predsednikov in sekretarjev Krajevnih organizacij Rdečega križa. V treh točkah dnevnega reda so obravnavali minuli teden Rdečega križa, ki je bil namenjen zbiranju rabljenih oblačil ter prihajajočo tri dnevno krvodajalsko akcijo, ki je potekala v mesecu avgustu. Tajnik Franc Zgonc je vse prisotne zaprosil, da se potrudijo pri zbiranju prijav za akcijo, saj je potrebno zagotoviti 600 prostovoljcev. Prisotni so bili skeptični glede zagotovitve tolikšnega števila prostovoljcev, saj je v mesecu avgustu potekalo v Savinjski dolini obiranje hmelja in se je veliko ljudi odpravilo na delo. Prisotni so obravnavali tudi prošnjo KO RK Šardinja za odobritev 25.000 S din za asanacijo dveh studentov in jo tudi odobrili⁷⁴.

26., 27. in 28. avgusta je v Ormožu potekala krvodajalska akcija, katere se je udeležilo 416 občanov iz 17 krajevnih organizacij⁷⁵.

September 1969: občinski odbor Rdečega križa Ormož je organiziral za svoje najaktivnejše aktiviste v posameznih krajevnih organizacijah in za najpožrtvovalnejše krvodajalce dvodnevni izlet. 84 udeležencev izleta si je ogledalo letališče na Brniku, nato so potovali čez Vršič do izvira Soče, skozi dolino Trente do Bovca in čez Novo Gorico in Koper do Pirana. V Piranu so jih pričakali predstavniki občinskega in mestnega odbora RK Piran⁷⁶.

Prva polovica 1970: občinski odbor Rdečega križa je dobil na vpogled realizacijo finančnega načrta Republiškega odbora RKS za leto 1969. Izdatki so bili namenjeni naslednjim dejavnostim:

⁷¹ ZAP 406, RK, šk. 1.

⁷² Dr. Peter Gašparič je v organizaciji Rdečega križa aktivno deloval od leta 1967 do 1999, bil je dolgoletni predavatelj in predsednik komisije za prvo pomoč, funkcijo predsednika Občinskega odbora RK Ormož pa je opravljal od leta 1967 do 1974.

⁷³ Tednik, leto XXII, št. 16, str. 5.

⁷⁴ ZAP 406, RK, šk. 1.

⁷⁵ Tednik Glasilo SZDL, leto XXII, št. 35, str. 4.

⁷⁶ Tednik, Glasilo SZDL, leto XXII, št. 37, str. 10.

organizacijsko družbeni dejavnosti, zdravstveno socialni vzgoji, propagandi, krvodajalstvu, varstvu pred elementarnimi nesrečami in prvi pomoči, mladim članom RK, mednarodnemu sodelovanju, odvodu delovne skupnosti⁷⁷.

Ptujski tednik je 30. 4. 1970 poročal o tečaju prve pomoči za učence ormoške osnovne šole: »*Takoj po zimskih počitnicah smo že na prvem sestanku podmladkarjev sklenili, da bomo organizirali tečaj za prvo pomoč. Vpisalo se je 24 učencev in učenk iz 5. in 6. razredov, ki so pridno obiskovali ure predavanj. Tečaj je bil dvakrat tedensko po 2 učni uri po popoldanskem pouku. Ni bilo lahko po 5 ali 6-urnem pouku še dve uri nadaljevati z delom in učenjem. Toda naši podmladkarji so bili zelo vztrajni in ukaželjni. Z velikim zanimanjem so sledili mladi tovarišici Mariji Brodnjak, med. sestri, ki je mlade podmladkarje urila v obvezovanju in nudenju prve pomoči. Po 20-urnem tečaju so sledili izpiti. Tu so podmladkarji pokazali svoje znanje in spretnosti, ki so jih pridobili v tečaju. Vsem obiskovalcem tečaja je Marica Brazda, član obč. odbora RK, podelila izkaznice. Zadnje preizkušnje so podmladkarji zaključili z zakusko.*«⁷⁸

Ostali pomembnejši dogodki v letu 1970: 28. maj 1970 – v Ormožu je bila izvedena nabiralna akcija oblačil, obutve in drugega materiala, 14., 15. in 16. julij 1970 – v Ormožu je bila izvedena krvodajalska akcija, ki ni v celoti uspela. Opaziti je bilo, da je pri odvzemu krvi bilo zastopano kmečko prebivalstvo in delavstvo; minimalno so bili zastopani zdravstveni in prosvetni delavci ter vozniki motornih vozil. Zato je bil podan predlog, da se v letu 1971 pri pridobivanju krvodajalcev angažirajo vse družbene organizacije. Še posebej bi se moralo vključiti avto – moto društvo, saj naj bi bil sleherni voznik

motornega vozila tudi krvodajalec, v kolikor je za to sposoben, krvodajalci so se s štirimi avtobusi odpeljali na izlet v Stubiške toplice⁷⁹.

Ptujski tednik je 31. 7. 1970 poročal o spremembi zakonodaje v zvezi s pridobitvijo vozniškega dovoljenja: »*Nova zakonska določila so precej zaostрила možnost dosege vozniškega dovoljenja. Ena izmed novosti je tudi obvezen tečaj prve pomoči za kandidate voznikov motornih vozil ... Tečaje organizira občinski odbor RK, vodijo pa jih medicinske sestre, med tem ko je v izpraševalni komisiji zdravnik. Cena tečaju je 6000 starih dinarjev, za izpit pa je potrebno odšteti le 3500 starih dinarjev.*«⁸⁰

Ptujski tednik je 10. 9. 1970 poročal o uspešni krvodajalski akciji: »*Prejšnji teden je Rdeči križ v Središču ob Dravi zabeležil pomemben uspeh. Od treh krvodajalskih akcij, ki jih je ta organizacija izvedla v letošnjem letu, je ta zadnja bila najboljša, saj je prišlo kar 38 krvodajalcev, ki so skupaj darovali 13 litrov te dragocene rdeče tekočine. Tudi sam sem se aktivno udeležil te akcije. Po »puščanju« sem v sobi krajevne organizacije SZDL Središče, kjer je bila zbrana prijetna družba krvodajalskih veteranov in se krepčala, prisedel k predsedniku RK Središče Vladotu Goršiču. Zadovoljen, ker je bil trud poplačan z uspehom, je dejal: »Danes pa je res dobro. Zadnjič smo jih imeli samo šest. Pogrešamo mlajših krvodajalcev, saj so nekateri med nami, ki so dali kri že 26 do 27-krat. Res je, da je mnogo mladih v različnih šolah ali kako drugače izven domačega kraja in zato ne morejo priti. Tudi člani avto-moto društva bi lahko malo več prispevali, saj na splošno vzeto šoferji zelo pospešujejo porabo krvi. Naših akcij se večinoma udeležujejo kmetje in zato jim najlepša hvala. Uslužbenci so zelo redki,*

⁷⁷ ZAP 406, RK, šk. 1.

⁷⁸ Tednik, Glasilo SZDL, letnik XXIII, št. 17, str. 12.

⁷⁹ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

⁸⁰ Tednik, Glasilo SZDL, letnik XXIII, št. 29, str. 4.

kljub temu imamo v Središču letno okrog 100 krvodajalcev. Današnja akcija je kar v redu, lahko pa bi bilo še bolje, če bi pristopilo več uslužbencev.« Najinemu klepetu se je pridružila še dr. Jožica Vrečko, predstojnik transfuzijske postaje Ptuj, ki je med središkimi krvodajalci zaradi svoje domačnosti zelo priljubljena. »Sto krvodajalcev v Središču je res lepo, ni pa dovolj. Pričakujemo, da bi naj 4 odstotke prebivalstva v nekem kraju bilo krvodajalcev. Ta procent pa na področju krajevne skupnosti Središče še zdaleč ni dosežen, zlasti še zato, ker na tri do štiri akcije, ki jih organiziramo na leto, prihajajo vedno isti ljudje. Lepo bi bilo, če bi prišli vedno drugi. Krvodajalstvo je na prostovoljni osnovi, danes pa vse beži za denarjem. Vse ravno ne! Naš kmet na primer je edini, ki mu časa za udeležbo na krvodajalski akciji nihče ne plača. Delavci in uslužbenci, ki pa dobijo nadomestilo za ta čas, pa se redkeje udeležujejo naših akcij,« je povedala dr. Jožica Vrečko. V pogovor je posegel še dr. Boris Vovk in poudaril, da je to vprašanje izredno zanimivo. »Te kulturne sredine (uslužbenci), ki lažje razumejo medicinsko znanost in potrebo po krvi, se krvodajalskih akcij le redko udeležujejo.« Potreba po krvi, toga nenadomestljivega in zato dragocenega zdravila, raste vzporedno z razvojem medicinske znanosti in tehnike. Dolgoletne izkušnje v krvodajalstvu in posameznikov so pokazale, da dajanje krvi nima za zdravje krvodajalca nobenih negativnih posledic. Nasprotno pa dostikrat poživi človekov organizem, poveča apetit in spodbuja delovanje krvotvornih organov. Tudi tisto, da dajanje krvi povzroča debelenje, je raca, ki si jo izmišljajo tisti, ki se pač drugače ne znajo izgovarjati«. Spričo vsega povedanega in še to, da s svojo krvjo pomagaš sočloveku in tudi samemu sebi, se ne bo težko odločiti in se pridružiti krvodajalcem.«⁸¹.

⁸¹ Tednik, Glasilo SZDL, leto XXIII, št. 35, str. 10.

12. oktober 1970: organiziran je bil seminar za delo s starostniki, ki se ga je udeležilo 24 slušateljev iz KS Središče ob Dravi, Kog, Miklavž, Ivanjkovci, Tomaž, Podgorci, Velika Nedelja in Ormož ter predstavniki DU, SZDL, skrbstvenega organa SO, Zdravstvenega doma Ormož in drugi. Že pred tem je bil sestavljen koordinacijski odbor za pomoč starostnikom pri Občinskem odboru RK v naslednji sestavi: Minka Rajh, v.d. načelnika za občo upravo in družbene službe SO, predsednica komisije in članica Anica Geč, višja medicinska sestra iz Zdravstvenega doma Ormož, Lizika Lah, diplomirana babica, Miklavž pri Ormožu, Marta Peršak, diplomirana babica (teren Podgorci), Kristina Janežič, diplomirana babica, Središče ob Dravi, Ivan Kandrič, predsednik KORK Velika Nedelja, Bolfenk Pokrivač, predsednik KORK Kog, Marija Caf, diplomirana babica, Ivanjkovci, Leon Radoš, predsednik društva upokojencev, Marica Brazda, sekretarka občinske konference SZDL. V Krajevnih organizacijah RK so delovale komisije za varstvo ostarelih. Občinski odbor RK je posedoval tudi sezname aktivistov, ki so nudili pomoč starostnikom, nekateri so še ohranjeni v arhivu⁸².

Pomembnejši dogodki v letu 1971: 13. januarja 1971 je bil podan plan dela Občinskega odbora RK Ormož za leto 1971 in 1972, 7. aprila 1971 – svetovni dan zdravja je bil posvečen sladkorni bolezni pod geslom »Normalno življenje tudi diabetiku«. Eden od razlogov za izbiro teme je dejstvo, da se je tega leta praznovala 50-letnica odkritja insulina. Življenjska raven v svetu se dviguje, daljša se življenjska doba prebivalstva, tako, da se bo brez dvoma večalo tudi število bolnikov s sladkorno boleznijo. V nekaterih državah diabetes še ni predstavljal problema, vendar je potrebno imeti v ospredju, da lahko bolezen pride

⁸² ZAP 406, RK, šk. 2.

povsod v ospredje. Občinski odbor RK se je vključil v aktivnosti, objavljali so zlasti preko lokalne radijske postaje Ormož in Ptujskega tednika. 27. maja 1971 – v Ormožu je bila izpeljana akcija zbiranja rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, 11., 12., 13. avgusta 1971 je v prostorih Osnovne šole Hardek potekala krvodajalska akcija.⁸³

Ivan Kandrič je v Ptujskem tedniku dne 14. januarja 1971 zapisal: »Krajevni odbor Rdečega križa in komisija za varstvo ostarelih pri KS Velika Nedelja sta sklenila obiskati vse ostarele ljudi v kraju ter jih skromno obdarovati za novo leto. Sklep je bil realiziran zadnje dni preteklega leta. Ko je nekaj odbornikov obeh organizacij obiskalo osamljene stare ljudi ter 24 izmed njih obdarovalo z malimi darili. Za obiskovalce je bilo povsem zanimivo, kako preživljajo svojo jesen življenja ti ostareli ljudje. Vsi so bili obiska izredno veseli in marsikateremu je solza zalila oko ob spoznanju, da je še nekdo, ki misli nanje. Večji del teh starih ljudi ima še svojce, ki pa jih le redko obiskujejo. Bila bi dolga pripoved, če bi hoteli zapisati vse, kar smo zvedeli pri njih. Vsekakor smo obiskovalci prišli do prepričanja, da je nujno te stare ljudi večkrat obiskati ter z njimi malo pokramljati, da se ne bodo čutili tako zapuščene. Malo darilo pred novim letom zelo olajša grenkobo njihovega osamljenega življenja. Vsekakor mislim, da bi bilo treba že sedaj v začetku leta misliti na to, da bi pravočasno zbrali potrebna sredstva, da bi lahko vsaj zopet na koncu leta, če ne že prej, zopet obdarili ostarele ljudi v krajevnih skupnostih. Ob teh priložnostih je umestno izreči zahvalo Rdečemu križu ter vsem drugim pri Veliki Nedelji, ki so prispevali sredstva, da smo lahko obdarili stare ljudi. Posebno hvaležnost izražajo ti predsedniku KS Ivanu Vencelbergerju za razumevanje in pripravo darilnih paketov.«⁸⁴

⁸³ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

⁸⁴ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXIV, št. 2, str. 3.

Tednik je 29. aprila 1971 poročal o uspeli krvodajalski akciji v Središču ob Dravi: »Prejšnji teden, v četrtek je v Središču ob Dravi tamkajšnja krajevna organizacija Rdečega križa organizirala krvodajalsko akcijo, ki je lepo uspela. Udeležilo se je 54 krvodajalcev. Skupno so darovali 13 litrov te dragocene tekočine. Struktura srediških krvodajalcev se je nekoliko spremenila. Prejšnja leta so prihajali le občani srednjih let. Tokrat pa je prišlo še nekaj mladih, ki so jih do sedaj zelo pogrešali. Tudi nekaj izobražencev, ki jih včasih tudi ni bilo, jim je uspelo pritegniti. Pomlajeno vodstvo krajevne organizacije RK Središče, ki je bilo pred kratkim izvoljeno na občnem zboru, je akcijo dobro pripravilo v zadovoljstvo sebi in ekipi oddelka za transfuzijo ptujске bolnišnice. Pohvaliti je treba tudi delovne organizacije npr. Obrtno podjetje »Slog« Maribor, mizarska delavnica Središče in druge, ki so svojim delavcem za udeležbo na tej humani akciji dale plačan prost dan.«⁸⁵

Francka Anderlič je v Tedniku 11. novembra 1971 zapisala: »Darujmo kri – rešujmo življenja! Pogosto slišimo o nesrečah, ki se dogajajo na naših cestah in drugje. Ob vsaki takšni priložnosti potrebujejo ponesrečenci kri. Televizija pa nas opominja, da bi moralo dati vsak dan kri vsaj 200 krvodajalcev, da bi zadoščala za vse potrebe. Občinski in krajevni odbori Rdečega križa smo dobili nalogo pridobiti čimveč krvodajalcev. Tudi krajevni odbor RK Velika Nedelja se je potrudil in jih mnogo zbral. Imamo krvodajalce, ki imajo že zlato značko pa še vedno darujejo kri. Pridobili pa smo tudi precej novih. Uspelo nam je pridobiti celotno gasilsko društvo Seneski – vse njegove člane, da so postali krvodajalci. Kri so nam odvzemale v Ormožu in tam so nam, krvodajalcem, obljubili izlet. Krvodajalci bi trpeli nekaj stroškov, nekaj pa Rdeči križ. Vsi smo se s tem strinjali, žal pa z izletom ni bilo nič.

⁸⁵ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXIV, št. 17, str. 8.

Večkrat sem srečala katerega izmed krvodajalcev pa me je vsak vpraševal, kaj je z izletom. Končno sem povprašala glede izleta na občinskem odboru RK v Ormožu, vendar o izletu niso ničesar vedeli. Nekateri obljubijo, drugi pa nič o tem ne vedo. V imenu RK Velika Nedelja se zahvaljujem vsem krvodajalcem za polno številno udeležbo pri oddajanju krvi. Prosim jih, naj še naprej sodelujejo. Naša kri rešuje življenja, mogoče nam samim, če se bomo znašli med ponesrečenci. Zahvala pa gre tudi odbornikom in odbornicam RK, ki tako marljivo organizirajo krvodajalstvo na tem območju.»⁸⁶

Slava Rak je v Tedniku 16. decembra 1971 pisala o seji skupščine Rdečega križa Ormož: »Pred kratkim je bila v Ormožu seja OO RK Ormož. Po otvoritvi in pozdravu in izvolitvi delovnega predsedstva, organov skupščine, so podali poročilo o delu: predsednik, tajnik in blagajnik. Predsednik dr. Peter Gašparič je v poročilu med drugim omenil zelo zaskrbljujočo ugotovitev, da je v občini več kot šestdeset onemoglih in osamelih starcev, ki zanj nihče ne skrbi, oziroma imajo ti ljudje v večini primerov otroke, ki pa živijo v svetu in se za svoje osamele roditelje sploh ne zmenijo, niti jim ne nudijo kakršnekoli materialne pomoči. Deloma bo mogoče tem ljudem pomagati s sosedsko pomočjo. Toda to je veliko premalo, saj stari ljudje nujno potrebujejo topel stik s človekom, s svojim bližnjim. Res žalostno je, da ljudje, ki so jih starši vzgojili in vzredili ter marsikateremu s svojimi žulji pripomogli do boljšega kruha, pozabljajo, da so to njihovi starši in da bodo tudi sami enkrat stari. Skrb za svoje roditelje hočejo naprtiti skupnosti, pri tem pa pozabljajo, da so tudi sami del te skupnosti, da je predvsem njihova dolžnost nuditi svojim roditeljem tisto, kar so oni nudili nekoč njim. Tajnik odbora Franc Zgonc je podal zelo obširno poročilo o delu odbora Rdečega križa. Omenil je

⁸⁶ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXIV, št. 45, str. 14.

številne tečaje, ki so bili prirejani in zelo dobro obiskani. Odbor je tudi dal sredstva, da so v večjih hribovitih predelih uredili, oziroma izkopalni vodnjake in so tako ljudje dobili zdravo pitno vodo. Delali so občani večinoma prostovoljno, le mojstri so bili plačani. Najobširnejše je bilo poročilo o akciji krvodajalstva. Te akcije so iz leta v leto uspešnejše. Posebno uspela je bila zadnja v avgustu letos. Kri je dalo rekordno število krvodajalcev, vendar je prav v zvezi s krvodajalstvom prišlo do zelo živahne razprave, zlasti po poročilu blagajnika, Voršiča. V Ormožu odjema kri ljubljanska transfuzijska postaja in to le enkrat v letu. Pododbora Središče in Kog oddajata kri ptujski transfuzijski postaji, pa tudi posamezniki velikokrat oddajo kri v Ptuj. (Naj navedem samo primer ob železniški nesreči v Dornavi, ko smo se odvzema polnoštevilno udeležili tudi ormoški občani in nas je bilo kar dva polna avtobusa, čeprav smo dali v Ormožu kri šele pred dvema mesecema). To, da dajemo kri za ptujsko transfuzijsko postajo ni nič slabega niti se ne bi zaradi tega nihče razburjal, saj kri mora krožiti po telesu. Če primanjkuje krvi v Ljubljani, jo mogoče dobi v Ptuj ali obratno. Glavni problem je v tem, da kri, ki jo dajo ormoški občani v Ptuj, dobi plačano ptujski odbor Rdečega križa, ormoški pa ostane praznih rok. Dejstvo pa je, da je ormoška občina revnejša od ptujske in se izkupiček, ki ga dobi ptujski odbor za kri ormoških občanov nameni potrebam ormoške občine, saj se gleda na oddano kri tudi v republiškem odboru in tako se Ptujčani lahko ponašajo z žrtvovanjem drugih, čeprav ne more nihče reči, da sami niso izredno požrtvovalni. Na seji so sprejeli nujen sklep, da se naj zadeva s krvodajalstvom uredi v čim krajšem času. Upajmo, da bo vsaj do prihodnjega konca leta urejena. Drug pereč problem v zvezi s krvodajalstvom je veliko zaposlenost mladih ljudi, ki dajejo kri. Podjetja, zlasti manjša pa ne plačajo dneva delavcu, ki izostane od dela, temveč mu v večini primerov izostanek le opravičijo. Član

republiškega odbora Rdečega križa iz Murske Sobote je temeljito in podrobno obrazložil, kako so ta problem rešili v Murski Soboti. Pri njih imajo vsa podjetja, tudi najmanjša, že v statutu podjetja navedeno, da se krvodajalcem plača dan odvzema krvi. Znano je, da so podjetja, delovne nezgode in prometne nesreče, zlasti zadnje, največji povzročitelji primerov, ko je nujna transfuzija krvi. Najmanj krvi porabijo kmetje, ker imajo še razmeroma malo avtomobilov, dajo pa je največ. V zvezi s tem je povedal zelo izvirno zamisel tudi Vlado Ožbolt, ki je dejal, da bi bilo zelo umestno dopolniti pravilnik o prometu in bi bilo obvezno za vse zdrave in mlade lastnike motornih vozil, da postanejo krvodajalci in tako sami prispevajo k rešitvi enega najbolj perečih problemov pri prometnih nesrečah. V zvezi z ureditvijo krvodajalstva naj omenim kot pisec članka TGA Kidričevo, ki ima odvzem krvi organiziran v podjetju. Zelo veliko krvodajalcev je iz ormoške občine. Ti ljudje delajo v Kidričevem, živijo pa v ormoški občini tako sami kot njihove družine in bodo tu tudi na stara leta. Priznanje in denar za njihovo kri pa pobere Ptuj. Sprašujem se, čigavi občani so ti ljudje. Na seji smo razpravljali tudi o izletu, ki bi ga naj po obljubah na dan odvzema krvi priredili krvodajalcem. Voršič je dejal, da so lansko leto priredili izlet, vendar se ga je udeležilo minimalno število krvodajalcev, tako da je bil primoran odpovedati dva avtobusa. Tega, da nas več kot polovica ni bila obveščena, da izlet bo in kakšen bo, pa ni povedal, ali pa tudi ni vedel. Vsaj pri nas pri Veliki Nedelji je bilo tako. Upajmo, da bomo le skrpali kakšen izlet, seveda z boljšo organiziranostjo. Tisti, ki so zainteresirani zanj, pa bodo položili določeno kavcijo, da zopet ne bo nesporazuma. Ob koncu je dobil razrešnico stari odbor in bil izvoljen novi. Okoličane nas je kar precej presenetilo, da je na predlogu bilo več kot tri četrtine Ormožanov, čeprav je v organizaciji Rdečega križa kot tudi med krvodajalci več kot 70 odst. okoličanov.

No, privilegij je mesta najbrž, kajti kmetje smo bili in bomo ostali na repu. Ker smo izvedeli, da je število članov upravnega odbora omejeno, smo se seveda strinjali s predlogom, saj so vsi predlagani zares zaslužni in dolgoletni člani organizacije.⁸⁷

V Tedniku z dne 23. decembra 1971 lahko preberemo odziv ptujskega odbora RK na prispevek, objavljen 16. 12. 1971: »Ker razprava v članku zadeva občinski odbor Rdečega križa Ptuj, smatramo, da imamo pravico in da smo dolžni dati nekaj pojasnil: Občinski odbor Rdečega križa Ptuj s svojimi osnovnimi organizacijami Rdečega križa ne zmore zadostiti potrebam ptujske bolnišnice, da bi letno zbral 2500 darovalcev krvi, zato je pred več kot 12 leti Zavod za transfuzijo krvi v dogovoru z glavnim odborom Rdečega križa v Ljubljani sklenil, da osnovni organizaciji Rdečega križa Kog in Središče (občina Ormož) zbirata darovalce krvi za ptujsko transfuzijsko postajo. Odločitev je vsa leta znana Ptujem in občinskemu odboru Rdečega križa Ormož. Slednji v vseh teh letih na to odločitev ni imel nobenih pripomb. Občinski odbor Rdečega križa Ptuj prejema od splošne bolnišnice dr. J. Potrča Ptuj za organizacijo krvodajalske službe določena finančna sredstva, katera porabi za propagandni material, za značke, za organizacijo proslav, del teh sredstev pa ob koncu vsakega leta nakaže osnovnim organizacijam Rdečega križa (po številu odvzemov) za organizacijo krvodajalske službe na terenu na področju občine Ptuj, enako pa tudi osnovnima organizacijama Kog in Središče. Bojazen pisca članka Slave Rakove, da bi občinskemu odboru Rdečega križa Ptuj »izkupiček« ostal v blagajni, je popolnoma odveč. Še neumestnejša pa je trditev, da kdorkoli za dajanje krvi prejema denar. Pisec članka je po našem mnenju z organizacijo krvodajalske službe zelo malo seznanjen,

⁸⁷ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXIV. št. 49, str. 8.

ker bi sicer ne mogel trditi, da se za kri lahko prejema denar. Ptujčani se ne ponašamo z žrtvovanjem drugih, kot je navedeno v članku, važno nam je le to, da se vsem tistim, ki so tega potrebni, lahko v bolnišnici pomaga s krvjo. Ob tem bi lahko morda pripomnili še to, da se občani ormoške občine tudi zdravijo v ptujski bolnišnici. Iz članka je razvidno, da občani ormoške občine darujejo svojo kri enkrat letno. V ilustracijo navajamo, da pa krvodajalci, ki so evidentirani pri našem občinskem odboru Rdečega križa, pridejo v mnogih primerih na vrsto tudi tri do štirikrat letno. Drugače ne moremo zadostiti potrebam ptujske bolnišnice. Trditev, da je v TGA Kidričevo mnogo krvodajalcev iz ormoške občine, ni povsem točna. Osnovna organizacija RK Kidričevo — TGA pa vse svoje krvodajalce obravnava enako ob priliki proslav, ob delitvi značk in ob organizaciji izletov. Vsi krvodajalci imajo ob oddaji krvi dela prost dan, ne glede na to, kje je njihovo bivališče. Proste dneve je odobrila TGA Kidričevo. Mnenja smo, da probleme, ki pri delu nastajajo, lahko urejajo prizadeti občinski odbori Rdečega križa po običajni uradni poti, ne pa na tak način. Strinjamo se s tem, da občinski odbor Rdečega križa Ormož prevzame skrb za organizacijo krvodajalske službe v osnovnih organizacijah RK Kog in Središče za ptujsko bolnišnico, predhodno pa želimo mnenje o tej spremembi s strani glavnega odbora RK Ljubljana in Zavoda za transfuzijo v Ljubljani.«⁸⁸

Pomembnejši dogodki v letu 1972: 7. april 1972 – Svetovni dan zdravja je bil posvečen boleznim srca in ožilja na temo »Vaše srce – vaše zdravje«, ki je hkrati pomenil začetek svetovnega meseca (potekal pod geslom »Od raziskav do preprečevanja«) skrbi za srce. Organizirali so ga svetovna zdravstvena organizacija, Mednarodno društvo za kardiologijo in Mednarodna kardiološka zveza, 15. junij

1972 – potekala je akcija zbiranja oblačil, obutve, posteljnine in postelj, 17. junij 1972 – v Mestni grabi je potekalo občinsko preverjanje ekip mladih članov RK v prvi pomoči, o čemer je v Tedniku dne 22. 6. 1972 pisal avtor jr: »V soboto dopoldne so se v ormoški mestni grabi pomerili podmladkarji Rdečega križa v znanju in spretnosti nujenja prve pomoči. Sodelovali so učenci in učenke 7. razredov vseh ormoških centralnih osnovnih šol. Najprej so reševali testna vprašanja in nato pokazali praktično obvezovanje ranjencev. Zmagala je ekipa osnovne šole Ormož, medtem ko si ekipi osnovnih šol Tomaž in Miklavž delita drugo in tretje mesto, Velika Nedelja je bila četrta in Središče ob Dravi peto. Tekmovanje je potekalo pod strokovnim vodstvom dr. Petra Gašpariča in medicinskih sester. Vsi tekmovalci so dobili spominske značke, prve tri skupine pa tudi plakete občinskega odbora Rdečega križa Ormož.«⁸⁹

27., 28., 29. julij 1972 – v prostorih OŠ Ormož je potekala krvodajalska akcija, 4. oktober 1972: potekala je seja koordinacijskega odbora za varstvo ostarelih, kjer so obravnavali program dela na področju sosedске pomoči ostarelim, osamelim ljudem v letu 1972–1973. Komisije za varstvo ostarelih so leta 1972 vodile evidenco osamelih, vsem, ki so bili na novo dodani v seznam, pa so določili sosede, ki so jim nudili sosedsko pomoč. Za te so tudi organizirali predavanja po krajevnih skupnostih in samo v Ormožu predavanje ni uspelo. Ob 20. novembru, dnevu starejših občanov, so po KS pripravili kulturne programe ter skromne pogostitve, v Središču pa so socialno najbolj ogrožene starejše tudi obdarili. Zelo aktivne so bile komisije v Ivanjkovcih, Kogu, Miklavžu, Podgorcih, Središču. Manj aktivni so bili pri Tomažu, saj so sredstva namenili ureditvi okolja in cest. Nikakor pa ni bilo mogoče opravičiti

⁸⁸ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXIV, št. 50, str. 5.

⁸⁹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXV, št. 23, str. 13.

neaktivnosti komisijama pri Veliki Nedelji in v Ormožu.⁹⁰

Tednik je 9. novembra 1972 zapisal: »Podatek, da je vsak deseti prebivalec Slovenije star nad 65 let, obvezuje, da se bolj poglobljamo v vprašanje staranja prebivalstva ter določimo obveznosti družbi do te skupine prebivalstva, ki ima svoje specifične potrebe. Na področju ormoške občine že od leta 1970 delujejo pri vseh krajevnih skupnostih posebni odbori za sosedsko pomoč ostarelim in nepokretnim ter drugim pomoči potrebnim občanom. Te komisije za varstvo ostarelih bodo v ponedeljek, 20. novembra letos organizirale sprejeme za vse ostarele občane po krajevnih skupnostih. Pobudo za tak »praznik« - nekakšen dan ostarelih - je dal koordinacijski odbor za varstvo ostarelih, pri občinskem odboru Rdečega križa Ormož. Pripravili bodo manjše zakuske, vodstva osnovnih šol pa so prosili za krajše nastope pionirjev in mladine. Vsi nepokretni občani bodo deležni obiska na domu in manjše obdaritve. Denar bodo prispevali krajevni odbori Rdečega križa in druge organizacije ter društva na njihovem območju. Tako se bodo spet v vseh krajevnih skupnostih srečali ostareli občani in ob prigrizku in dobri kapljici obudili spomin na mladost.«⁹¹

Tednik, 13. januar 1972: Tajnica RK Velika Nedelja, Francka Anderlič, se je odzvala na prispevek, objavljen 23. decembra 1971: »K pisanju teh vrstic me je spodbudil odgovor RK Ptuj na poročilo o seji skupščine RK Ormož. Kot tajnik osnovne organizacije RK Velika Nedelja sem bila na seji navzoča in tako sama kot drugi vemo, da Rakova v poročilu ni prav nič pretiravala, oziroma bi naj napisala neko lastno mnenje. Znano nam je, da organizaciji Kog in Središče dajeta kri Ptuj, vendar smo tudi pripravljene dati kri

komurkoli če je potrebno. Res je, da se ormoški občani zdravijo tudi v ptujski bolnišnici, vendar se najbrž tudi ptujski v težjih primerih zdravijo v Ljubljani, za katere dajejo kri ormoški občani. V odgovoru odbora RK Ptuj je dovolj jasno navedeno, da dobiva od bolnišnice določena finančna sredstva (in sicer po številu odvzemov), ki jih porabi za propagandni material, za značke, za organizacijo proslav, ostanek pa da osnovnim organizacijam. Torej je RK Ptuj mnenja, da ormoška občina nima potreb po teh stvareh? Poročila o tem, da prejema finančna sredstva za ormoške občane, ki darujejo kri v Ptuj, ptujski RK, si ni izmislila Rakova, temveč ga je na seji dal blagajnik RK Ormož Franc Voršič. Na seji so bili navzoči tudi zastopniki osnovnih org. RK Kog in Središče, vendar ob poročilu ni nobeden pojasnil, da so dobili del teh finančnih sredstev, niti tedaj ne, ko je Voršič povedal, da je prišlo zaradi tega že do spora, ker sta omenjeni organizaciji trdili, da dobiva določena finančna sredstva odbor RK Ormož. Na seji nas je bilo precej mnenja, da bi tudi nekateri ormoški krvodajalci darovali kri večkrat in bi jo v tem primeru darovali ptujski bolnišnici, seveda po predhodnem dogovoru. Sicer pa nekateri občani iz Ormoža že imajo krvodajalske kartoteke tudi v Ptuj. Med tistimi, ki imajo svoje krvodajalske kartoteke tudi drugod je tudi pisec poročila o seji Skupščine RK Ormož, Slava Rakova. Trditev ptujske org. RK, da Rakova kot pisec članka ni niti malo seznanjena z organizacijo krvodajalstva, je dokaj čudna. Rakova je odbornik RK, organizator krvodajalstva, sama pa ima krvodajalsko kartoteko v Ormožu, v Ljubljani in v Ptuj. Samo v Ormožu je dvanajst krat darovala kri, večkrat v Ljubljani, pa tudi v Ptuj jo je darovala ob železniški nesreči v Dornavi, čeprav jo je darovala v Ormožu šele dva meseca pred tem. Sama sem bila takrat med krvodajalci, vendar nam drugim ženskam, ki smo darovale prej, niso vzeli, njej pa je uspelo. Kaj misli kdo, da jo je darovala zato, da bi

⁹⁰ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

⁹¹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXV, št. 43, str. 5.

dobila zanjo plačilo, ne pa za rešitev življenj poškodovanih? V njenem poročilu nismo nikjer zasledili trditve, da bi moral kri dobiti plačano posameznik. Vsi smo mnenja, da moramo spor rešiti na miren način, vendar poročilo o seji ne pomeni reševanja. Upamo, da bo spor kmalu rešen in bomo pri tej humani akciji še sodelovali.⁹²

Ptujski tednik, 20. januar 1972, objavlja Pismo iz Velike Nedelje: »Leto 1971 je zatonilo in vse organizacije in društva ugotavljajo, kaj so napravile v minulem letu ter pripravljajo načrte za novo. Krajevna organizacija Rdečega križa pri Veliki Nedelji je bila v lanskem letu aktivna. Pripravila je krvodajalsko akcijo in pomagala asanirati studence v Vičancih in v Drakšlu. Organizacijo je podprl finančno občinski odbor RK, za kar so mu vsi zelo hvaležni. Člani RK so pred koncem leta obiskali onemogle in zapuščene stare ljudi ter jim zaželeli z malimi darili srečno novo leto. Sredstva za darila sta prispevala SZDL in KS Velika Nedelja. Razdeljena so bila tudi stara oblačila, ki so prišla prek obč. odb. RK Ormož. Pomladek RK na šoli Velika Nedelja je tudi bil dejaven. Zbiral je prispevke v živilih za mlečno kuhinjo ter nudil nekaterim starejšim ljudem pomoč s prinašanjem vode, odhajanjem v trgovino itd. Vendar je vse to, kar je bilo storjenega za starejše ljudi, le kapljica v morju potreb. Imamo dan žena, šoferjev, železničarjev itd., toda ah ne bi bilo koristno, če bi organizirali dan onemoglih in ob tej priložnosti zbirali sredstva za pomoči potrebne stare ljudi?⁹³

V tedniku je bil 8. junija 1972 objavljen intervju s Franjem Šumakom: »Te dni, ko so pri nas na obisku prijatelji iz bratske SR Srbije, smo obiskali nekdanjega izseljenca Frančeka Šumaka, ki je v kraju svojega izseljeništv, to je v Vrnjački Banji še danes znan pod imenom čika (striček) Franjo. Prijateljstvo med

dvema jugoslovanskima narodoma, ki se je skovalo v težkih dnevih NOV, ni samo beseda, ampak globoka resničnost, ki ji verjetno nikjer na območju, kamor so bili izseljeni naši rodoljubi. Kljub temu pa so bili lepo sprejeti - sicer pa prepustimo besedo čiki Franju. Kdaj ste bili izseljeni in kako je vse skupaj potekalo? Šumak: Jaz sem se z mojo družino: ženo in tremi otroki peljal s prvim vlakom iz današnje Brestanice. Naš vlak je bil tudi zadnji, ki je peljal iz Slovenije. To je bilo 5. junija 1941. Nihče nam ni nič povedal, kam se peljemo. Po dveh dneh in dveh nočeh vožnje smo končno ugotovili, da se peljemo v Srbijo. V Kraljevu nam je tisti Nmec, ki nas je stražil, povedal, katere družine izstopijo v Vrnjački Banji. Še danes ne vem, kako so vedeli v Banji, da pridejo Slovenci in koliko nas bo. Sprejeli so nas zelo lepo in tu smo slišali prve tolažilne besede. Povabili so nas v železniško čakalnico, kjer nam je komisar Banje pripravil lep nagovor. Povedal nam je, da smo sicer brezdomci, da nas je višja sila vrgla iz naših domov, toda to ne bo trajalo večno, zakaj vsako nasilje se prej ah slej maščuje. Prijetno nas je potolažil in nam vlil poguma. Ne morem se več točno spomniti, kaj vse nam je povedal. Najbolj živo pa se spomnim njegovih besed: »Mi bomo skrbeli za vas, delili se bomo z zadnjim koščkom kruha." To so pozneje tudi dosledno uresničili. Zunaj so nas že čakali izvoščki, ki so navadno vozili ljudi z železniške postaje v Banjo. Potem, ko je naša kolona prišla v mesto, so nam ljudje mahali iz balkonov in oken, nekateri so si brisali solze češ, kaj se je Slovincem zgodilo. Tako smo se peljali skozi vse mesto. Kje in kako so vas nastanili? Šumak: Prostor za namestitev so nam dah v velikem sanatoriju sv. Djordje. Tu nas je stanovalo 119 samih Slovencev. Občina Vrnjačka Banja nam je dala tudi denarno pomoč, s katero smo si lahko lepo pomagali. Dostikrat so nas prišli vprašati, kako nam gre in če mogoče kaj rabimo. Glede na pogoje, v katerih smo živeli zaradi vojne, je bila preskrba kar v redu in

⁹² Tednik, glasilo SZDL, letnik XXV, št. 1, str. 3.

⁹³ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXV, št. 2, str. 8.

smo imeli vsega zadosti. Če so se razmere spremenile, da se je mogoče kaj podražilo in podobno, so zmeraj in ob vsaki priložnosti pokazali za nas izredno razumevanje. Tako smo približno leto dni živeli v lepi harmoniji. Srbi so skrbeli za nas kot za svoje najdražje. Naše razumevanje pa je „šlo v nos“ Nemcem. Prišli so in nas izgnali iz poslopja sanatorija. Tako smo bili spet na cesti in spet so nam priskočili na pomoč Srbi. Nekatero slovenske družine so odšle ven iz mesta v okoliške vasi. Pod streho so jih vzele tamkajšnje družine, drugi pa smo se naselili, kjer nam je pač kdo ponudil. Naša družina je stanovala skupaj z Medikovo in Irgoličevo družino v vili Stišanki. To je bila vila takratne Narodne banke. Uporabljali so jo samo v poletnih mesecih, ko so uslužbenci prihajali na dopust. Vam je občina tudi sedaj nudila pomoč ah pa ste mogoče dobili kakšno delo? Šumak: Občina nam je dajala podporo naprej, vendar smo se zavedali, da to ne more trajati večno in smo se hoteli osamosvojiti. Delo dobiti je bilo izredno težko. Sam sem se oprijel opletanja steklenic in s tem kar lepo zaslužil. Tako sem se izučil nove obrti in tako skrbel za svojo družino. Pri delu so mi pomagali tudi moji otroci in žena. Srbi so verjetno poskrbeli tudi za vaše otroke. Kako so živeli vaši trije? Šumak: Otroci so živeli skupaj z nami. Hodili so v šole, osnovno in v gimnazijo. Srbi so na vse mislili in nam posvečali izredno pozornost. Kako ste pričakali konec vojne? Šumak: Sin je leta 1943, ne da bi končal šolo, odšel v partizane. Takrat je bil star 18 let. Bil je v pohodu vse od Rume do Eibiswalda. Leta 1947 pa je umrl za posledicami vojne kot 50 odstotni vojni invalid. Pozneje, leta 1956, nama je umrla tudi starejša hčerka, ko je bila stara 29 let. Tako živiva z mamo sedaj sama. Obiskujejo naju prijatelji. Hčerka pa, edina, ki je od najinih treh otrok preživela, skrbi za naju, če le utegne. Tako nam je pripovedoval svojo žalostno in obenem veselo pripoved, ki je danes samo še spomin na dni, ki so jih naši izseljenci morali preživeti v izgnanstvu.

Prijateljski srbski narod jim je stal ob strani. Tako se je kovalo prijateljstvo, ki ga negujemo ob karavanah bratstva ter prenašamo na mlajše ljudi.«⁹⁴

Silva Rak je v Tedniku 7. decembra 1972 pisala o slovesnosti za krvodajalce: »V gostilni Grivec v Ormožu je bila v soboto, 25. novembra, počastitev krvodajalcev, ki so darovali kri 15 in večkrat. Slovesnost je pripravila organizacija RK Ormož. Odlikovanje za 15-krat darovano kri je dobilo 15 krvodajalcev, za dvajset krat 6, za več kot petindvajset krat darovano kri pa je prejelo plaketo prav tako šest krvodajalcev. Krvodajalci so se skupno s člani upravnega odbora RK Ormož in predsedniki osnovnih organizacij RK v občini Ormož najprej pogovorili o dosežkih in težavah, ki so v zvezi s krvodajalstvom in ostalim delom v organizaciji RK. V ormoški občini odjema kri ljubljanska transfuzijska postaja in to samo enkrat v letu in še takrat poleti, ko so ljudje, ki je med njimi veliko kmečkih, izmučeni in zgarani. Mnogi takrat ne morejo priti, precej pa jih odklonijo. Prav v letošnjem letu, ko je bil odvzem po dolgotrajnem dežju in poplavah, je bilo odklonjenih izredno veliko krvodajalcev zaradi vnetij in prehladov. Če bi bil odvzem vsaj dvakrat ali ob drugem letnem času, bi bil uspeh veliko večji. Osnovni organizaciji Kog in Središče dajeta kri ptujski bolnici in bodo imeli odvzem v decembru. Njim se bodo pridružili krvodajalci iz Velike Nedelje, ki v juliju bodisi niso mogli priti ali so bili odklonjeni. Zelo lepo bi bilo, če bi se jim pridružili tudi drugi, saj je med krvodajalci več takih, ki bi bili pripravljene dati kri dvakrat v letu. Po seji so podelili zbranim krvodajalcem značke in plakete. Zbrane je pozdravila članica UO Marica Brazdova. V svojem govoru je omenila, da je proslava posvečena obenem tudi bližnjemu prazniku, 29. novembru, saj je tudi

⁹⁴ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXV, št. 21, str. 7.

krvodajalstvo v zvezi z ustanavljanjem nečesa, kar mora biti ljudem velikega pomena. V kratkem, toda prisrčnem govoru je Brazdova orisala pot in pomen krvodajalstva. Med kosilom, ki je sledilo svečanemu delu, so zbrani nadaljevali z razpravljanjem. Vzdušje je postajalo čedalje bolj prisrčno in sproščeno in med seboj so se spoznali ljudje, ki se še niso srečali, a jih kljub temu veže nekaj lepega in močnega. Med odlikovanimi ni bilo mladine, kar je razumljivo, saj človek ne more dati krvi v nekaj letih petnajst in večkrat, upamo pa, da bo že v nekaj letih število odlikovanih zelo poraslo, saj je veliko tudi takih, ki so prejeli priznanja za deset in petkrat darovano kri, toda tem bodo priznanja dostavljena na dom. Ob pogledu na starejše vendar čvrste ljudi, ki je med njimi bila večina žensk, je človeku postalo lepo pri duši. Pogled je človeku v duhu odhitel v bolnišnico. Na odeji bolniške postelje leži onemogla roka ponesrečenega, operiranega človeka ali porodnice. Ob postelji je stojalo s steklenico krvi, po tanki cevki pa prodira nova življenjska moč v onemoglo telo. Obraz, ki je sedaj bled in poten, bo čez nekaj dni dobil drugo barvo, oči, ki so sedaj motne in trudne, bodo dobile nov življenjski lesk, saj smo jim skupno z našo krvjo prinesli tudi del naše lepe narave. S pesmijo naših goric, s svežim vonjem moči naših gozdov, z bogatim in zdravim sadom naših polj je prežeta naša kri. Tam v bolniških posteljah nas kličejo blede obrazi. V kratkem smo med njimi lahko tudi mi. Človek, ki si vse to videl, izkusil in čutiš, se moraš temu klicu upreti?»⁹⁵

Pomembnejši dogodki v letu 1973: 6. maja 1973 je potekalo občinsko tekmovanje ekip prve pomoči, 7., 8., 9. avgusta 1973 je potekala krvodajalska akcija, septembra 1973 je bil občinski odbor RK Ormož obveščen, da se po Evropi širi kolera. Zato je slovenski Rdeči križ posvetil v tem letu veliko pozornost

higienizaciji in varstvu človekovega okolja.⁹⁶

Pomembnejši dogodki v letu 1974 so bili odstop tedanjega sekretarja Franca Zgonca⁹⁷ (30. 3. 1974) in izvolitev novega

⁹⁶ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

⁹⁷ Franc Zgonc se je rodil leta 1894 na veliki kmetiji na Igu. Prvo svetovno vojno je preživel kot vojak, nato kot ujetnik na ruski fronti. Starši so mu zgodaj umrli in čeprav je po njih podedoval vsoto denarja, za katero bi lahko leta 1918 še kupil manjše posestvo, je po prvi svetovni vojni ostal brez vsega premoženja, zato si je moral priskrbeti službo, s katero bi se lahko preživljal. Mladega in postavnega fanta so sprejeli v žandarmerijo ter ga poslali na šolanje v Sremsko Kamenico. Po končani šoli je nastopil službovanje kot jugoslovanski orožnik, dodeljeno mu je bilo delovno mesto v Ormožu, kjer je spoznal svojo bodočo soprogo Alojzijo. Po nekaj letih službovanja v Ormožu je bil premeščen v Makedonijo, kjer je živel in delal 10 let. Tako kot v Ormožu, je bil tudi v Makedoniji zelo spoštovan, saj je znal z ljudmi vsepovsod navezati prave stike ter gojiti lep odnos do ljudi. V Slovenijo se je, skupaj z družino, vrnil leta 1936 – v Rogaško Slatino, kjer pa se, čeprav mu je bilo dodeljeno mesto komandirja postaje, ni počutil dobro, zato je zaprosil za premostitev in tako je mlada družina naslednja štiri leta preživela v Ponikvi pri Celju, kjer so živeli lepo urejeno življenje, vse do pričetka druge svetovne vojne, ki je prinesla nove grozote ter mlado družino postavila pred hude preizkušnje. V kratkem času so izgubili veliko premoženja, že avgusta 1941 pa so bili izseljeni na Hrvaško, v Slavonsko Požego. Tam so jih razporedili k revnim srbskim družinam na Hrvaškem – Zgončeve so poslali v Bjelovar - g. Franca s soprogo Alojzijo k eni in hčerko Elo k drugi družini. S pomočjo garantnega pisma, ki ga je poslal stric, so se po osmih mesecih lahko vrnili na Ig, kjer se je vključil v Osvobodilno fronto, sodeloval s partizani, nato pa bil aretiran in poslan v italijansko koncentracijsko taborišče na otok Rab. Iskrica upanja, da se bo rešil taborišča na Rabu, je posijala takrat, ko je izvedel, da ga lahko taborišča reši prošnja, ki bi jo podpisal župnik iz domačega kraja. Vendar župnik na Igu prošnje, ki jo je napisala gospa Alojzija, ni podpisal - odpravil jo je z besedami, da »človek, ki je po poklicu orožnik, že ne more biti dober«. Na Rabu je tako dočakal kapitulacijo Italije, na poti domov pa so ga zajeli Nemci ter ga odpeljali v taborišče v Nemčijo. Ves čas ni vedel, kaj se dogaja z njegovo družino, pa tudi družina ni imela o njem nobenih informacij. Ob koncu vojne se je vrnil popolnoma izčrpan, po okrevanju pa se je zaposlil na Notranji upravi

⁹⁵ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXV, št. 45, str. 4.

sekretarja Borisa Verbančiča, tekmovanje mladih članov RK v Mestni grabi (12. 5. 1974), odstop dotedanjega predsednika OO RK dr. Petra Gašpariča⁹⁸ (6. 7. 1974) in

okraja Ptuj, kjer je leta 1951 dočakal upokojitev. Vse svoje življenje je znal vzpostavljati topel in pristen odnos z ljudmi. Bil je dober poslušalec za ljudi z različnimi težavami, pa tudi načela gibanja Rdečega križa so mu bila blizu in zato ni naključje, da se je aktivno vključil v delo Rdečega križa Ormož ter bil njegov dolgoletni sekretar. Odlikovale so ga visoke moralne kvalitete in za svoje požrtvovalno delo je 9. 4. 1970 prejel republiški srebrni znak in diplomu v znak priznanja in zahvale za humanost in patriotizem krvodajalski službi. Februarja 1973, dve leti pred smrtjo, je ob 20-letnici organiziranega krvodajalstva na Slovenskem prejel najvišje priznanje – organizatorjem krvodajalstva 1953–1973. Franc Zgonc je umrl v petek, 3. januarja 1975, star 81 let. Tega dne se je, kot mnogokrat dotlej, še zadnjič odpravil v pisarno, kamor so ga, kljub praznikom, klicale dolžnosti in želja pomagati drugim. Na Kerenčičevem trgu je srečal prostovoljca Rdečega križa s Koga, še zadnjič ponudil roko v pozdrav ter izrekel dobre želje v novem letu, nato pa omahnil v smrt. Na zadnji poti ga je pospremila veliko ljudi, ki so se tako še zadnjič poslovili od pokončnega moža in velikega domoljuba, čigar smisel življenja je bil v pomoči soljudem (Vir: RKS OZ Ormož – 60 let. Ormož, 2008).

⁹⁸ Peter Gašparič se je rodil v Podgorcih, 20. 10. 1934, v napredni kmečki družini. Stric, po izobrazbi duhovnik in kapelnik v mariborski škofiji, je veselje do študija prenašal tudi na nečaka in tako se je Peter Gašparič po končani osnovni šoli v Podgorcih, nižji gimnaziji v Ormožu in Gimnaziji na Ptuj, vpisal na Medicinsko fakulteto v Ljubljani, kjer je leta 1963 diplomiral. Zraven medicine ga je navduševala klasična glasba, tudi sam je igral pianino, v Ljubljani pa je bil v času študija navdušen obiskovalec opere. Velika želja v času študija je bila, da bi lahko delal v domačem kraju – ta želja se mu je uresničila – po končanem študiju se je zaposlil v Zdravstvenem domu Ormož, kjer je delal najprej kot splošni zdravnik, nato kot zdravnik medicine dela in športa, od leta 1980 do leta 1994 je bil direktor Zdravstvenega doma. Zraven poklicnega dela je želel dati domačemu kraju več in tako se je v prostem času aktivno vključeval v aktivnosti Rdečega križa in Civilne zaščite, bil je tudi planinec in gasilec. Dr. Peter Gašparič je v organizaciji Rdečega križa aktivno deloval od leta 1967 do 1999, bil je dolgoletni predavatelj in predsednik komisije za prvo pomoč, funkcijo predsednika Občinskega odbora Rdečega križa pa je opravljal od leta 1967 do 1974 (Vir: RKS OZ Ormož – 60 let. Ormož, 2018).

izvolitev nove predsednice Marice Brazda, obravnava pomoči prizadetim po potresu na Kozjanskem (seja občinskega odbora 6. 7. 1974), krvodajalska akcija (16., 17., 18. 7. 1974).⁹⁹

Jože Rakuša je v Tedniku 23. maja 1974 pisal o tekmovanju podmladkarjev Rdečega križa: »Tudi letos sta občinski odbor Rdečega križa Ormož in Zveza prijateljev mladine ob sodelovanju občinske konference ZMS Ormož pripravili uspelo tekmovanje podmladkarjev Rdečega križa na osnovnih šolah v občini. Tekmovanja, ki je bilo v Mestni grabi v Ormožu so se letos udeležile vse šole s po dvema ekipama. Pionirji so pokazali, da so pripravljeni nuditi prvo pomoč. Pokazali so tudi veliko znanja in spretnosti. Rezultate tekmovanja, ki je bilo sestavljeno iz praktičnega in teoretičnega dela, so objavili pred skupnim kosilom za vse tekmovalce v ormoškem hotelu. Zmagala je skupina osnovne šole Ormož I, pred ekipo OŠ Ormož II ter ekipo osnovne šole Miklavž I. Tekmovanje so strokovno vodile medicinske sestre ormoškega zdravstvenega doma in bolnišnice, ki so tudi sicer pionirje pripravljale in poučevale v nudenju prve pomoči.«¹⁰⁰

V Tedniku 23. maja 1974 je bilo objavljeno vabilo RKS k zbiranju oblačil.

Tednik 12. decembra 1974 poroča o srečanju ostarelih pri Veliki Nedelji: »Krajevna organizacija RK in komisija za ostarele pri KS Vel. Nedelja, sta 23. 11. 1974 pripravili srečanje ostarelih v združnem domu. Nekateri so prišli peš, druge, oddaljene pa sta gasilski društvi iz Mihovec in Senožec vozili z avtom. Vabilu se je odzvalo 96 starčkov nad 70 let starosti. Od žensk je bila najstarejša Lenčka Zemljak v 90. letu, od moških pa Martinek Miklošič v 83. letu. Največ jih j

⁹⁹ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹⁰⁰ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXVII, št. 19, str. 9.

bilo od 75 do 80 let starosti. Bili so iz 10 vasi KS, samo iz 2 vasi, Sodinci in Strmec ni bilo nikogar. Kakor se je zvedelo, odborniki teh vasi niso hoteli obvestiti teh starčkov, ker so bila vabila ustmena. Ali imajo res mladi tako slab odnos do starčkov? Ali se zavedajo ti ljudje, da bodo tudi oni enkrat ostareli, ker ne privoščijo vesele urice tem starčkom na jesen njihovega življenja? Ob 9. uri je predsednik RK Ivan Kandrič pozdravil navzoče, jim zaželel dobrodošlico ter na kratko obrazložil pomen tega srečanja. Nato so dobili malico, čaj in pecivo. Po malici jih je pozdravil in v lepih besedah obrazložil, kaj daje skupnost za ostarele predsednik KS Franc Kosi, nato je predsednica občinskega RK Marica Brazda zelo lepo orisala življenje človeka od rojstva do onemoglosti ter kako bi mogli nuditi tem starčkom sosedsko pomoč. Ob enem je tudi izročila priznanje za nudenje sosedske pomoči tov. Boškovi, katero podeljuje občinski RK na dan ostarelih vsako leto. Nato je bil kulturni program, ki so ga izvajali učenci in učenke osnovne šole Vel. Nedelja pod vodstvom učiteljic, zelo lep. Marsikatero oko od navzočih je bilo solzno, saj so spomini begali v mlada leta, ki so prehitro odšla. Nato je bilo kosilo in začel se je veseli program. Ob kupici vinca in harmoniki so se razvezali jeziki, zaslišala se je lepa slovenska pesem „Oj mladost ti moja“ ter druge. Kramljali so drug z drugim o poteku svojega življenja. Manjkalo tudi ni plesa, polke, valčka, kakor je že stara navada starejših Slovencev.«¹⁰¹

Pomembnejši dogodki v letu 1975 so bili občinsko tekmovanje ekip prve pomoči (18. 5. 1975), krvodajalska akcija (23., 24., 25. julij 1975), dva 80-urna tečaja prve pomoči za obveznike civilne zaščite, organizacija dveh krvodajalskih akcij za Splošno bolnišnico v Ptuj.¹⁰²

¹⁰¹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXVII, št. 48, str. 6.

¹⁰² Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

O tekmovanju ekip prve pomoči je v Tedniku, 22. maja 1975, pisal avtor JR: »Na prostoru pred ormoškimi letnimi kopaljščem se je minulo nedeljo pomerilo v znanju in spretnosti 11 ekip prve pomoči: 6 iz krajevnih skupnosti, 2 iz občinskega štaba civilne zaščite, 1 ekipa občinskega odbora RK in 2 ekipi iz OZD. Pred začetkom tekmovanja je vse zbrane - med temi so bili tudi predstavniki vseh-družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine pozdravila predsednica OO RK Ormož Mira Frangež. Med drugim je prisotne obvestila, da tekmovanje ekip prve pomoči poteka v znamenju treh pomembnih obležij, to je 30-letnica osvoboditve, 100-letnica RK Jugoslavije, ki jo praznujemo letos pod pokroviteljstvom tovariša Tita m mednarodnega leta žensk z geslom: „Enakopravnost, razvoj in mir“. Ekipe so najprej pod strokovnim vodstvom treh zdravnikov: dr. Gašpariča, dr. Tomjeka in dr. Galuna ter številnih medicinskih sester reševale teste, ter se nato pomerile v praktičnem znanju. Po utrudljivem in prizadevnem delu so bili razglašeni rezultati. Zmagala je ekipa KS Miklavž pri Ormožu, druga je ekipa KS Središče ob Dravi, tretja pa 1. ekipa štaba civilne zaščite. Prvouvrščena ekipa bo zastopala občino Ormož na republiškem tovrstnem tekmovanju v Slovenski Bistrici. Organizator občinskega tekmovanja ekip prve pomoči je občinski odbor RK ob sodelovanju oddelka za NO pri SO Ormož. Tekmovanje sta pripravila v zadovoljstvo vseh tekmujočih. Posebej velja omeniti še nastop mladih članov RK učencev osnovne šole Ormož, ki so pred pričetkom tekmovanja prisotne pozdravili s krajšim kulturnim sporedom. Nedeljsko tekmovanje ekip prve pomoči je bilo drugo po vrsti v zaporedju let. 1972 in 1974 je bilo organizirano tudi občinsko tekmovanje ekip prve pomoči mladih članov RK iz osnovnih šol. Uspehi so tako pri odraslih kot pri mladini očitni. Tako je ekipa RK osnovne šole Ormož lansko leto na republiškem tekmovanju izmed 54 tekmujočih ekip zasedla odlično tretje

mesto. Ekipe prve pomoči morajo razen volje do sodelovanja imeti dosti teoretičnega znanja in praktične sposobnosti, da dosežejo zaželjene cilje. Ti pa so: ponesrečenemu rešiti življenje, skrajšati zdravljenje in preprečiti invalidnost. Zato je zelo pomembno, da znanje, pridobljeno na tečajih prve pomoči, nenehno obnavljamo in izpopolnjujemo z novimi dosežki. Tekmovanje ekip prve pomoči pa je tista priložnost, kjer lahko ekipe svoje znanje in pripravljenost pokažejo širši javnosti.«¹⁰³

Avtor JR v Tedniku, 27. novembra 1975, piše o podelitvi priznanj za pomoč ostarelim: »Nesmiselno bi bilo trditi, da je sosedska pomoč ostarelim na ormoškem območju dosegla ali celo preseгла vse možne oblike in razsežnosti. Daleč od tega, vendar se počasi in vztrajno širi in z leti dobiva vedno več delavcev, ki so s svojim delom in sredstvi pripravljeni priskočiti na pomoč svojemu ostarelemu sosеду. Tri leta so minila, odkar so organizirano pristopili k oblikovanju sosedske pomoči. »Vojakov« je vedno več in med temi so tudi Marija Caf, Milan Pučko in Marija Trop iz ivanjkovskega območja. Za svoje humano delo so letos prejeli posebne pismene pohvale občinskega odbora Rdečega križa Ormož. Marija Caf je poleg svojega zahtevnega dela na delovnem mestu in skrbi s svojo družino našla čas za svoji dve ostareli sosedi Alojzijo Antolič in Heleno Kumer. Storila je več kot nalaga dolžnost, ki jo je sprejela s tem, ko je postala delavka sosedske pomoči. Na območju, kjer deluje kot babica, njena skrb ni bila posvečena samo otrokom in mladim materam, marveč vedno najde čas tudi za starejše ljudi in jim pomaga s svojim znanjem s področja zdravstva, pogosto pa tudi s tem, da prisluhne njihovim drugačnim težavam. Tako dela več kot zahteva njena poklicna dolžnost. Milan Pučko iz Velikega Brebrovnika je zadolžen skrbeti za svoje osamele sosede, zlasti za

¹⁰³ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXVIII, št. 19, str.7.

Pavlo Šoštar in Mihoričeve. Pogosto jim je potrebna zdravniška pomoč in takrat Milan odpelje starčka k zdravniku ali ga pa pokliče na dom (zdravnika). Ne skrbi pa samo za navedene, temveč prisluhne tudi potrebam drugih osamelih in ostarelih ljudi v svojem kraju. Marija Trop poleg skrbi za dom in kmetijo, najde čas ter prisluhne drobnim potrebam svojih osamelih sosedov Frančiške Žnidarič, Alojzije in Marije Muršič ter Marije in Antona Masten. Priskrbi jim zdravnika, če je potrebno in obvešča ustrezno komisijo pri KS o potrebah in problemih.«¹⁰⁴

Tednik, 11. december 1975: v pismih bralcev beremo odgovor na članek, objavljen 27. 11. 1975, pod naslovom Priznanja za pomoč ostarelim: »Sem reden bralec Tednika. V prejšnji številki sem zasledil članek, kot ga navaja zgoraj navedeni naslov. Počutim se užaljenega, ker opisuje Trop Marija, kako skrbi za ostarela soseda Marijo in Antona Masten. Je to vse lepo, kar piše o pomoči ostarelim sosedom, vendar za naju še ni nikoli ničesar postorila. Za naju skrbijo le otroci. Še posebno hčerki, ki sta mi zmeraj na voljo in ob vsaki potrebi. Torej toliko v vednost. Prizadeta Marija in Anton Masten.

Pripis uredništva: Podatke o sosedski pomoči na ivanjkovskem območju smo dobili na proslavi, oziroma sprejemu za ostarele občane te krajevne skupnosti v soboto, 22. novembra, ko so bila tudi podeljena priznanja delavcem na področju sosedske pomoči Povedani so bili javno, posredovala pa jih je Krajevna skupnost Ivanjkovci in ne tovarišica Tropova, kot verjetno mislite.«¹⁰⁵

Pomembnejši dogodki v letu 1976 so bili pomoč prizadetim po potresu na Tolminskem in v Posočju, sodelovanje v organizirani akciji RK Jugoslavije – teden

¹⁰⁴ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXVIII, št. 46, str. 10.

¹⁰⁵ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXVIII, št. 48, str. 7.

boja proti pljučnim boleznim in kajenju (26. 9. do 2. 10.), organizirano zbiranje odpadnega papirja (15. 11. 1976). V tem letu je bilo v občini 1986 članov, 654 prijavljenih krvodajalcev, od tega jih je 522 darovalo kri, 135 prvič.¹⁰⁶

Pomembnejši dogodki v letu 1977: 14. novembra je potekala zbiralna akcija starega papirja. V ormoški občini je bilo zbranih 6290 kg papirja.¹⁰⁷

Ptujski tednik je 2. julija 1977 pisal o preverjanju ekip prve pomoči: »V nedeljo je bilo v Ormožu tekmovanje ekip prve pomoči civilne zaščite in Rdečega križa občine Ormož. Na tretjem tekmovanju, ki je sodilo v okvir praznovanja letošnjih jubilejev tovariša Tita in Zveze komunistov so sodelovale ekipe iz vseh krajevnih skupnosti razen KS Velika Nedelja. Poleg krajevnih skupnosti so sodelovale tudi dve delovni organizaciji in sicer Slovin-Jeruzalem in ekipa iz tovarne „Jože Kerenčič“. Skupno je tekmovalo 11 skupin s 77 tekmovalci, kajti tekmovanju sta se še pridružili ekipi občinske čete civilne zaščite. Na tekmovanju so zmagali tekmovalci iz krajevnih skupnosti Podgorci, druga je bila ekipa Središče ob Dravi in tretja druga ekipa čete civilne zaščite. Nedeljska prireditev je uspela, škoda le, da se tekmovanja niso udeležile še druge organizacije združenega dela in seveda krajevna skupnost Velika Nedelja. (zk)«¹⁰⁸

Pomembnejši dogodki v letu 1978: organizacija tečajev za nego bolnika na domu po krajevnih skupnostih, obeležitev Tedna Rdečega križa in sprejemanje mladih članov Rdečega križa, organizacija krvodajalske akcije (7., 8., 9. avgust). Leta 1978 je imel OO RK Ormož 1910 članov. Pripravljenih je bilo 5 predavanj (o higieni okolja, o boleznih srca in ožilja ter tri o

načrtovanju družine in humanizaciji odnosov med spoloma). Telega leta je bilo prijavljenih 812 krvodajalcev, od tega jih je kri darovalo 535, 53 prvič.¹⁰⁹

Zlatko Novak je v Tedniku, 20. aprila 1978, poročal o uspeli krvodajalski akciji: »Tudi pri občinskem odboru RK v Ormožu beležijo v zadnjih letih vse več prostovoljnih krvodajalcev, ki darujejo kri za potrebe transfuzijske postaje Ljubljana in ptujske bolnišnice prek svojih odborov RK v krajevnih skupnostih in vaških aktivov. Trenutno imajo v ormoški občini osem krajevnih organizacij RK v krajevnih skupnostih in trinajst vaških aktivov, na šestih osnovnih šolah pa so ustanovljeni aktivni Rdečega križa v katere so vključeni mladi člani. V teku so tudi priprave za ustanovitev aktivov RK v OZD v občini. Od vseh aktivov so najbolj delavni vaški, kar je spodbudno pri nadaljnjem delu na področju RK. V minulem letu se je prostovoljno prijavilo za odvzem krvi v občini Ormož 745 občanov, darovalo pa je kri le 572 občanov. Pri tem je bilo precejšnje število darovalcev odklonjenih zaradi zdravstvenih razlogov. Letos, ko bo praznovalo krvodajalstvo na Slovenskem svoj 25-letni jubilej, se bodo vključili v akcijo tudi pri občinskem odboru RK v Ormožu, kjer bodo organizirali enako število krvodajalskih akcij kot lani, vendar s povečanim številom novih prostovoljnih krvodajalcev.«¹¹⁰

Tednik, 11. maja 1978, vabi k akciji zbiranja oblačil, obutve, posteljnine in postelj: »Rdeči križ Slovenije organizira v četrtek, 18. maja 1978, enajsto zaporedno akcijo zbiranja uporabnih oblačil obutve, posteljnine in postelj. Akcija bo potekala sočasno od 17. do 19. ure po vsej Sloveniji. Smotri te akcije so predvsem naslednji: razvijati solidarnost med občani, vsak občan v SR Sloveniji ima možnost, da prek

¹⁰⁶ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹⁰⁷ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

¹⁰⁸ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXX, št. 21, str. 5.

¹⁰⁹ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹¹⁰ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXI, št. 16, str. 8.

organizacije RKS posreduje blago, ki ga sam ne potrebuje ter daruje tistim, ki jim je tako oblika pomoči še potrebna ali pa na kak drug način pomaga pri akciji: pri sortiranju blaga, pri zbiranju in pri prevažanju itd.; zagotavljanje možnosti sprotnega reševanja socialnih potreb po tovrstni pomoči; zagotavljanje možnosti solidarnostne pomoči med posameznimi organizacijami Rdečega križa Slovenije; tiste organizacije RKS, ki zberejo več blaga kot ga potrebujejo za pokritje svojih potreb, lahko ta višek dogovorno odstopijo tistim organizacijam RKS, ki na svojem področju zberejo premalo blaga za pokritje svojih potreb; zagotavljanje skladiščenja odvečnih količin blaga za potrebe nudenja pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v SR Sloveniji, bratskih republikah in tujini; razvijati solidarnost varčnost in prostovoljno delo, vzgajati z vključevanjem v akcijo čimvečje število otrok in mladine; prispevati k splošnemu varčevanju in stabilizaciji gospodarstva. Darovalci! Čista in uporabna oblačila zvežite v svežnje in oddajte mladim članom RK oz. postavite pred vežna vrata. Če nameravate oddati postelje, vas prosimo, da to poprej sporočite občinskemu odboru Rdečega križa Ptuj - telefon 77542.«¹¹¹

Avtor JR je v Tedniku, 15. junija 1978, pisal o proslavi ob 25-letnici prostovoljnega krvodajalstva: «Izredno svečana prireditev v ormoškem domu kulture je dala 25-letnici prostovoljnega krvodajalstva na Slovenskem še posebno obeležje. Proslavo je pričel pevski zbor pionirjev osnovne šole iz Središča ob Dravi, nakar je povzela besedo Marica Brazda, predsednica komisije za krvodajalstvo v občini Ormož. Spregovorila je o vlogi krvodajalstva v zdravstvu in njegovem prispevku k še večji humanosti naše družbe. Opozorila je tudi na pomembnost nekaterih drugih akcij, ki jih pripravlja in izvaja organizacija Rdečega križa, od pomoči ostarelim,

zbiranje sredstev za lačne otroke in tako naprej. Prisotne je opozorila, da je skupna naloga vseh vzpodbujati v mladih pripravljenost nadaljevanja humanih dejavnosti. Marica Brazda je nato podelila priznanja republiškega odbora RK 48 najzaslužnejšim aktivistom in štirim OZD iz ormoške občine, nato pa še štiri priznanja občinskega odbora RK Ormož, ki so jih prejeli dr. Jurij Čarf, Martin Kramar, Ivan Lah in Marica Brazda. Prisotne je pozdravil še predstavnik RO RK Slovenije in republiške komisije za krvodajalstvo v Ljubljani Rihard Trpin. Spregovoril je o zgodovini krvodajalstva in dejal, da je razvoj krvodajalstva obenem tudi velik napredek zdravstva. Vsem odlikovancem je čestital, se zahvalil za njihovo neumorno humano delo in jim zaželel tudi v naprej toliko uspehov. Za konec so pripravili pester kulturni program pionirji osnovnih šol iz Ormoža, Velike Nedelje in Središča ob Dravi, ki so še posebej navdušili prisotne z dobro pripravljenim programom harmonikarskega in tamburaškega orkestra.«¹¹²

Avtor ZK v Tedniku, 17. avgusta 1978, piše o krvodajalski akciji v Ormožu: »Pred dnevi je bila v Ormožu, v prostorih nove ormoške osnovne šole, krvodajalska akcija. Te humane akcije se je udeležilo nad 700 krvodajalcev iz vseh krajevnih skupnosti občine Ormož, razen KS Kog in Središče ob Dravi. Krvodajalci teh krajevnih skupnosti se namreč akcij udeležujejo v Ptuj. Pomenkovali smo se z nekaterimi krvodajalci in od njih zvedeli marsikaj zanimivega. Franc Čuš iz Bresnice: »Prvič sem kri dal pri vojakih. Zgodila se je namreč huda nesreča in vojaki smo se hitro odločili, da pomagamo reševati človeška življenja. Do zdaj sem že petkrat daroval kri. Zelo cenim takšno solidarnost, zato bom še naprej krvodajalec. Včlanjen sem v osnovno organizacijo Rdečega križa v Podgorcih in

¹¹¹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXI, št. 18, str. 7.

¹¹² Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXI, št. 23, str. 3.

reči moram, da sem z delom organizacije zelo zadovoljen. Želja vseh krvodajalcev je, da v svojo sredo sprejmemo čimveč mladih ljudi, predvsem srednješolcev in mladih delavcev.« *Ida Cvetko iz Cvetkovec:* »Pred 10 leti sem se odločila za humano akcijo. Zdelo se mi je koristno pomagati ljudem v nesreči. Tudi sama bom nekega dne potrebovala kri, morda. Mladi se bi morali v večjem številu vključevati med krvodajalce. Res je, da jih je vedno več, vendar bi jih lahko bilo še več. In prav Rdeči križ bi moral navduševati mlade, se z njimi pogovarjati in jih prepričevati, da je strah odveč. Dokler bom zdrava bom dajala kri. Dobro vem kaj v telesu pomeni ta rdeča življenjska tekočina.« *Danilo Dajčbauer iz Ormoža:* »Enajstkrat sem daroval kri. Za to akcijo sem se odločil zaradi humanosti. Že v osnovni šoli bi morali poudarjati humanost te akcije, tudi v osnovnih organizacijah RK. Mene so recimo navdušili pri vojakih, pravzaprav že prej na vojaških pregledih. Mladi se v to akcijo ne vključujejo zato, ker jih je strah, ker niso poučeni. Ko bi vedeli kako je, bi prav gotovo prišli. Tudi pri tej akciji je potrebno izobraževanje.« *Rudi Štuhec iz Ormoža:* »Ker vem kako zelo potrebna je kri za človeka, sem tudi jaz sledil temu humanemu dejanju. Veliko nesreč je danes in prav ponesrečenci potrebujejo največ krvi. Sam sem motorist in lahko se zgodi, da bom nekega dne tudi sam potreboval to življenjsko tekočino. Mladi se težko odločajo za krvodajalstvo. Ko se odločijo, potem nadaljujejo. Že v osnovni šoli bi morali vzgajati mlade in jih navajati na krvodajalstvo. Tudi v organizacijah RK bi morali tej dejavnosti posvetiti več pozornosti.« *Štefan Trstenjak od Miklavža:* »Prvič sem dal kri. No, tudi pri 60. letih to ni nič hudega. Še se bom udeležil krvodajalske akcije. Za to humano akcijo sem se odločil tudi iz zdravstvenih razlogov. O krvodajalstvu mislim vse najboljše. Tudi mladi bi morali prihajati sem in nam starejšim dati vzgled. Kri bom še dal, seveda če bom zdrav.« *Franc Kolarič iz Velike Nedelje:* »Pri vojakih sem

se odločil za to humano akcijo. Sedaj, ko imam 20 let, s humano akcijo nadaljujem. Ja, kaj mislim o mladih in njihovem vključevanju? Strah jih je, ne vedo kaj se skriva za odvzemom krvi. Ko bi videli in zvedeli, da ni nič hudega, bi v večjem številu prihajali. Svojemu prijatelju bom rekel naj pride, povedal mu bom, da je iglica tanka in kri kar hitro nateče v posodo. Tretjič sem že dal kri, dal jo bom tudi četrtič.«¹¹³

Pomembnejši dogodki v letu 1979: 14. maja je potekala akcija zbiranja starega papirja v Ormožu, 4. junija je potekala akcija zbiranja oblačil, obutve, posteljnine, pohištva, v avgustu pa tridnevna krvodajalska akcija. Leto 1979 so Združeni narodi razglasili za Mednarodno leto otroka, v aktivnosti tega leta se je vključil tudi Rdeči križ Ormož. Med stalnimi nalogami so bili skrb za otroke in za izboljšanje njihovih življenjskih pogojev. Poseben poudarek je bil na zdravstveno vzgojnem delu z otroki, predvsem akcij za napredek higiene in varstva okolja.¹¹⁴

Pomembnejši dogodki v letu 1980: 24. 5.: na kopališču v Ormožu je potekalo tekmovanje ekip prve pomoči Rdečega križa in civilne zaščite občine Ormož, na katerem je sodelovalo 16 ekip, 4. 6. je potekala akcija zbiranja oblačil, obutve in posteljnine, 6. 6. 1980 je na Hardeku in v Ormožu potekala akcija zbiranja starega papirja, 12., 13., 14. avgusta je potekala krvodajalska akcija.¹¹⁵

V Tedniku, 22. maja 1980, je avtor JR napovedal tekmovanje ekip prve pomoči: »V soboto bo v Ormožu — v tamkajšnjem kopališču potekalo tekmovanje ekip prve pomoči. Začetek tekmovanja bo ob 9. uri, pomerile pa se

¹¹³ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXI, št. 32, str. 6.

¹¹⁴ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹¹⁵ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

bodo ekipe prve pomoči Rdečega križa in ekipe civilne zaščite iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij ormoške občine.»¹¹⁶

V Tedniku, 29. maja 1980, je avtor JR poročal o tekmovanju ekip prve pomoči: »V soboto je bilo v Ormožu tekmovanje ekip prve pomoči Rdečega križa in ekipe civilne zaščite iz krajevnih skupnosti. Tekmovanja seje udeležilo 9 ekip iz krajevnih skupnosti. 4 iz delovnih organizacij in tri občinske čete civilne zaščite. Prvo mesto je zasedla I. ekipa delovne organizacije KK Jeruzalem Ormož in se bo tako udeležila republiškega tekmovanja 14. junija v Ljubljani. Na drugo mesto seje uvrstila tretja občinska četa. na tretje pa druga ekipa iz krajevne skupnosti Podgorci.«¹¹⁷

Pomembnejši dogodki v letu 1981: v Tednu Rdečega križa, ki je potekal od 4. do 10. maja je bila velika pozornost namenjena invalidom, posebej otrokom motenim v telesnem in duševnem razvoju, 15. maja je potekala akcija zbiranja starega papirja, teden solidarnosti, ki je potekal od 1. do 7. junija pa se je kazal v tradicionalni akciji zbiranja oblačil, obutve, posteljnine.¹¹⁸

V Tedniku, 17. septembra, je Rdeči križ Slovenije objavil članek z naslovom Teden boja proti kajenju od 14. do 21. septembra: »V prizadevanjih za napredek zdravstvene kulture med občani si Rdeči križ Slovenije prizadeva, da bi kajenje — to razvado modernega časa, osvetlil z zdravstvenega vidika in opozoril na nevarnosti kajenja za človekovo zdravje. Ob vedno večji industrializaciji in drugih vzrokih onesnaževanja okolja je prav kajenje še eden od dodatnih vzrokov za

obolevanje na dihalih. Statistični podatki zadnjega desetletja kažejo na grozovito naraščanje prodaje cigaret in s tem tudi na naraščanje števila kadilcev. Največja tragedija je, da se tej sodobni nasladi vedno bolj prepuščajo tudi šoloobvezni mladostniki in ženske. Delovanje posameznih sestavin cigaretnega dima na organizem prej ali slej lahko povzroči ali pospeši številna obolenja: motnje vida, glavobol, vrtoglavica, pogosta in ponavljajoča se obolenja dihal s kasnejšim razvojem kroničnega bronhitisa, pljučnega amfizema ali celo pljučnega raka, pa vse do številnih obolenj srca in ožilja ter prebavil. Smrtnost je pri kadilcih 1-2 krat večja. Vsak osmi hudi kadilec cigaret, ki vsak dan pokadi 10 cigaret in 20-40 let inhalira cigaretni dim, umre za pljučnim rakom. Silno pomembno spoznavanje, ki pa ga številne nosečnice nočejo dojeti, je dejstvo, da nikotin okvarja organizem že pred rojstvom. Tudi otrokova porodna teža je pri materah kadilkah manjša. Na temelju do sedaj opravljenih preiskav ni mogoče dokazati, da bi nekadilci zaradi „pasivnega kajenja“ obolevali tudi za posledicami tobakovega dima. Prav gotovo se mnogi kadilci zaradi izpostavljanja tobakovemu dimu čutijo ovirane v svojem udobju /glavobol/, ščemenje v očeh, slabost . . . Prisiljenost k sokajenju škoduje predvsem posameznim bolnikom, med katerimi so predvsem astmatiki in srčni bolniki. Zaradi številnih učinkov tobačnega dima nedvomno kajenje med delovnim časom zmanjšuje delovno storilnost kadilcem in zaradi hromitve kadilčevih čutil povečuje nevarnost za poškodbe na delovnem mestu.«¹¹⁹

Pomembnejši dogodki v letu 1982: 8. do 15. maj: teden Rdečega križa je potekal pod naslovom Človek – človeku – človek. To leto je bilo v ospredju usposabljanje občanov in delovnih ljudi z znanji za prvo pomoč in preprečevanje nesreč. Nadaljevala se je akcija za

¹¹⁶ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXIII, št. 20, str. 2.

¹¹⁷ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXIII, št. 21, str. 2.

¹¹⁸ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹¹⁹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXIV, št. 36, str. 2.

napredek osebne in splošne higiene ter varstva okolja ter vključevanjem starejših občanov v družbeno življenje in aktivnosti. 27. 6. je v Ormožu potekalo tekmovanje ekip prve medicinske pomoči Rdečega križa in civilne zaščite, 11., 12., 13. 8. je potekala krvodajalska akcija, od 14. do 21. 9. pa teden boja proti kajenju.¹²⁰

V Tedniku, 27. maja 1982, je članica novinarskega krožka OŠ Velika Nedelja, Jožica Alt, objavila prispevek o srečanju starejših krajanov KS Velika Nedelja: *»Starost — to je beseda, ki mnogo pomeni. Saj mora človek marsikaj prestati, preden doseže starostna leta. Mnogi ostareli so nesrečni in osamljeni, ker jih mladi zapustijo, ali pa jih sovražijo, češ da so jim samo v nadlego. To se še posebej pozna v hribovskih predelih. Tam mladi odhajajo v doline iskat boljšega življenja. Stari pa ostajajo doma, priklenjeni na delo in trpljenje. Pri Veliki Nedelji je zelo malo takšnih primerov. To pa zato, ker je Velika Nedelja med razvitejšimi krajevnimi skupnostmi Slovenije. Ostarelim krajanom v naši krajevni skupnosti pomagamo na več načinov. Ostarele in onemogle, ki nimajo svojcev, spravijo pristojni organi v dome onemoglih. Poskrbljeno pa je tudi, da se starostniki vsaj enkrat na leto srečajo. To je ponavadi ob krajevnem prazniku. Takrat se jim pripravi majhna zakuska in majhna zabava (igra, film). Tiste, ki ne morejo sami priti pripeljejo prireditelji. Tudi letos je bilo tako. Vendar je bilo deževno vreme, zato se jih je manj odzvalo na vabilo. Starčki so bili zelo srečni, saj so se nekateri po dolgem času spet srečali. Veselo so si pripovedovali, kako živijo, kaj delajo in podobno. Prosvetno društvo Simon Gregorčič iz Velike Nedelje jim je pripravilo igro. Ob njej so se vsi prisrčno nasmejali, saj je prikazovala življenje v letih, ko so še oni bili mladi. Pozneje so se veseli spet razšli. Srečanje ostarelih krajanov pripravi organizacija RK pri kateri ima največ*

¹²⁰ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

*zaslug Frančka Stanič. Stare ljudi je treba spoštovati in ceniti, ne pa jih sovražiti in zaničevati. Zato želim, da bi vsi mladi ljudje ostarelim omogočili srečno življenje. Saj bomo tudi mi, ki smo zdaj mladi, nekoč ostareli in bomo veseli, če nam bo kdo posvečal pozornost.*¹²¹

V letu 1983 je krvodajalska akcija potekala 9., 10., 11. 8. v Zdravstvenem domu Ormož.¹²²

V Tedniku, 23. junija 1983, so člani novinarskega krožka iz OŠ Velika Nedelja objavili prispevke o krožkih, ki delujejo na njihovi šoli. Med prispevki sta bila tudi dva, ki sta opisovala delo v krožku Rdečega križa. Gustek Majcen in iz 2. b je zapisal: *»Na šoli imamo različne krožke. Odločil sem se, da obiskujem Rdeči križ. Pri Rdečem križu se učimo: kako se obvežejo rane, kako pomagamo ranjencu, učimo se tudi, kako se obveže glava. Zelo me bo veselilo, če bom lahko pomagal kateremu ranjencu.»*¹²³ Branko Horvat iz 3. b pa je napisal: *»Na prvem sestanku smo izvolili vodstvo krožka. Izdelali smo načrt dela za to šolsko leto. Že v septembru smo začeli z zbiralno akcijo starega papirja. Nosili smo ga v keson. Jeseni smo nabirali kostonje in gobe. Denar smo vložili v pionirsko hranilnico. Sklenili smo, da bomo skrbeli za starejše občane in jim pomagali. Za novo leto smo jim podarili čestitke. Prodajali smo značke in tako pomagali Društvu slepih v Ptujju. V novembru nas je obiskal član RK iz krajevne organizacije in nam predaval o boju proti alkoholizmu. Za JPI nam je govorila tovarišica, ki je bila med vojno kurirka, kako je padel kurir Čurda Davorin. Za ptičke smo izdelali nekaj krmilnic. Vanje jim nastavljamo hrano. V zimskem času se učimo nuditi prvo pomoč.*

¹²¹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXV, št. 20, str. 8.

¹²² Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹²³ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXVI, št. 24, str. 8.

*Delo krožka je pestro, zato ga rad obiskujem.*¹²⁴

Tednik je 11. avgusta 1983 poročal o tridnevni krvodajalski akciji v Ormožu: *»Od ponedeljka do srede, to je od 8. do 10. avgusta je potekala v občini Ormož tridnevna krvodajalska akcija. Akcija je zajela vse krajevne organizacije Rdečega križa, razen Koga in Središča ob Dravi; krvodajalci iz teh dveh organizacij so vključeni v redne krvodajalske akcije oddelka za transfuzijo krvi v TOZD Bolnica Ptuj. Aktivisti Rdečega križa, tako krajevnih organizacij kot občinske organizacije, so skrbno pripravili akcijo in računajo, da bodo načrtovano število 600 krvodajalcev v treh dneh še preseгли. Ko smo pred zaključkom redakcije povprašali po uspehu akcije prvega dne, so nam povedali, da je akcija potekala po načrtu, vendar ob ponedeljkih navadno ni masovnejšega odziva krvodajalcev, prepričani pa so, da bodo v torek in sredo dnevno preseгли načrtovanih 200 krvodajalcev. O poteku akcije in o slovesnostih, ki jih po končani akciji pripravljajo krajevni odbori RK, slovesnosti bodo povezali s 30-letnico krvodajalstva, bomo poročali prihodnjič.*¹²⁵

Pomembnejši dogodki v letu 1984: 15. 2.: v Ormožu je potekal 8-urni tečaj aktivistov Rdečega križa. Uvodno predavanje je imela predsednica Skupščine RKS Ivica Žnidaršič, ki je govorila o pomenu in vlogi RK v svetu in doma, 19. 5. je v Domu kulture potekala proslava v počastitev 40-letnice obnove in delovanja RKS, 24. 5. je potekala akcija zbiranja oblačil in tekstila, 17. in 18. 7. pa krvodajalska akcija. V občini je delovalo 8 krajevnih odborov RKS, v večini večjih vasi pa so bili ustanovljeni pet-članski aktivni. Do takrat je bilo aktiviranih 28

¹²⁴ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXVI, št. 24, str. 8.

¹²⁵ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXVI, št. 31, str.11.

aktivov, akcija pa je tekla še v 16-ih vaseh. Članstvo se je povečalo od 1800 na 3700 članov.¹²⁶

V letu 1985 je bila organizirana krvodajalska akcija 24., 25., 26. 7. Po potresu na Kopaoniku leta 1984 se je RK Ormož vključil v akcijo zbiranja pomoči za prizadete na potresnem območju. Rdeči križ se je vključil tudi v zbiranje pomoči za prizadete v Afriki.¹²⁷

Pomembnejši dogodki v letu 1986: 15. 6. je na igrišču pri Tomažu potekalo občinsko tekmovanje ekip prve medicinske pomoči RK in CZ. Pred tem je bil izveden 10-urni dopolnilni tečaj za vse ekipe. Ekipo je sestavljalo 6 članov, od katerih sta morala imeti dva opravljen 80-urni, štirje pa 20-urni tečaj prve pomoči. Krvodajalska akcija je bila organizirana 14., 15., 16. 7.¹²⁸

Tednik je 31. julija 1986 poročal o krvodajalski akciji v Ormožu: *»Enako kot prejšnja leta so tudi letos v Ormožu organizirali krvodajalsko akcijo, ki je nadvse uspela. Humani akciji se je odzvalo čez 650 občanov, največ delavcev iz ormoških OZD. V velikem številu so prišli na odvzem krvi predvsem delavci iz Tovarne sladkorja, tovarne Jože Kerenčič in iz posameznih temeljnih organizacij Slovina. Med krvodajalci pa je bilo tudi precej kmetovalcev, zdravstvenih delavcev in učiteljev. Krvodajalsko akcijo je organizacijsko vodil Občinski odbor Rdečega križa Ormož ob polni podpori krajevnih odborov RKS.*¹²⁹

Pomembnejši dogodki v letu 1987: Nova predsednica OORK Ormož postane Gabrijela Kuhar, ki tako nasledi Miro Frangež, podpredsednica Majda Keček,

¹²⁶ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹²⁷ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹²⁸ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

¹²⁹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XXXIX, št. 29, str. 4.

sekretar postane profesionalna funkcija – na to mesto se zaposli Boža Antolič. 28. 5. je potekala akcija zbiranja oblačil v Ormožu in na Hardeku, 15., 16., 17. 7. je potekala krvodajalska akcija (v tem letu je bilo v Ormožu nekaj nad 800 krvodajalcev), 22. 10. je potekala akcija zbiranja starega papirja pod geslom »Človek človeku – solidarnost na delu«, zbranega je bilo 3220 kg papirja. RK Ormož se je vključil v zbiranje pomoči zaradi katastrofalnih neurij v SV Sloveniji, v povezavi s šolami se je vključil v spomladansko čiščenje okolja, organiziral je sosedsko pomoč in razne druge oblike solidarnosti in pomoči. Z občinsko skupnostjo socialnega skrbstva se je OO RK vključil v zbiranje pomoči za družino Jaušovec z Runča, ki jim je pogorela hiša. V letu 1987 je bilo veliko pozornosti namenjene boju proti kajenju.¹³⁰

Tednik je 23. julija 1987 poročal o uspeli krvodajalski akciji: *»Tradicionalne julijske krvodajalske akcije, ki je bila 15., 16. in 17. julija, se je udeležilo 630 občanov iz šestih ormoških krajevnih skupnosti (Ivanjkovec, Tomaža, Velike Nedelje, Ormoža, Miklavža in Podgorce). Kljub dopustom je bil odziv nadpovprečen in eden najboljših v zadnjih letih. Akcije se je udeležilo tudi veliko delavcev. Organiziral jo je občinski odbor RK, posebej pa so se izkazali aktivisti iz krajevnih skupnosti. Odvzem je vsako leto organiziran v OŠ Stanka Vraza, kjer imajo za to tudi najboljše pogoje. Vsako leto v juliju se tako omenjena šola za tri dni spremeni v »malo bolnišnico«. Za letošnjo akcijo so Ormožane pohvalili tudi v Zavodu za transfuzijo, saj so eni redkih, ki v poletnih akcijah odvzema krvi nikoli ne zatajijo. Akcija je vnovič pokazala, da je med občani prisotna visoka zavest o nujnosti dajanja krvi, saj se s tem rešujejo mnoga življenja. Pri letošnji so jih morali veliko tudi odkleniti zaradi visokega pritiska in majhne vsebnosti hemoglobina.*

¹³⁰ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

Kot pravijo strokovnjaki so glavni razlogi za slabši hemoglobin alkoholizem in slabe prehranjevalne navade.«¹³¹

Pomembnejši dogodki v letu 1988: 18. 1. je potekala krvodajalska akcija, 25. 5.: organizirana akcija zbiranja oblačil in posteljnine, v mesecu marcu istega leta so uredili skladišče, ki ga prej ni bilo. 19. in 20. 7.: krvodajalska akcija v prostorih OŠ Stanka Vraza. 3. 10.: OO RK Ormož je svoje aktivnosti razširila na enomesečno akcijo in ne samo na teden boja proti kajenju. Akcija je potekala v osnovnih šolah po občini, kjer so mladi tudi tekmovali v kvizu na to temo. Seznanjeni so bili s škodljivostmi, ki jih povzroča cigareta, dobili so ustrezna gradiva in brošure. Pripravili so tri prispevke, ki so bili objavljeni v internih časopisih delovnih organizacij in v nedeljskem programu na lokalni radijski postaji Ormož. 14. 12. se je OO RKS Ormož vključila v zbiranje pomoči prizadetim ob katastrofalnem potresu v Armeniji, zato so za pomoč pozvali podjetja in posameznike. Začeli so z motiviranjem občanov in delovnih ljudi za darovanje organov v zdravstvene namene, do 31. 7. 1988 je bilo v register vpisanih 9 darovalcev.¹³²

Pomembnejši dogodki v letu 1989: 23. 1. - krvodajalska akcija, ki se je je udeležilo 28 krvodajalcev iz Slovina Jeruzalem Ormož, 15 iz Optyla, 70 iz Tovarne sladkorja Ormož, 20 iz Primata, 3 iz Tonose Tomaž, 9 iz Tovarne obutve PEKO, 5 iz Mercator-Ograda Ormož, 1 iz Gosada Središče, 2 iz Zdravstvenega centra Ptuj-Ormož, 2 iz Skupščine občine Ormož, 6 iz DES enote Ormož, 1 iz Marles Žage, 3 iz Vzgojno varstvenega zavoda Ormož, 1 iz OŠ Miklavž, 1 iz Mercator Zarje, 1 iz Komunalnega podjetja Ormož, 1 iz OŠ Velika Nedelja, 1 iz KB Maribor, 1 iz INTES Pekarne Ormož, 27 iz Tovarne Jože Kerenčič. 15.

¹³¹ Tednik, glasilo SZDL, letnik XL, št. 28, str. 1.

¹³² Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999.

3. - predlagano, da se akcija higienizacije in čiščenja okolja koordinira skupaj z občinsko konferenco SZDL. To je bilo obdobje, ko je padala življenjska raven prebivalstva in so se sredstva, namenjena za zdravstveno varstvo in ohranjanje življenjskega okolja, zmanjševala, zato je prihajalo do potreb za čim širše zdravstveno vzgojno delo, povečano skrb za splošno higieno in varstvo okolja. Merilo slabe higienske kulture in razmer ter kazalci skrb vzbujajočega stanja, v katerem so bili, so nečistoče ulic mest in vasi. Smeti se nahajajo oziroma valjajo na javnih površinah, parkih, nasadih, okolici stanovanj in raznih divjih odlagališčih. Tudi naravi ni bilo prizaneseno, saj so onesnaženi reke, jezera, morje in planinski predeli. Rdeči križ ima v svojih nalogah skrb za bolj zdravo in življenjsko okolje, zato se je vključil v to akcijo. 15. 3. – na volilno-programski seji Občinske organizacije RKS Ormož so razpravljali o škodljivem reklamiranju cigaret na televiziji in v časopisih. V ozaveščanje in opozarjanje na škodljive posledice kajenja so vlagali veliko moči in sredstev, stroški zdravstvenega varstva so zaradi obolenj pljuč in drugih škodljivih posledic za zdravje izredno visoki, zato so menili, da ne smeta nobena 'pridobitnost' ali dohodek biti v prednosti pred zdravjem naroda. Podana je bila zahteva po saniranju odprtih kanalov, kar je veljalo predvsem za kanale skozi mestni park, ki s svojim videzom kvarijo lepoto parka in so potencialni nosilec bolezni in umazanije. Na volilno-programski seji je bilo govora tudi o oprostitvi plačila participacije za zdravstvene storitve za večkratne krvodajalce. Ugotovljeno je bilo, da je treba iz leta v leto vložiti več dela v pridobitev krvodajalcev, posebej težko je pridobiti mlade, kar pa je nujno, saj je potrebno vrste krvodajalcev pomlajevati, če se želijo zagotoviti potrebne količine krvi za zdravje prebivalstva. 8.–5. 5. – Teden Rdečega križa je to leto potekal pod geslom »125

let delovanja Rdečega križa in zaščita človeških življenj« in ima vsako leto delovni in organizacijski pomen. V ospredje so bili postavljeni vzgojni cilji organizacij mladih članov in mladine RK. V tem tednu se je spodbujala povečana skrb za mlade ljudi in tudi soodgovornost za humane odnose, za lepšo in higiensko podobo njihove okolice, za zdravo življenje, za permanentno zdravstveno socialno izobraževanje, preprečevanje nesreč pri delu in v prometu ter drugje. 15. 5. – člani predsedstva OO RK Ormož so na seji opozorili na neustrezno urejeno odlagališče smeti v Ormožu. Odpadki, ki se valjajo na smetišču in celo ob cesti, niso samo estetsko neugledni, bolj so skrb vzbujajoče skrbi in opozorila na higienske razmere, saj so lahko leglo nalezljivih bolezni. V tednu solidarnosti od 1. do 7. 6. je poleg ostalih akcij potekalo zbiranje denarnih sredstev. Z zbranimi sredstvi je organizacija Rdečega križa izboljšala svoj materialni položaj za hitro in učinkovito ukrepanje pri nudenju pomoči starejšim in invalidom, za preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladine ter za zagotavljanje sredstev za hitro in učinkovito pomoč socialno ogroženim in ljudem, ki jih prizadenejo nesreče. Posebna pozornost je bila posvečena 4. juniju – dnevu krvodajalcev. 1. 6. je v Ormožu in na Hardeku potekalo zbiranje oblačil, posteljnine m tekstilnih odpadkov. 18., 19., 20. 6. krvodajalska akcija. 10. 8. – podano je bilo poročilo o zbrani in razdeljeni pomoči prebivalcem Haloz, ki so bili hudo prizadeti v mesecu juliju. Občinska organizacija RKS Ormož je na seji predsedstva 13. 7. 1989 sklenila, da preko krajevnih organizacij organizira solidarnostno zbiranje pomoči za prebivalce Haloz. Do 9. 8. 1989 so za Haloze skupaj zbrali dobrih 80 milijonov dinarjev in veliko materialnih dobrin. Pri zbiranju je sodelovalo več kot 40 aktivistov. Po tem datumu se je akcija nadaljevala, zbranih pa je bilo dodatnih 34 milijonov dinarjev

ter nekaj materialnih dobrin. 7. 12. – predsedstvo Občinske organizacije Rdečega križa Ormož je sprejelo program dela za leto 1990. 15. 12. – ob slabšanju ekonomskih in socialnih razmer je bila organizacija Rdečega križa postavljena še pred zahtevnejše naloge. Aktivnosti so bile usmerjene h krepitvi materialne osnove, da bi lahko se učinkoviteje pomagali. Prednostne naloge so bile razvoj krvodajalstva, krepitev usposobljenosti za delovanje na področju zdravstvene vzgoje, prve pomoči, socialne dejavnosti; usposobitvi poizvedovalne službe; sodelovanju v skrbi za bivalno in delovno okolje in ohranjanje zdrave narave in prostora ter pomoči sočloveku; skrbi za delo z mladimi. V tem letu so spregovorili o drogah in mladih. Ugotovljeno je bilo, da uživanje drog pospešuje deformiranost sodobne družine, ki ne vzpostavlja prave kohezije med svojimi člani in opušča svojo prvinsko vzgojno funkcijo. Ob tem je RK opozoril tudi na nekatera znanstvena dognanja s področja kajenja, ob svetovnem dnevu zdravja je bilo največ govora o zdravju, povezanim z zdravo prehrano, alkoholom, s tobakom, z mamili ter nasveti za boljše zdravje (telesne vaje, zdravi zobje, boljši življenjski prostor). Na pragu 21. stoletja je bilo vedno bolj jasno, da gre zdravje z roko v roki z ekonomskim in družbenim razvojem, zato je potrebno o tem govoriti in biti dovolj informiran. Poleg tega je treba imeti informacije o dejavnikih, ki vplivajo na zdravje: okolje, voda, hrana, dobre navade pa tudi razvade. V to akcijo se je vključil tudi RK. Svetovni dan zdravja je leta 1989 potekal pod geslom »Govorimo o zdravju«, ki se je smiselno vključeval v uresničevanje akcije »Zdravje vsem do leta 2000«.¹³³

Pomembnejši dogodki v letu 1990: 23.1.1990 – v prostorih Osnovne šole Stanka Vraza je bila enodnevna krvodajalska akcija. Kri je darovalo 214

krvodajalcev, med njimi 19 takih, ki so kri darovali 20-krat in več. Razveseljiv je bil podatek, da je bilo poleg zvestih krvodajalcev tudi nekaj takih, ki so prišli prvič. Mesca februarja in marca je OO RKS Ormož izvajala 18-umi tečaj nege bolnika na domu. Ugotovljeno je bilo, da je v občini veliko starejših občanov, ki so v bolnišnicah predvsem zaradi oskrbe, ne pa toliko zaradi bolezni. Za začetek so tečaj nege bolnikov na domu pripravili v Podgorcih in na Kogu. 31. 5. – organizirano zbiranje starih oblačil in posteljnine v Ormožu in na Hardeku. Zbranih je bilo 320 kg raznih oblačil, v akciji je sodelovalo 5 aktivistov RK in dva učenca. 16. 6. – Krajevna organizacija Rdečega križa Podgorci je svečano razvila prapor, kjer so pripravili tudi kulturni program in podelili priznanja Rdečega križa. 18., 19., 20.7. – tridnevna krvodajalska akcija. 18. 8. – udeležba na 1. srečanju krvodajalcev v Veržeju. 30. 8. – krvodajalska akcija v Krajevni skupnosti Kog za bolnišnico Ptuj. Udeležba 36, krvodajalcev 14. 21. 9. – Teden boja proti kajenju je bil posvečen predvsem mladim, ki je potekal pod geslom »Otroštvo in mladost brez tobaka«. Opozarjanje na nevarnost kajenja poteka skozi vse leto, v tem tednu pa se okrepi. 7. 12. – seja predsedstva občinske organizacije Rdečega križa, kjer je bila obravnavana problematika točenja alkoholnih pijač pred 9. uro zjutraj. Ugotovljeno je bilo, da je alkoholizem negativni družbeni pojav takih razsežnosti, ki ne postaja le problem posameznika ampak tudi pereč socialni, zdravstveni in gospodarski problem. Alkoholizem je tudi velik problem pri delu v delovnih organizacijah. Zato je predsedstvo OO RKS Ormož sprejelo sklep, da izvršnemu svetu predlaga sprejetje posebnega odloka o prepovedi točenja alkoholnih pijač pred 9. uro zjutraj. 18. 12. – 10. seja predsedstva Občinske organizacije RKS Ormož, kjer je bilo podano poročilo o zbrani pomoči poplavljenim, govorili so o

¹³³ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

krvodajalski akciji in pripravah na novoletni obisk starejših občanov. Ob poplavah v Mozirju in Celju se je RKS Ormož vključila v zbiranje pomoči.¹³⁴

Pomembnejši dogodki v letu 1991: 24. 1. – podeljene so bile knjižne nagrade učencem, katerih literarni prispevki so bili nagrajeni na natečaju »Otroštvo in mladost brez cigarete«. V okviru izobraževanja in seznanjanja mladih o bolj zdravem načinu življenja so mladi člani Rdečega križa šol občine Ormož pisali in razmišljali na temo »Otroštvo in mladost brez cigarete«. OO RK je sestavke zbrala in izdala glasilo, v katerem so bili zbrani misli otrok in njihovi pogledi na kajenje in posledice kajenja. 4. 2. – krvodajalska akcija v prostorih Osnovne sole Stanka Vraza. Poleg stalnih krvodajalcev je kri darovalo tudi nekaj mlajših. 26. 3. – 2. seja komisije za mlade člane Rdečega križa pri občinski organizaciji RKS Ormož. Govora je bilo o Svetovnem dnevu zdravja, ki je potekal pod geslom »Bodimo vedno pripravljeni na naravne nesreče«. 26.3. – občinska organizacija Rdečega križa Ormož je izdala glasilo na temo »Otroštvo in mladost brez cigarete«. 9. 4. – krvodajalska akcija za občane KS Kog, ki se je je udeležilo 29 krvodajalcev. 10. 4. – v Ljubljani je bila svečanost, na kateri so podelili nagrade najboljšim avtorjem, ki so sodelovali v razpisu RKS z naslovom »Otroštvo in mladost brez cigarete«. Iz ormoške občine sta nagrado prejeli Tanja Usar in Barbara Bednjički. 8. 5. – krvodajalska akcija v Središču ob Dravi. 30. 5. – akcija zbiranja oblačil v Ormožu in na Hardeku. 10. 6. – slovesnost, na kateri so izročili zahvale krvodajalcem, ki so darovali kri 25-krat in več. 17. 6. – pogovor o 2. tradicionalnem srečanju krvodajalcev v Banovcih pri Veržeju, ki je bilo 22. junija 1991, udeležilo se ga je 128 ljudi OO RKS Ormož, ki so si ob tem ogledali mlin na Muri. Ob 15-ih se je

¹³⁴ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

začela zabava s plesom in z družabnimi igrami, s prikazom prleških običajev in z izvolitvijo Miss krvodajalk, ki je postala tedanja predsednica RKS Ormož. 5. 7. – 13. seja predsedstva Občinske organizacije RKS Ormož. 16., 17., 18. 7. – krvodajalska akcija na Osnovni šoli Stanka Vraza v Ormožu. 18. 7. – 14. seja predsedstva Občinske organizacije RKS Ormož, kjer je bilo podano poročilo o krvodajalski akciji in poročilo o pomoči poškodovanim v vojni. 30. 7. – na RK v Ljubljano so bili poslani naslovi štirih družin, ki so utrpeli največ škode ob napadu JNA na naše kraje. Meseca avgusta se je OO RK Ormož vključila v zbiranje pomoči za v neurju prizadete kraje v občini. Zbirali so denarne prispevke, vrtnine, krmo za živino ali ozimnico. 9. 12. – sestanek upravnega in nadzornega odbora KO RK Velika Nedelja. 13. 12. – OŠ Ormož je obiskovalo 7 učencev – beguncev iz Hrvaške. Leta 1991 je bilo v občini prijavljenih 762 krvodajalcev, kar je predstavljalo 4,31 % krvodajalcev/preb.¹³⁵

Pomembnejši dogodki v letu 1992: 27. 1. – krvodajalska akcija. 7. 4. – svetovni dan zdravja je potekal pod geslom »Srčni utrip – ritem življenja«. 8. –15. 5. – teden Rdečega križa. 28. 5. – zbiralna akcija oblačil, obutve, posteljnine, pohištva in drugega blaga. 1. –7. 6. – teden solidarnosti; v prodaji je bila posebna doplačilna znamka in vozovnica za zbiranje sredstev v sklade solidarnosti. 4. 6. – dan krvodajalcev, ko so bila organizirana srečanja krvodajalcev, poudarek je bil na krvodajalstvu in nadaljevanju razvoja te pomembne humanitarne aktivnosti. 20. 6. – na kopališču v Banovcih je bilo srečanje krvodajalcev Slovenije. 22., 23., 24. 6. – krvodajalska akcija. 14. –21. 9. – teden boja proti kajenju je bil izveden na tradicionalni način s posebnimi

¹³⁵ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

propagandnimi gradivi, zagotovili so ustrezne strokovne prispevke ter se vključili v javno kampanjo proti kajenju. 1. –30. 11. – mesec boja proti alkoholizmu in narkomaniji; v tem mesecu je bila posebna pozornost namenjena informiranju mladih v šolah, na univerzah in drugje. November 1992 – akcija OO Rdečega križa Ormož, Centra za socialno delo in Zveze prijateljev mladine »Medvedek in barvice za prijatelje brez doma«. 1. 12. – svetovni dan boja proti AIDS-u, začelo se je z organizirano akcijo osveščanja ljudi in še zlasti mladine o nevarnosti okužbe z virusom. Begunska problematika, v katero se je vključil tudi OO RK Ormož z zbiranjem ležišč ter posteljnega perila za begunce iz Bosne in Hercegovine, pomoč je prihajala tudi iz tujine. Število beguncev z dne 19. oktobra 1992 je bilo naslednje: 0–3 let: 6; 3–7 let: 10; 7– 4 let: 10; 14–18 let: 2; 18–23 let: 0; 23–30 let: 9; 30– 40 let: 8; 40–60 let: 10; nad 60 let: 5 oseb.¹³⁶

Pomembnejši dogodki v letu 1993: 31. 5. – svetovni dan nekajenja, ki ga na OO RK Ormož niso posebej obeležili zaradi finančne stiske. 27., 28., 29. 7. – krvodajalska akcija. 2. 12. – krvodajalska akcija za transfuzijski oddelek Bolnišnice Ptuj. V Sloveniji so potekale prireditve v počastitev 40-letnice delovanja Rdečega križa Slovenije. Program dela za leto 1993 je obsegal področje krvodajalstva, socialne dejavnosti, boja proti AIDS-u, dejavnost mladih članov in mladine, področje varstva in zaščite ob elementarnih in drugih nesrečah, področje zdravstvene in poizvedovalne dejavnosti, področje dela z begunci ter delo preko krajevnih organizacij Rdečega križa. Begunska problematika: februarja 1993 je OO RK Ormož oskrbovala tudi 11 beguncev iz Bosne in Hercegovine, ki niso imeli statusa, predvidevali pa so,

da je bilo v občini okrog 25 neregistriranih beguncev.¹³⁷

Pomembnejši dogodki v letu 1994: 11. 1. – krvodajalska akcija za transfuzijski oddelek bolnišnice Ptuj, kjer je kri darovalo 33 krvodajalcev; 1. 3. – enodnevna krvodajalska akcija v Gasilskem domu Ormož; 8. 3. – sprejem ob 1. marcu – prazniku civilne zaščite. Ob tej priložnosti je Občinska organizacija Rdečega križa Ormož prejela plaketo civilne zaščite. 5. 5. – v Ormožu in na Hardeku je bilo organizirano zbiranje oblačil, posteljnine in obutve; 8. –15. 5. – teden Rdečega križa; 15. 5. – ob dnevu družine je bilo na Debelem rtiču srečanje družin iz vse Slovenije; meseca maja je bila krvodajalska akcija za bolnišnico Ptuj – udeležba 42 krvodajalcev; 4. 6. – v Veržeju je bilo 5. srečanje krvodajalcev, 26., 27. 7. – dvodnevna krvodajalska akcija v Osnovni šoli na Hardeku; 12. 9. – 1. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa Ormož, kjer je bil podan program dela v šolskem letu 1994–95. Šole so bile seznanjene, da se lahko vključijo po lastni presoji in času. Leto 1994 je bilo razglašeno za mednarodno leto družine, kot mednarodni dan družine pa je bil razglašen 15. maj. Cilj mednarodnega leta družine je bila krepitev zavesti o pomenu družine in izboljšanju vrednotenja njenega dela. K temu je bila naravnana tudi tema leta »Družina, viri in naloge v svetu, ki se spreminja«. S svojim programom se je v to leto vključil tudi slovenski Rdeči križ. Moto Svetovne zdravstvene organizacije je bil »Zdravje vsem do leta 2000«. Ob tem je OO Rdečega križa začela brezplačnim merjenjem krvnega tlaka in odkrivanjem dejavnikov tveganja. Program dela za leto 1994 je bil na OO RK Ormož zelo obsežen. Na področju krvodajalstva so si zadali kot prednostno nalogo pridobivanje krvodajalcev, seznanjanje

¹³⁶ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

¹³⁷ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

mladine o krvodajstvu in darovanju drugih delov človeškega telesa, organizacijo dveh krvodajalskih akcij ter dveh akcij za transfuzijski oddelek ptujske bolnišnice. Na področju humanitarne dejavnosti so nadaljevali z delitvijo prehrabnih paketov ter higijene, izvedli so teden solidarnosti ter ureditev primerne skladišča za prehrano, pohištvo, higieno, oblačila, pohištvo. Vključili so se na področje boja proti AIDS-u z izdajo propagandnega materiala, z organiziranjem seminarjev, s splošnim seznanjanjem ljudi s to problematiko ter s seznanjanjem preko medijev. Poleg tega so se vključevali na področje dela z mladimi, varstva in zaščite ob elementarnih in drugih nesrečah, na področje zdravstvene dejavnosti, poizvedovalne dejavnosti, dela z begunci ter na področje dela preko krajevnih organizacij Rdečega križa.¹³⁸

Pomembnejši dogodki v letu 1995: januar – 2. seja mentorjev mladih članov pri OO RKS Ormož, kjer so bili seznanjeni z razpisom na temo "Mi živimo drugače – brez alkohola in cigaret". 5. 4. – 3. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa Ormož, kjer je bilo govora o kvizu "Mladi in alkoholizem", ki je potekal med občinami Lendava, Murska Sobota, Gornja Radgona, Ljutomer in Ormož. Kviz je bil 12. maja na Osnovni šoli Ormož. Pred tem je bilo izvedeno občinsko tekmovanje, od koder se je najboljša ekipa uvrstila na medobčinski kviz. 11. 12. – 4. seja komisije mentorjev mladih članov, kjer je bilo govora o pripravah na kviz o zgodovini in delu Rdečega križa. 30. 1. – krvodajalska akcija za bolnišnico Ptuj; 23. 3. – zbirali so se podpisi v podporo zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov. Ob tej priložnosti je Inštitut za varovanje zdravja izdal zloženko »Za ljudem prijazno

življenje«, kjer je bilo zapisano, da letno predčasno umre 3500 državljanov zaradi bolezni, ki jih je povzročilo kajenje tobaka. Objavljeni so bili tudi zanimivi podatki: vsak 10. otrok prižge prvo cigareto pred 10. letom. Pri 15-ih letih redno kadi vsak peti mladostnik, pri 17-ih letih pa vsak tretji. Takrat je v Sloveniji po ocenah strokovnjakov kadilo približno 35 % moških in 23 % žensk. V akcijo »Gibanje za sprejem ljudem prijaznega tobačnega zakona« se je vključila tudi Območna organizacija Rdečega križa Ormož. S sprejemom ustreznega zakona so poskušali pripomoči k sprejemu ustreznega zakona in zaščititi mlado generacijo pred vsakodnevnim pritiskom reklam. 3. 3. – krvodajalska akcija; 7. 4. – svetovni dan zdravja je to leto potekal pod naslovom »Življenje brez otroške paralize«; 3. 6. – v Veržeju je bilo 6. srečanje krvodajalcev, mesca junija je potekalo podaljševanje kartonov beguncem, 12., 13. 6. – krvodajalska akcija. 9. 11. – krvodajalska akcija za transfuzijo ptujske bolnišnice (67 krvodajalcev), v okviru dela z mladimi je skupina otrok VVE Velika Nedelja sodelovala ob tednu Rdečega križa z risbami na temo »Mi živimo drugače – brez alkohola in cigaret«. V tednu boja proti alkoholizmu je bil v Ormožu organiziran kviz »Mladi in alkoholizem«, na katerem so sodelovale ekipe iz Lendave, Murske Sobote, Gornje Radgone, Ljutomera in Ormoža. Na novo je bila formirana krajevna organizacija RK Ormož zaradi nedejavnosti KO v zadnjem času. Leta 1995 je bilo organizirano 60-urno usposabljanje ekip civilne zaščite, ki se ga je udeležilo 43 udeležencev. V Območni organizaciji Rdečega križa Ormož so izvajali aktivnosti mladih pri obiskovanju ostarelih in bolnih, organizirali so srečanja starostnikov, izvajali so aktivnosti preko postaj RK in nudili pomoč socialno ogroženim družinam in brezdomcem. Obiskovanje starejših in bolnih na domu in pomoč pri lažjih opravilih je potekalo preko

¹³⁸ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

podmladka RK v šolah, predvsem v samem mestu. V vseh osmih krajevnih skupnostih so ob njihovi pomoči pripravili srečanje občanov, starih nad 70 let. Vsako leto v decembru pa obišejo tudi od 60 do 80 starostnikov, ki so nepokretni in potrebni pomoči v prehrani in higieni ter posteljini. V štirih KS so imeli postaje RK, kjer so redno enkrat mesečno merili krvni pritisk in se pogovarjali o zdravstvenih problemih občanov ter jih usmerjali v zdravstveno ustanovo. Mesečno se je merjenja pritiska udeležilo 80 do 120 občanov, od tega večji del starejše populacije. S pomočjo teh postaj so potekala tudi različna predavanja o zdravju, zbiranje podatkov o pomoči socialno ogroženim družinam, ki jim je kasneje RK nudil pomoč v prehrani, higieni in oblačilih. Iz leta v leto pa narašča število socialno ogroženih družin, ki jim je RK nudil pomoč, saj se je letno razdelilo približno 1500 kg oblačil, 250 do 300 družinam pa so nudili pomoč v prehrani in higieni. V okviru OO RK Ormož je že nekaj časa potekalo merjenje krvnega tlaka v Ormožu, Veliki Nedelji in Ivanjkovcih.¹³⁹

Pomembnejši dogodki v letu 1996: 19. 2. – krvodajalska akcija v Ormožu, 15. 3. – Edvard Glaser je predaval na temo "Živimo z rakom", sodelovanje z društvom za boj proti raku – pridobljenih je bilo nekaj novih članov, v tednu Rdečega križa so organizirali dve predavanji s področja širjenja znanj o RK, in sicer za mentorje mladih članov RK in za aktiviste KORK Ormož, 10. 5. – so pripravili predavanje »Ali je rak premagljiv«, predaval je prof. dr. Edvard Glaser, predavanja pa se je udeležilo 38 občanov, 30., 31. 7. – krvodajalska akcija, 14. 9. – v Območni organizaciji RK Ormož so obeležili 130-letnico delovanja Rdečega križa na Slovenskem s srečanjem krvodajalcev in prostovoljcev Rdečega križa Ormož v

Jeruzalemu. Ormoški župan Vili Trofenik je ob tej priložnosti pripravil sprejem za najzaslužnejše prostovoljce in krvodajalce, ki so darovali kri več kot 35-krat. Srečanje se je nato nadaljevalo v Jeruzalemu, kjer so zbrane nagovorili podžupan Miroslav Hanželič, predsednica OO RK Ormož Majda Keček in generalni sekretar RKS Mirko Jelenič. Srečanja se je udeležilo 226 prostovoljcev in krvodajalcev. 17. 9. – organizirana je bila krvodajalska akcija za transfuzijski oddelek bolnišnice Ptuj, ki se je je udeležilo 33 krvodajalcev. 10. 10. – OO RK Ormož se je preselila iz poslovnih prostorov na Ptujski 3 v nove prostore na Ptujski 25. Leta 1996 je bilo na seznamu socialno ogroženih 38 družin. V tem letu je bilo družinam in posameznikom razdeljenih veliko prehranskih in higienskih artiklov. V okviru zbiralne akcije "Nikoli sami", ki je potekala pod vodstvom RKS je OO RK Ormož prejel 78 prehranskih paketov in jih večinoma razdelil KORK v občini. S prehrano so oskrbovali tudi 16 beguncev, ki so se nahajali v ormoški občini. OO RK Ormož je s pomočjo časopisa Ptujski tednik organizirala zbiralno akcijo za družino Jožeka Habjaniča, ki je bolehal za mišično distrofijo. Akcija je bila končana leta 1997, kupljeni so bili različni negovalni pripomočki in agregat za električno energijo. S pomočjo časopisa Nedeljski dnevnik je bila organizirana akcija zbiranja oblačil. Odziv je bil velik in zbranih okrog 1000 kg oblačil. V letu 1996 je bilo razdeljenih tudi 450 kg oblačil, podaljševanje statusov beguncem in pomoč pri stikih z domačimi preko posredovanj družinskih sporočil. V Veržeju je potekalo 7. srečanje krvodajalcev, ki ga je organizirala KO RK Veržej.¹⁴⁰

¹³⁹ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970–1999

¹⁴⁰ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

Sprejem za najzaslužnejše prostovoljce in krvodajalce
RKS OZ Ormož, september 1996

Pomembnejši dogodki v letu 1997:
28. 2. – krvodajalska akcija, april 1997 – zaposlila se je sodelavka za promocijo zdravja v občini. Delo zajema projekte "Zdravje na podeželju, zdrava šola, zdrav vrtec" v pripravi pa je bila tudi vključitev v mrežo 'zdravih mest'. Delo opravlja Maja Botolin Vaupotič. 6. 5. – dr. Darja Arko je predavala o raku na dojki (46 poslušalcev), 8. 5. in 16. 12. – organizirani sta bili krvodajalski akciji za Transfuzijski oddelek Bolnišnice Ptuj. 15. 5. – 7. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa, kjer so obravnavali program mladih članov Rdečega križa. 11. 12. – 8. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa Ormož, kjer je bil predstavljen projekt mreže "Zdravih šol", način vključitve v mrežo, 14. 6. – sedmo srečanje krvodajalcev Slovenije v Veržeju, 21., 22. 8. – krvodajalska akcija. Edvard Glaser je v KORK Ivanjkovci predaval na temo »Ali je rak premagljiv«, predavanja se je udeležilo 35 krajanov. 15. 5. je bila organizirana predstavitev panoja o organizaciji RK mentorjem in ravnateljem osnovnih šol v občini. 8.–15. 5. – teden Rdečega križa je bil posvečen Mladinskemu zdravilišču in letovišču RKS Debeli rtič, promociji delovanja in obnove zdravilišča, pridobivanju donatorjev ter aktivnostim, ki se izvajajo v okviru zdravilišča in so vezane na preventivno dejavnost, širjenju znanj in razvoju vzgojno pedagoških programov.

Slogan leta 1997 je bil »Zidak dobre volje«. V začetku junija se je pričela največja vseslovenska humanitarna akcija zbiranja sredstev »Nikoli sami«, ki je trajala od 1. do 15. 6. Največji poudarek je bil dan akciji v Tednu solidarnosti od 1. do 7. 6. Mesca septembra so pričeli s pripravami na spremembo statuta, ki so ga mesca oktobra tudi potrdili. Spremembe so bile izvedene v skladu z novim zakonom o društvih in se nanašajo na ime organizacije. Ime društva se glasi Rdeči križ Slovenije Območno združenje Ormož. Leta 1997 je bilo razdeljenih 264 izkaznic darovalcem človeških organov, potekale so priprave na ustanovitev lokalne akcijske skupine za preprečevanje odvisnosti v občini Ormož. V letu 1997 se je socialno ogroženim družinam in posameznikom razdelilo približno 230 kg prehrane. V okviru akcije "Nikoli sami", ki je potekala v okviru RKS, je bilo prejetih 293 prehranskih paketov, 879 kg pralnega praška in 85 novoletnih paketov za starejše občane. Vsi omenjeni paketi so bili razdeljeni, poleg tega pa je bilo razdeljenih tudi približno 1100 kg oblačil. Skozi vse leto se je ob različnih priložnostih razdeljevalo propagandno gradivo iz zdravstveno preventivnega področja in sicer v Zdravstvenem domu, Bolnici, šolah, na Centru za socialno delo, preko plakatov, s pomočjo Radia Ormož in preko postaj prve pomoči v krajevnih skupnostih, kjer poteka preventivno merjenje krvnega pritiska.¹⁴¹

Pomembnejši dogodki v letu 1998:
januar – predstavili so projekt zdrave šole. O tem sta spregovorili nacionalna koordinatorica projekta Eva Stergar in strokovna sodelavka Mojca Bevc Stankovič, obe z Instituta za varovanje zdravja. Osnovno izhodišče projekta je, da ima vsak otrok in mladostnik pravico, moral pa bi imeti tudi možnost, da se izobražuje v šoli, ki promovira zdravje.

¹⁴¹ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

Cilj je prijaznejša in kvalitetnejša šola ter propagandna usmeritev v promocijo zdravja. 18. 2. – krvodajalska akcija, 16. 6. – OZ RK Ormož je v okviru promocije zdravja – področja preprečevanja nezgod organiziralo strokovno predavanje iz prve pomoči. Predavali sta dr. Majda Šarman, spec. anesteziolog, ki je govorila o oživljanju in dr. Zlata Vičar Polak, spec. šol. med, ki je govorila o prvi pomoči pri poškodbah in zastrupitvah. Predavanja so se udeležili učitelji prve pomoči in ostali delavci na šolah, vodje postaj prve pomoči Rdečega križa v krajevnih organizacijah, predavatelji prve pomoči RKS, ki so hkrati tudi zdravstveni delavci in predstavniki vrtca ter podjetij. 13., 14. 8. – krvodajalska akcija; poleg teh potekajo (1- do 2-krat) krvodajalske akcije za transfuzijski oddelek Ptujске bolnišnice, 15. 10. – potekalo je prvo predavanje v okviru projekta "Kaj lahko storimo za svoje zdravje". O osnovah zdrave prehrane in o vplivu le-te na naše zdravje je predavala dipl. ing. Majda Herlic, vodja prehrane v mariborski bolnišnici. 20. 10. – 9. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa Ormož, kjer je bilo govora o razstavi v OŠ Ormož z naslovom "Mladi lahko zaustavimo AIDS". November – za krvodajalce je bila organizirana gledališka predstava, ko so podelili tudi dve republiški priznanji – Osnovni šoli Ormož in tovarni Carrera Optyl Ormož. November 1998 – v OŠ Ormož je bila odprta vzgojno-izobraževalna razstava AIDS NE POZNA MEJA, ki so jo pripravili študentje Medicinske fakultete in Inštitut za zgodovino medicine Ljubljana. Novembra je bila imenovana tudi "Lokalna akcijska skupina za preprečevanje odvisnosti" v občini Ormož. Predsednica skupine je postala Majda Keček, njen namestnik Bojan Burgar. Delo skupine ne bo omejeno le na droge, ampak bodo iskali tudi možnosti, ki bodo mladim omogočale bolj zdrav način življenja in koristno izrabo prostega časa. 18. 12. – seja skupščine OZ RK Ormož. Potekale so tudi volitve za

posamezne funkcije iz kandidatne liste. Za predsednico je bila izvoljena Majda Keček, za podpredsednico Marija Zemljak, območni odbor sestavlja 15 članov, nadzorni odbor in častno razsodišče pa po trije člani. Leto 1998 je bilo jubilejno, saj se je praznovala 45-letnica krvodajalstva. V počastitev tega jubileja so se s sedmimi krvodajalci udeležili osrednje proslave (4. 6. 1998) v Ljubljani, poleg tega so se udeleževali tudi proslav ob 45-letnici krvodajalstva v sosednjih občinah, OZ RK Ormož je s pomočjo krajevnih organizacij in prostovoljcev ter mladih članov izpeljalo distribucijo tiskovin za akcijo "Nikoli sami". Za tako dejanje je bilo združenje pohvaljeno s strani RKS. Nadaljevalo se je s pomočjo socialno ogroženim družinam. V okviru zbiralne akcije "Nikoli sami" je bilo razdeljenih veliko število prehrabnih paketov, pralnega praška in novoletnih paketov za starejše. Leta 1998 je bilo organiziranih pet 10-umih dopolnilnih tečajev za pripadnike civilne zaščite, ki so bili zaključeni z občinskim tekmovanjem ekip PP CZ. Tekmovanja se je udeležilo 9 ekip. Zmagovalna ekipa iz Velike Nedelje je bila dodatno usposobljena in poslana na

Ekipa za organizacijo in izvedbo preverjanja ekip prve pomoči. Stojijo od leve: Ignac Balažic, Marija Imerovič, dr. Peter Gašparič, Mira Frangež, Cilka Špindler, Majda Keček, Maja Botolin Vaupotič. V prvi vrsti od leve: Danilo Hergula, Rudi Pevec, Boža Antolič. Arhiv RKS OZ Ormož, junij 1998.

regijsko tekmovanje, ki je bilo 13. 6. v Tovarni sladkorja Ormož. Zdravstveno

vzgojna dejavnost se širi preko sedmih postaj Rdečega križa po krajevnih skupnostih. Na teh postajah je bilo uvedeno preventivno merjenje krvnega pritiska, kjer medicinske prostovoljke merijo krvni pritisk in sladkor v krvi. V tednu RK je bila v avli Občine Ormož razstava o dejavnosti Rdečega križa. Delo z mladimi je potekalo preko mentorjev na osnovnih šolah v občini na osnovi pripravljenih programov in je zajemalo zdravstveno preventivno dejavnost, širjenje znanj o RK, prvo pomoč, solidarnost med učenci ter starejšimi občani in podobno. Na občinskem nivoju je potekal kviz "Mladi in gibanje Rdečega križa" ter kviz "Kaj veš o alkoholizmu", ki je bil organiziran na OŠ Ormož – tekmovanje je potekalo med učenci pomurske regije in naše občine. Mladi člani so sodelovali tudi v nagradnem natečaju RKS za najboljši plakat z motivacijskim sloganom na temo motiviranja ljudi za dajanje krvi. V okviru zbranih sredstev v akciji "Nikoli sami" je OZ RK v prvomajskih počitnicah poslalo na letovanje 5 otrok iz socialno ogroženih družin, ki so jih predlagale KO RK. Otroci so letovali 7 dni na Debelem rtiču. Leta 1998 je OZ RK Ormož prvič sodelovalo pri organizaciji letovanja otrok preko RK Maribor v mladinskem zdravilišču v Punatu, kjer je letovalo 68 otrok. Predstavljena sta bila projekta "Kaj lahko storimo za svoje zdravje" in "Imam sladkorno bolezen - kaj lahko storim sam". Projekta sta bila sofinancirana iz sredstev Phare Lien mikro programa. Projekt "Kaj lahko storimo za svoje zdravje" je bil namenjen ženskam vseh starostnih skupin v občini. Glavni cilj je bil dvigniti nivo znanja in osvestiti ljudi na področju zdravstvene vzgoje ter s pomočjo tega zniževati dejavnike tveganja, motivirati zdrave za zdravje, naučiti ženske določenih veščin, ki bodo pozitivno vplivale na njihovo zdravje, vplivati na samopodobo žensk in dolgoročno prispevati k izboljšanju zdravja. Drugi projekt "Imam sladkorno

bolezen – kaj lahko storim sam" je bil namenjen sladkornim bolnikom ter njihovim svojcem. Glavni cilj projekta je usposobiti prostovoljce na postajah prve pomoči RK za merjenje sladkorja v krvi ter posredovanje natančnih in razumljivih informacij o sladkorni bolezni, možnih zapletih in o načinu zdravljenja, širiti znanje o sladkorni bolezni in samopomoči med uporabniki programa, animirati bolnike, da ustanovijo klub sladkornih bolnikov in se aktivno povezujejo z najbližjim društvom sladkornih bolnikov ter dolgoročno vplivati na boljše življenje sladkornih bolnikov. Oba projekta sta časovno omejena, njuno izvedbo pa so omogočili Občina Ormož, OZ RK Ormož in Evropska unija s sofinanciranjem projektov iz sredstev Phare Lien mikro programa za leto 1998. OZ RK Ormož se je vključilo v zbiranje sredstev in pomoči ob potresu v Posočju aprila 1998. Leta 1998 so bili predstavljeni rezultati ankete "Z znanjem do zdravja". Glavni namen ankete je bil ugotoviti osebni odnos dijakov do zdravja in področja, kjer dijaki čutijo pomanjkanje informacij, so pa za zdrav način življenja izredno pomembna. V anketi je sodelovalo 61 učencev ormoške gimnazije, od tega 20 fantov in 41 deklet v starosti 15 let. Rezultati ankete so pokazali, da je najpomembnejše, da se v šoli ne kadi (prav tako seveda ne uživa alkohola in drugih drog), da se spodbuja telesna dejavnost ter urejeni in čisti notranjost in okolica šole. Relativno malo jih je izbralo kot pomembno značilnost zdrave šole dobro počutje ali dobre medosebne odnose. Največ informacij si želijo dijaki pridobiti na področju preprečevanja trpinčenja, zlorabe in nasilja. V anketi so morali učenci oceniti tudi svoj osebni odnos do zdravja in pokazalo se je, da imajo pozitiven odnos do zdravja. Le tretjina dijakov rada hodi v šolo, dve tretjini pa se v šoli dobro počutita. Rezultati ankete so pokazali, da če želimo dobro sodelovati, se moramo tudi

spoznati, si izmenjati zamisli in skupaj strmeti za dobrim, k čemur naj bi prispevala tudi opravljena anketa, to je k spremembam na bolje na vseh ravneh zdravja, s tem pa tudi bolj kakovostnega življenja.¹⁴²

Pomembnejši dogodki v letu 1999:

5. 1. – krvodajalska akcija na transfuzijskem oddelku Bolnišnice Ptuj (KO RK Središče ob Dravi, KO RK Kog), 21. 1. – obisk delegacije Evropske skupnosti, analiza dela v projektih, januar – razdelitev več prehrabnih paketov v okviru akcije »Nikoli sami«, januar – priprava programa dela za leto 1999 in posredovanje programa občini, 21. 1. – organizacija predavanja »Rak na dojki« v Središču ob Dravi. Predavala je dr. Darja Arko z mariborske bolnišnice. Januar – v okviru projekta "Kaj lahko storimo za svoje zdravje" je bila pripravljena okrogla miza na temo odvisnosti. Vodili so jo predstavniki Psihiatrične bolnišnice Ormož, udeležili pa so se je učitelji, starši in dijaki gimnazije; 20. 2. – 10 socialno ogroženih otrok je bilo v okviru akcije »Nikoli sami« poslanih na 7-dnevno letovanje na Debeli rtič. 22. 2. – predavanje za sladkorne bolnike z naslovom "Življenje s sladkorno boleznijo". Bolezen diabetes je predstavila dr. Marta Simonič, medicinska sestra iz zasebne internistične in diabetološke ambulante, Ljuba Zavec pa je spregovorila o zdravi prehrani sladkornega bolnika. Predavanje se je zaključilo z razgovorom in degustacijo varovalnih živil. 24. 2. – krvodajalska akcija na OŠ Ormož za Zavod za transfuzijo Ljubljana, 5. 3. – predavanje v KO RK Ivanjkovci na temo »Rak na dojki«, marec – pripravljeno je bilo finančno poročilo za občino, ponovno je oživel ormoški pododbor Društva diabetikov Ptuj. Pri tem jim je v veliko pomoč OZ RK Ormož. 5. 4. – okrogla miza na Gimnaziji Ormož na temo Mladost brez odvisnosti, 6. 4. – v mestu

Ormož in na Hardeku je bila organizirana zbiralna akcija oblačil, 8. 4. – predavanje na temo menopavza. Predavali sta dr. Barbara Rojnik, specialistka ginekologinja, in mag. farmacije Petra Senčar Božic iz podjetja Novo Nordisk. 9., 10., 13., 14. 4. – dva 12-urna tečaja prve

Tečaj prve pomoči za delavke VIZ Ormož.

RKS OZ Ormož, april 1999

pomoči za vzgojiteljice VVZ Ormož, 19. 4. – delavcem na čakanju iz podjetja O Moda je bilo razdeljenih 75 prehrabnih paketov, 9. 4. – 1. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa, na kateri je bil podan potek in način tekmovanja iz prve medicinske pomoči za osnovnošolce. Navzoči so bili seznanjeni s seminarjem za "Zdrave šole", delu LAS, organizaciji okrogle mize v gimnaziji na temo "Mladost brez odvisnosti" ter o pripravah na predavanje "Vzgoja za smisel življenja", ki je bilo mesca maja na OŠ Ormož. Prisotni pa so se tudi strinjali, da bi v občini organizirali neformalno mrežo zdravih šol v občini. 5. 10. – 2. seja komisije mentorjev mladih članov Rdečega križa, kjer so obravnavali program dela, ki si ga na šolah prilagodijo glede na učni program, 4. 5. – predavanje dr. Zdenke Zalokar Divjak z naslovom Vzgoja za smisel življenja, 8. 5. – z mladimi člani RK udeležba na koncertu »Moč humanosti v Ljubljani« (35 udeleženi). V tednu Rdečega križa med 8. in 15. majem je bila v občinski avli razstava literarnih in likovnih del Mladih članov RK na temo »Preprečevanje nezgod«. Razposlanih je

¹⁴² Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

bilo 50 razglednic z zahvalami in razdeljenih 500 značk RK. Junij – na osnovnih šolah je bila izvedena anketo o stališčih osnovnošolcev do dovoljenih oz. nedovoljenih drog, v tem mesecu je

Prostovoljci RKS OZ Ormož na izletu v Beli krajini.

Arhiv RKS OZ Ormož, junij 1999

potekalo tudi preverjanje znanja iz prve pomoči za osnovnošolce. S tem je bil sklenjen projekt "Preprečujmo nezgode". Tekmovanja iz prve pomoči se je udeležilo 10 ekip, ki so se pomerile v teoretičnem in praktičnem znanju in

Preverjanje znanja oz prve pomoči za osnovnošolce

Arhiv RKS OZ Ormož, junij 1999

spretnostih. Zmagala je ekipa OŠ Ormož. V začetku šolskega leta 1998/1999 je bil razpisan natečaj z naslovom "Preprečujmo nezgode". Ocenjevalna komisija je med devetimi literarnimi prispevki, 43 likovnimi prispevki iz OŠ in 42 likovnimi prispevki VVE izbrala najboljše, ki so bili tudi nagrajeni. Junij – usposabljanje in tekmovanje ekip prve pomoči civilne zaščite. 16. 6. – predavanje za sladkorne

bolnike: »Kronični zapleti sladkorne bolezni«. Temo je predstavil prim. dr. Jure Šubic iz endokrinološkega oddelka splošne bolnišnice Maribor. Višja medicinska sestra Marija Škafar iz istega oddelka pa je spregovorila o negi diabetika s poudarkom na negi nog. Svoje izdelke je predstavilo podjetje KANA, ki zastopa izdelke za nego nog Gewohl. 30. 6. – predavanje dr. Dušana Remsa z naslovom »Aktualne kožne bolezni«. Predavatelj je s pomočjo diapozitivov predstavil številne kožne bolezni. Z izdelki Canesten, Mycospor in kolekcijo za sončenje Delial pa je predstavilo podjetje Bayer Pharma. Junij – zaključen projekt "Kaj lahko storimo za svoje zdravje?". Cilj projekta je bil dvigniti nivo znanja in osvestiti na področju zdravstvene vzgoje ter s pomočjo tega zniževati dejavnike tveganja, motivirati zdrave za zdravje, naučiti ženske določenih veščin, ki bodo pozitivno vplivale na njihovo zdravje, vplivati na pozitivno samopodobo ženske in dolgoročno prispevati k izboljševanju zdravja in življenja. Aktivnosti so potekale skozi predavanja, razgovore, okrogle mize, razdeljevanje propagandnega materiala, učenje veščin samoopazovanja in samopregledovanja ter demonstracij in praktičnih vaj. Kot predavatelji so sodelovali priznani strokovnjaki z določenih področij, vedno pa so sodelovali tudi sponzorji. Avgust – 6-dnevni otroški počitniški tabor za učence od 1. do 4. razreda osnovne šole. Tabora na Glažuti se je udeležilo 32 otrok iz vseh OŠ v občini. V dneh letovanja so bile organizirane številne ustvarjalne in poučne delavnice. Avgust – 102 otroka sta bila poslana na 14-dnevno letovanje v Punat na otoku Krku, 18., 19. 8. – krvodajalska akcija na OŠ Ormož, 23. 8. – obisk delegacije Evropske skupnosti, analiza dela v projektih, 16. 11. – krvodajalska akcija za Kog in Središče ob Dravi, 41 udeležencev, november – razstava v mesecu boja proti odvisnosti, postavljena na Kerenčičevem

trgu, 25. 11. – predavanje za sladkorne bolnike – o posledicah dolgotrajne sladkorne bolezni je predaval spec. internist Matej Završnik iz bolnišnice v

Udeleženci prvega tabora organiziranega pod okriljem LAS. Vodja tabora je bila Milena Luskovič.

Arhiv RKS OZ Ormož, avgust 1999

Mariboru. Na tokratnem predavanju se je s svojimi izdelki predstavilo podjetje Eli Lily. November – končan je bil projekt "Imam sladkorno bolezen – kaj lahko storim sam?". Cilji so se izpolnjevali skozi strokovna izobraževanja in izpopolnjevanje za osebe na postajah prve pomoči, merjenje sladkorja v krvi na postajah prve pomoči, predavanja strokovnjakov za diabetike in njihove svojece ter s tečajem priprave zdrave prehrane. V okviru projekta je uspelo oživiti pododbor za Ormož, ki deluje v okviru Društva sladkornih bolnikov ter uvesti uradne ure pododbora, ki lahko v ta namen koristi pisarno Rdečega križa Ormož. Na petih postajah prve pomoči Rdečega križa – Velika Nedelja, Ormož, Podgorci, Ivanjkovci, Središče ob Dravi in ambulanti tovarne Carerra Optyl – jim je uspelo uvesti merjenje sladkorja v krvi. Natisnjeni so bili tudi kontrolni kartončki, kjer na postajah prve pomoči vsakemu posamezniku vpisujejo vrednost krvnega tlaka in sladkorja in ga lahko posameznik pokaže tudi svojemu zdravniku. Predavanja so bila dobro obiskana, kar je pokazalo, da diabetiki in njihovi svojci želijo več informacij o tej bolezni. Na področju promocije zdravja je OZ RK Ormož sodelovalo z

institucijami v občini, ki izvajajo pedagoške in zdravstvene preventivne programe, namenjene otrokom in mladini. Nudili so pomoč pri delu in razvoju šolam, vključenim v projekt »Zdrava šola« ter vrtcem, ki so bili vključeni v gibanje »Zdrav vrtec«. Poleg teh so potekale tudi druge aktivnosti – izdelava letnega delovnega načrta in predstavitev za LAS Ormož, organizirano je bilo predavanje »Vzgoja za smisel življenja«, kjer je predavala doc. dr. Zdenka Zalokar Divjak, izvedena je bila anketa o nekaterih stališčih osnovnošolcev do dovoljenih in nedovoljenih drog, v novembru, mesecu boja proti alkoholizmu in drugim odvisnostim, je bila pripravljena razstava.¹⁴³

¹⁴³ Arhiv RKS OZ Ormož – Kronološki pregled 1970 – 1999

Jožef Cajnko

Organizacija in delovanje Rdečega križa Podgorci

Po ustnem pričevanju so bila leta po 2. svetovni vojni izjemno težka. To je veljalo predvsem za države, v katerih je vojna povzročila veliko razdejanje in tudi smrt večjega števila ljudi. Zaradi revščine in pomanjkanja življenjskih potrebščin so ljudje začutili potrebo po organiziranju ter nudenju pomoči najbolj potrebnim. Tako so se tudi v naših krajih organizirali prostovoljci in to po vaških odborih Rdečega križa. Na področju Krajevne skupnosti Podgorci so nastali vaški odbori RK: Bresnica – Ritmerk, Podgorci – Strjanci in Cvetkovci – Osluševci. Vodili so jih aktivisti: Jože Dovečar, Ivan Lah in Alojz Trunk.

Dolgoletni tajnik KO RK Podgorci in obenem predsednik aktiva RK Cvetkovci – Osluševci, Alojz Trunk, je na letni konferenci, 19. 1. 1988, povedal naslednje: »Po osvoboditvi, v mesecu septembru 1945, je on prešel v okrajni odbor RK okraja Ptuj. Za predsednika je bil izvoljen Slavko Debenjak, za tajnika pa Ivo Rau. Prva naloga odbora je bila popis vseh oškodovancev fašizma na tem področju. Za te je bila namenjena vsa skrb v oskrbi s prehrano, oblačilih ter obutvi. Nekaj tega je v tem času prispelo tudi iz Amerike.«

Organiziranje in začetek delovanja RK na področju današnje krajevne skupnosti Podgorci sega v leto 1947. 19. novembra tega leta je bila ustanovljena prva osnovna organizacija, in sicer aktiv RK Cvetkovci-Osluševci. Pobudo zanjo je dal Alojz Trunk, dotakratni član občinskega odbora RK Gorišnica. V ta aktiv se je kmalu včlanilo 240 aktivistov, vodila pa ga je Marija Ozmec. Leta 1958 se je ta aktiv pridružil občinskemu odboru RK Ormož. V tem času, točneje leta 1950 je bil ustanovljen tudi vaški aktiv RK

Bresnica, v katerega so spadale še vasi Podgorci, Strjanci, Preclava in Ritmerk. Njegov prvi predsednik je bil Jože Dovečar, tajnik Ciril Prejac in blagajnik Jožef Majcen.

Poudaril je še, da se po 43. letih od končanja vojne premalo zavedamo, kaj pomeni organizacija RK, napolnjene omarice prve pomoči po vaseh ter usposobljen kader za nudenje prve pomoči. Znano je tudi, da naši predšolski in šoloobvezni otroci najdejo zatočišče zdravja na otoku Debeli Rtič in Punatu. Za to letovanje RK prispeva velik delež sredstev. Omeni še, da RK že od leta 1951 privablja krvodajalce, ki kri darujejo prostovoljno, do tega leta pa so se krvodajalci plačevali. Po ukinitvi manjših občin je leta 1958 Republiški odbor RK organiziral odvzem krvi tudi v Ormožu. Takratno število krvodajalcev je bilo naslednje: VO RK Bresnica – Ritmerk 13 krvodajalcev, VO RK Cvetkovci – Osluševci 23 krvodajalcev, VO RK Podgorci – Strjanci 21 krvodajalcev.

Iz pisnih dokumentov je razvidno, da se je bolj organizirano delovanje aktivistov RK v Podgorcih začelo leta 1972 (vir: delovodnik, 6. 3. 1972 – prošnja za ustanovitev RK Podgorci, 10. 3. 1972 – članek o nabiralni akciji za Onkološki inštitut v Ljubljani, 11. 3. 1972 – sporočilo o odobritvi ustanovitve RK Podgorci).

Ustanovni občni zbor KO RK Podgorci se je vršil 19. 3. 1972. Za člane UO so bili izvoljeni: Ivan Lah – predsednik, Slavko Sladnjak – tajnik, Tilika Lah – blagajničarka. Za predsednika NO je bil izvoljen Franc Petek.

Od leta 1972 do leta 1974 je bilo 13 rednih sej, na katerih so bile obravnavane

naslednje zadeve: pobiranje članarine, izdaja biltena, ki naj opozarja na škodljivost kajenja, širitev števila krvodajalcev, letak doplačilna znamka RK, nabava nosila za ponesrečence, organiziranje prireditve za zbiranje sredstev za onemogle starostnike, povezovanje z Osnovno šolo Podgorci, organiziranje rekreacije ter izletov za člane RK Podgorci, nabava kompletov prve pomoči, skrb za ostarele ter varstvo okolja, pomoč krajanom, ki so utrpeli škodo po poplavih, izvedba veselja za pridobitev sredstev za delovanje RK Podgorci, preprečevanje neprimernega načina odlaganja odpadkov, skrb za urejeno in čisto okolje, priprave na občinsko tekmovanje članic RK Ormož, storitve prve pomoči s strani članic, ki imajo pri sebi skrinjice prve pomoči, poročila o krvodajalskih akcijah, pogostitev krvodajalcev po končanih krvodajalskih akcijah, pregled finančnega poslovanja.

Naslednji občni zbor KO RK Podgorci se je vršil 24. 3. 1974, na njem so bila podana poročila predsednika, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora.

Na volitvah upravnega in nadzornega odbora so bili izvoljeni: Ivan Lah za predsednika, Anton Prigl za tajnika in Matilda Lah za blagajničarko.

Od leta 1974 do leta 1977 je bilo 16 rednih sej, na katerih so bile obravnavane naslednje zadeve: dodelitev 500 din PGD Podgorci za trak na gasilskem praporu, širjenje števila krvodajalcev, praznovanje 30. obletnice ustanovitve RK v Sloveniji, zbiranje prispevkov za »Kozjansko«, opredelitev do predvidenega samoprispevka za izgradnjo cest in vodovoda, priprave in izvedba družabnega večera za člane RK Podgorci, vloga za denarno pomoč za obdaritev ostarelih, pomoč pri napeljavi vodovoda v KS Podgorci, sklep o izvedbi skupne vaje oskrbe prebivalstva in morebitnih ranjencev oz. poškodovancev v

sodelovanju z odborom za civilno zaščito in gasilci, pridobiti čim več krvodajalcev, seznanitev z dopisom OO RK Ormož o nalogah bodoče skupščine, nujnost združitve vseh treh vaških odborov v Krajevno organizacijo RK Podgorci, vsak vaški odbor naj bi imel na skupščini po 6 delegatov, seznanitev o proslavi 100. obletnice organiziranega delovanja RK, kako pritegniti več mladih za darovanje krvi, pregled števila invalidnih oseb, potrebnih posebne pomoči, planiran izlet za krvodajalce v Prekmurje ali manjša zakuska, če bo prijavljenih premajhno število, pogostitev krvodajalcev 11. 11. 1975, za pogostitev ostarelih oseb se nameni 400 din.

Po navodilih Občinskega odbora RK Ormož in tudi Republiškega RK naj bi se vsa društva na novo organizirala, sprejela pravila o delovanju ter registrirala pri oddelkih za notranje zadeve občin. Sprejet je bil sklep o sklicu ustanovnega občnega zbora.

Združitveni občni zbor vseh treh vaških odborov RK: Bresnica – Ritmerk, Podgorci – Strjanci in Cvetkovci – Osluševci je potekal 4. 1. 1976. Ugotovljeno je bilo, da aktivni RK po vaseh obstajajo že od začetka delovanja »nove Jugoslavije«, zato je potrebno te aktivne združiti.

Za predsednika KO RK Podgorci je bil ponovno izvoljen Ivan Lah, za tajnika Alojz Trunk, za blagajničarko pa Danica Marin. Za predsednika NO je bil izvoljen Anton Prigl.

Od leta 1977 do leta 1980 je bilo 8 rednih sej, na katerih so bile obravnavane naslednje zadeve: predstavljen rezultat zbiranja sredstev za pomoč prizadetim po potresu v Posočju, krvodajalska akcija, pobiranje članarine ter pogostitev ostarelih, sprejeta pravila o delovanju KO RK Podgorci (na skupščini, dne 21. 1. 1978) določena višina članarine 10 din ter

izražena potreba po omaricah prve pomoči, opisan potek proslave ob 25. obletnici krvodajalstva v Ormožu, imenovani prejemniki priznanj ob 25. obletnici, pogostitev krvodajalcev, ki so darovali kri v letih 1977 in 1978; bilo jih je 86, obravnavano blagajniško poslovanje, pogostitev ostarelih, za katero je KS Podgorci prispevala 300 din, potreba po popolnitvi omaric prve pomoči s sanitetnim materialom, seznanitev z blagajniškim poslovanjem posameznih vaških odborov, pa tudi KO RK Podgorci v celoti, sklep o izvedbi občnega zbora 15. septembra 1979. Med letoma 1979 in 1984 je bil predsednik KO RK Podgorci Slavko Sladnjak. Pisnih dokumentov o delovanju KO RK Podgorci v teh letih ni na razpolago.

12. 12. 1985 je bil zbor članov aktiva RK Bresnica, 22. 11. 1987 pa članov aktiva RK Cvetkovci – Osluševci. Aktiv RK Podgorci se je sestal 29. 11. 1987. Sprejet je bil sklep, da na naslednjem občnem zboru izvolijo novega predsednika, tajnika, blagajnika ter nadzorni odbor.

Na letni konferenci 29. 1. 1988 so bili izvoljeni: Stanko Škrlec – predsednik, Alenka Gašperič – tajnica, Rozalija Korpar – blagajničarka, Anton Prigl – predsednik NO.

Od leta 1988 do leta 1990 je bilo 7 rednih sej, na katerih so bile obravnavane naslednje zadeve: poročilo o proslavi 35-letnice krvodajalstva, predlogi za priznanja članom KO RK Podgorci, plan dela vezan na aktivnosti, ki so se odvijale že v prejšnjih letih (koledarska akcija, obisk ostarelih), finančno poročilo blagajničarke, potreba po nabavi dodatnih štirih omaric prve pomoči, predlog, da RK Podgorci prijavi kandidate za tečaj prve pomoči, ki naj bi potekal v zimskem času, poročilo predsednika o sklepih OO RK Ormož ter podelitvi priznanj za krvodajalce, ki so kri darovali več kot 25-krat, republiškega

praznovanja v Ljubljani se je udeležila Rozalija Korpar, 4. julija 1988 je bila proslava v Ormožu, 28. maja je potekala akcija zbiranja oblačil, organiziranje krvodajalskih akcij in izleta za člane KO RK Podgorci, poročilo predsednika Stanka Škrleca o obisku nepokretnega krajana Janeza Meznarič iz Bresnice. Obiskal ga je skupaj s socialno delavko in sekretarko RK Ormož. Imenovanje delegatov za skupščino OO RK Ormož, izlet za člane KO RK Podgorci, 12. avgusta 1989, nabava aparatov za merjenje krvnega pritiska, poročilo o zbranih sredstvih kot humanitarna pomoč Halozam.

23. 2. 1990 je potekala letna konferenca KO RK Podgorci. Vodil jo je Jožef Cajnko, prisotna je bila tudi sekretarka OO RK Ormož, Boža Antolič. Predsednik Stanko Škrlec pove, da je pri obdaritvi ostarelih pomagala tudi KS Podgorci, pa tudi Turistično društvo Podgorci. Rozalija Korpar je predlagala, da se za podpredsednika KO RK Podgorci imenuje Jožef Cajnko. Njen predlog je bil soglasno potrjen. Na tej konferenci je bil soglasno podprt predlog predsednika Stanka Škrleca o nabavi praporja RK Podgorci. Sekretarka Boža Antolič pove, da imajo za zdaj prapor samo v KO RK Ivanjkovci. Pove tudi, da se je na našem območju pojavila steklina in da bo krvodajalska akcija potekala 18., 19. in 20. julija, tečaj nega bolnika na domu pa 5. marca 1990. Sprejeti so bili še naslednji sklepi: vaški aktivisti RK naj ostanejo še naprej, vendar se sestanki KO vršijo v okviru Krajevne organizacije RK Podgorci, pripraviti vse potrebno za nabavo prapora RK Podgorci, za podpredsednika KO RK Pogorci je soglasno imenovan Jožef Cajnko, potrdi se zaključni račun za leto 1989.

Od leta 1990 do leta 1991 je bilo 6 rednih sej, na katerih so bile obravnavane naslednje zadeve: tečaj nega bolnika na domu, poročilo o seji OO RK Ormož, pogostitev krvodajalcev, ki so darovali kri

več kot 20-krat, pristop k nabavi prapora RK Podgorci, svečano razvitje prapora 16. 6. 1990 (slavnostna govornica Gabrijela Kuhar), analiza razvitja prapora (krasijo ga 103 spominski žeblički) poročilo o krvodajalski akciji, ki se je je udeležilo 53 krvodajalcev iz KS Podgorci, iz cele občine Ormož se jih je udeležilo 548, poročilo o poteku akcije zbiranja sredstev za prizadete ob poplavih obisk starejših občanov nad 80 let, v OŠ Podgorci bodo učenci izdelali za vsakega ostarelega čestitko, število krvodajalcev narašča: v letu 1989 jih je bilo 42, v letu 1990 pa 52, tečaja nege bolnika na domu se je udeležilo 14 članic KO RK Podgorci, srečanje krvodajalcev v Veržeju, piknik članov KO RK Podgorci, pomoč prizadetim v hudih neurjih in poplavih v Posočju (zbranih sredstev je bilo 31.250 din in več kot 10 ton ozimnice).

8. 3. 1991 je bila letna konferenca KO RK Podgorci. Na njej so prisotni izpostavili naslednje: poročila o delovanju KO RK Podgorci, odziv na akcijo zbiranja sredstev za poplavljenе ob reki Savinji, ustanovitev KARITAS v župniji Sveti Lenart v Podgorcih, potrditev zaključnega računa (sredstva na računu – 27.000 din), plan dela v letu 1991, predlog izleta oz. ogled transfuzijske postaje v Ljubljani za krvodajalce, izlet v Savinjsko in Logarsko dolino za vse člane KO RK Podgorci.

V letih 1991 in 1992 je bilo 6 rednih sej KO RK Podgorci in obravnavano: podeljevanje značk in priznanj krvodajalcem (za 10, 15 oz. 20 let darovanja krvi), potreba po povezovanju med organizacijami in društvi v KS Podgorci, potreba po obveščanju, kje so omarice prve pomoči, predlog za izlet v Podčetrtek ter ogled steklarne v Rogaški Slatini, predlagan je bil tudi izlet z ogledom Jame Pekel, Savinjskega gaja ter cerkve v Radmirju; zaključek izleta naj bi bil v toplicah Dobrna, poročilo predsednika s seje OO RK Ormož, na kateri so obravnavali izid pomoči

oškodovanim v neurju (zbrano pribl. 3000 kg povrtnine), prošnja Anice Sabol za pomoč pri nakupu postelje za nepokretnega otroka, elementarna nesreča in pomoč oškodovancem po neurju na področju občin Ormož in Sveti Tomaž, zbiranje sredstev za pomoč prizadetim po neurju (zbrano 27.000 din ter 2800 kg krompirja in koruze), potreba po evidenci ostarelih, starih nad 80 let ter obisk le-teh, analiza poteka akcije »koledarji«, sklep o določitvi članarine, priprave na letno konferenco 8. marca 1992.

Na tej konferenci se je razpravljalo o naslednjih zadevah: seznanitev prisotnih o tem, da KO RK Podgorci šteje 365 članov, volitve predsednika, tajnika, blagajnika in predsednika NO (sestava le-teh je ostala nespremenjena).

V letih 1993 in 1994 je bilo 13 rednih sej KO RK Podgorci in obravnavano: organiziranje in analiza krvodajalske akcije v letu 1993, izlet članov KO RK Podgorci v spomladanskih mesecih leta 1994, izvedba akcije »priprava kosila za begunce v zbirnem centru Runeč« (nabavljenih je bilo 9 kg kruha, 10 kg govejega mesa in 20 kg krompirja), priprava na koledarsko akcijo (končala se je proti pričakovanju uspešno), obisk ostarelih v KS Podgorci, zamenjava traka na praporu, udeležba na tečaju za merjenje krvnega pritiska, pobiranje članarine, priprava, izvedba ter analiza občnega zbora v letu 1993, nabava in razdelitev paketov siromašnim družinam (obiskanih je bilo 33 ostarelih, invalidov in siromašnih krajanov), priprava in izvedba proslave ob materinskem dnevu - 25. marcu, organiziranje krvodajalske akcije v začetku leta 1994, potreba po nabavi sanitetnega materiala za omarice prve pomoči, dodatna nabava štirih aparatov za merjenje krvnega pritiska, finančno stanje, ki je izkazovalo 243.000 SIT, imenovanje delegatov za skupščino OO RK Ormož, priprave in izvedba piknika krvodajalcev, dne 11. 9. 1994 (stroške v višini

21.000 SIT je krila KS Podgorci), določitev višine članarine, in sicer 200 SIT, priprava na letno konferenco KO RK Podgorci ter evidentiranje kandidatov za opravljane funkcij v KO.

Letna konferenca je bila v začetku leta 1995. Na njej so bile izvedene volitve predsednika, tajnika, blagajnika in predsednika NO (sestava le-teh je ostala nespremenjena).

V letih 1995 in 1996 je bilo 8 rednih sej KO RK Podgorci in obravnavano: analiza občnega zbora ter načrt dela v letu 1995, razprava glede izvedbe izleta za člane RK, obisk ostarelih, invalidov in nepokretnih, potreba po nabavi dveh aparatov za merjenje krvnega pritiska, poročilo o izidu koledarske akcije ter pobiranja članarine (število članov je bilo 321), organiziranje in izvedba proslave ob dnevu žena – 8. marcu, seznanitev o prejetih dotacijah za delovanje KO RK Podgorci, in sicer: KS Podgorci je namenila 50.000 SIT, OO RK Ormož pa 14.000 SIT, priprave in izvedba srečanja članov RK Podgorci, prošnja krajana Borisa Munda za pomoč pri obnovi stanovanjske hiše, ki se mu je spomladi leta 1996 skoraj v celoti porušila (pomoč KO RK Podgorci je bila v obliki nakupa cementa in maltita), udeležba na srečanju krvodajalcev, 8. 6. 1996, v Veržeju, izvedba izleta članov RK Podgorci, 15. 6. 1996, v Mozirje (ogled Mozirskega gaja ter cerkve v Gornjem Gradu), seznanitev o tem, da se je krvodajalske akcije na ravni občine Ormož udeležilo 448 krvodajalcev, dan je bil predlog, da naj se na proslavi ob 130. obletnici delovanja RK Slovenije v Jeruzalemu podelijo priznanja aktivnim članom KO RK Podgorci: Rozaliji Korpar, Marjeti Petek in Stanku Šumenjaku, pobiranje članarine ter priprava na občni zbor, dne 5. aprila 1997.

V letih od 1997 do 2000 je bilo 12 rednih sej KO RK Podgorci in obravnavano: analiza občnega zbora v letu

1997, ki se ga je udeležilo 132 članov, število članov KO RK Podgorci se je povečalo na 335 članov, dotacija s strani KS Podgorci je znašala 40.000 SIT, prejet je bil dopis iz Veržeja v zvezi s srečanjem krvodajalcev, 14. 6. 1997, priprave na izlet članov RK Podgorci ter izvedba le-tega, priprava in izvedba vsakoletnih koledarskih akcij ter obiska ostarelih, pregled dela v posameznem koledarskem letu in analize krvodajalskih akcij, določitev članarine v znesku 400 SIT v letu 1998 oz. 500 SIT v letu 1999, razprava glede obletnice krvodajalstva ter podelitve priznanj krvodajalcem, srečanje krvodajalcev 19. 6. 1999 v Veržeju, predlog izleta za člane RK Podgorci v mesecu juliju 1999 (ogled Celja in okolice ter Slovenskih Konjic in Zreč; piknik pod Roglo pri jezeru v Zrečah), planirano srečanje članov in krvodajalcev KO RK Podgorci 18. 12. 1999, vrednost paketa za ostarele naj bi znašala 3.000 SIT (s strani OO RK Ormož je bilo prejetih 10 paketov in še dodatno 16 prehrabnih paketov za revne družine), KO RK Podgorci je namenila 33.000 SIT za nakup sladkarij otrokom ob obisku Dedka Mraza konec leta 1999, uskladitev datumov izletov in prireditvev (1. 4. 2000 v Kobjeglavo, 22. 7. 2000 v Črnomelj in Kočevsko Reko, 12. 8. 2000 v Brezje), obvestilo o krvodajalski akciji 18. in 19. julija 2000 v Ormožu, tradicionalno srečanje krvodajalcev bo 10. 6. 2000 v Veržeju pomoč družini Kelenc iz Bresnice, ki jo je prizadel zemeljski plaz (znesek zbranih finančnih sredstev od koledarjev se nameni pomoči tej družini).

V letih od 2001 do 2005 je bilo 10 rednih sej KO RK Podgorci in obravnavano: izkupiček koledarske akcije je bil dejansko namenjen v celoti družini Kelenc, dogovor glede izvedbe družabnega srečanja ter občnega zbora članov KO RK Podgorci dne 31. 3. 2001 (podana so bila poročila predsednika, blagajnika ter predsednika NO), izvedba piknika dne 28. 7. 2001, obisk krajana iz vasi

Osluševeci, ki je v letu 2001 dopolnil 100 let življenja, priprave na volitve v KO RK Podgorci, organizacija izleta članov RK Podgorci v Prekmurje in na Goričko; ogled gradu Grad ter kosilo ob jezeru v vasi Krašči, analiza obiska ostarelih in invalidov (43 obiskanih, OO RK Ormož je v ta namen prispeval nekaj prehrambnih paketov in tudi 40.000 SIT), poznani »škandal« v RK na ravni države je vplival tudi na zmanjšanje članstva (v KO RK Podgorci se je število članov zmanjšalo za 38 glede na leto 2002), zaradi zastarelosti je potreba po nabavi dodatnih aparatov za merjenje krvnega pritiska ter sanitetnega materiala, plan dela vezan na aktivnosti, ki so se odvijale že v prejšnjih letih (koledarska akcija, obisk ostarelih, pobiranje članarine, krvodajalska akcija, srečanje krvodajalcev v Veržeju), novi statut RO RK Slovenije ter novi statut OO RK Ormož, sklep o višini članarine

Slovesnost ob 100 letnici Ivana Zamuda
KORK Podgorci, 2001

500 SIT v letu 2005.

V letih od 2006 do 2010 je bilo 7 rednih sej KO RK Podgorci in obravnavano: 25.000 SIT se namenijo za trak na praporu Lovske družine Bresnica – Podgorci, izlet članov RK Podgorci v Logarsko dolino v mesecu juliju 2006, izvedba piknika 16. 9. 2006 v Bresnici, OO RK Ormož je za obdaritev starejših nad 80 let namenila 70.000 SIT (obdarjenih je bilo 50 ostarelih, invalidov in revnih družin), članarina za leto 2007 se določi v višini 3 EUR, organizacija

ekskurzije 25. 6. 2007 na relaciji Dolga vas, nakup v Lenti ter ob koncu še kosilo v vasi Dobrovnik, obravnava prošnje otrok 3. razreda OŠ Podgorci za denarno pomoč šole v naravi (za ta namen je bilo nakazano 100 EUR), udeležba na srečanju krvodajalcev v Veržeju.

Posebno pozornost so člani KO RK Podgorci namenili 20. obletnici razvitja prapora dne 3. 7. 2010. O tem dogodku je obširno poročilo izdelal Jožef Cajnko.

20. obletnica razvitja prapora KO RK Podgorci

Zamisel o nabavi prapora KO RK Podgorci se je porodila v glavi takratnega predsednika, gospoda Stanka Škrleca, ki je to zamisel predstavil na občnem zboru KO RK Podgorci leta 1990. Sklep o nabavi prapora je bil soglasno sprejet na seji upravnega odbora, dne 25. 3. 1990. Člani so izkazali veliko podporo zamisli predsednika. Le-ta je pridobil nekaj ponudb za izdelavo prapora, od katerih je bila najugodnejša ponudba Andreja Vidmarja iz Tacna pri Ljubljani. Posredovani so mu bili podatki o vsebini napisa na praporu ter število žebličkov z imeni članov KO RK Podgorci.

Že na 2. redni seji, dne 3. 6. 1990, je bila glavna točka dnevnega reda priprave na razvitje prapora. Za razvitje je bil določen datum 16. 6. 1990. Na ta dan se je v Prosvetno-kulturni dvorani Podgorci zbralo veliko število članov RK in gostov. Sledil je kulturni program z nastopom učencev OŠ Podgorci ter »starejših muzikantov«.

Prebrana je bila kronika o nastanku in delovanju KO RK Podgorci. Slavnostni govor je imela predsednica OO RK Ormož iz let razvitja prapora gospa Gabrijela Kuhar. Sledila je podelitev priznanj ter ob koncu še razvitje prapora.

Ker so bila finančna sredstva za nabavo prapora zbrana s pomočjo vseh krajanov KS Podgorci, je bila sprejeta odločitev, da prapor kot simbol humanosti in pomoči potrebnih sodeluje na vseh slavnostnih prireditvah, kakor tudi na pogrebih naših krajanov in krajanov.

Prapor sta razvila Stanko Škrlec in Jože Ozmec.

Funkcijo predsednika KO RK Podgorci je v letu 2012 prevzel Vlado Gregorec, ki je do takrat kri daroval 101-krat (do leta 2017 pa že 112-krat).

V času njegovega predsedovanja je KO RK Podgorci izvedla nekaj pomembnih akcij, med katerimi so najpomembnejše: pomoč krajanu Francu Soku, ki mu je požar uničil celotno gospodarsko poslopje (v nabiralni akciji, ki

je potekala skupaj s člani sveta KS Podgorci, je bilo zbranih 500 EUR), KO RK Podgorci je namenila 150 EUR pomoči družini Danice Marin iz vasi Podgorci, ki jo je prizadel požar, pomoč je bila namenjena še Jožetu Mariniču iz vasi Bresnica, ki mu je požar uničil stanovanjsko hišo (KO RK Podgorci je prispevala 150 EUR, iz republiške organizacije RK pa je bil prispevek 2.000 EUR), glede na zaostrene predpise je potrebno, da nekatera društva in organizacije razpolagajo s sredstvi za prvo pomoč v primeru poškodb na prireditvah ali športnih prireditvah. KO RK Podgorci je namenila finančna sredstva za nabavo nahrbtnikov prve pomoči za PGD Podgorci in PGD Cvetkovci, namenjena je bila finančna pomoč družini invalida Zvonka Fištravca za nakup drv za ogrevanje v znesku 600 EUR.

V letu 2017 je KO RK Podgorci organizirala tudi piknik za vse člane RK. Kot vedno doslej se ga je udeležilo veliko število krajanov. Udeležila se ga je tudi nova predsednica Območnega združenja RK Ormož, Blanka Kosi Raušl. Prisotne je z nekaj besedami tudi nagovorila in bila zelo lepo sprejeta.

Odbor KO RK Podgorci ob razvitju prapora, 16.6.1990. Na fotografiji sta tudi sekretarka RKS OZ Ormož, Boža Antolič (v prvi vrsti, prva z desne) in predsednica RKS OZ Ormož (v drugi vrsti, četrta z desne). Arhiv KO RK Podgorci.

Majda Vogrinec

Krajevna organizacija Rdečega križa Vinski Vrh deluje na področju Krajevne skupnosti Miklavž pri Ormožu

V Sloveniji je Rdeči križ organiziran kot enotno društvo, ki deluje v dvanajstih pokrajinah, šestinpetdesetih Območnih združenjih in devetsto šestnajstih Krajevnih organizacijah Rdečega križa. In ena teh devetsto šestnajstih krajevnih organizacij je tudi Krajevna organizacija Rdečega križa Vinski Vrh.

Žal nimamo arhiviranih nobenih dokumentov o sami ustanovitvi organizacije, imamo pa člansko izkaznico iz leta 1953, ki je glavni pisni dokument in dokazilo, da je sedanja Krajevna organizacija RKS bila ustanovljena kot Jugoslovanski Rdeči križ - Glavni odbor Slovenije - Vaški odbor Rdečega križa Vinski Vrh.

Arhiv: KO RK Vinski Vrh

Ustanovitelji in pobudniki so bili krajan Vinskega Vrha in Velikega Brebrovnika, ki so se soglasno odločili, da bodo delovali na območju teh dveh vasi. Glavni ustanovitelji so bili iz družin Šnajder, Pokrivač, Plohl, Rakovec. V lokalnem okolju so spremljali življenje ljudi in aktivno reagirali na pojave stisk in nemoči, še posebej otrok in starejših v povojnem času. Prirejali so krvodajalske

akcije, praznovanja, veselice, zagovarjali so spoštovanje do človeka in nagovarjali ljudi, da delijo del blagostanja s tistimi, ki so v stiski. V organizaciji in med ljudmi so spodbujali čut za socialnost in razumevanje. Spodbujali in širili so vrednote zdravja, širili znanje o gibanju Rdečega križa. In vse to delamo in se trudimo delati še danes.

Ni bilo hiše, v kateri ne bi bilo člana Rdečega križa. Vsi družinski člani so se pridružili organizaciji in s članarino solidarno prispevali. S ponosom so bili člani.

Predsedniki organizacije so se menjavali, saj so ustanovni člani pomrli in delo so nadaljevali mlajši rodovi. Dobro so skrbeli za društvo. Lokalno so organizirali čiščenje studencev, saj je pitna voda bila edini vir preživetja, nadaljevali so s solidarnostjo, bili so povezani. Da bi se o društvu čim več slišalo in videlo, so imeli tudi svoj prapor, ki je simboliziral Organizacijo vse do leta 2013. Ker ga je najel zob časa, smo ga zamenjali z zastavo, ki je prisotna na vseh svečanostih, prireditvah in pogrebnih slovesnostih v znak zahvale in solidarnosti.

Vse do danes se je ohranila ta medgeneracijska vez s KO RK Vinski Vrh, saj so danes člani že vnuki, pravniki in prapravniki ustanoviteljev Krajevnih organizacij Vinski Vrh in Veliki Brebrovnik.

Leta 2004 sem odgovorno delo predsednice prevzela Majda Vogrinec. Prevzela sem odgovornost in obveznost do dvainštirideset članov Krajevne organizacije Rdečega križa Vinski Vrh.

Na področju Območnega združenja Rdečega križa se veliko sliši o tej organizaciji. V tem času smo svoje članstvo razširili na področje Krajevne skupnosti Miklavž pri Ormožu. Priključile so se vasi Zasavci, Kajžar in Miklavž. Imajo pa tudi zunanje člane in s ponosom povejo, da je v KO RK danes včlanjenih 267 krajanov.

V tem času smo naredili zelo veliko, o delu poročamo vsako leto na zboru članov. Izvedli smo akcijo z osnovno šolo - Podarim igračo, podarim nasmeh, vse zbrano smo podarili društvu LU v Ljubljani, ki so povezani z Afriko in Bližnjim vzhodom. Izpeljali smo akcije pomoči v stiski, poplavah, požaru, pomagali smo in pomagamo socialno ogroženim družinam s prehrabnimi paketi, v Pakistan smo prispevali za spalne vreče, sodelujemo z Osnovno šolo Miklavž, prispevamo za malice, za šolo v naravi. Vsako leto imamo redni zbor članov, za Miklavževo obiščemo starejše člane nad 80 let in jih simbolno obdarimo, vsako leto organiziramo izlet za člane, strokovna predavanja, letovanje otrok in starejših članov na morju v zdraviliškem letovišču Debeli Rtič.

Leta 2008 smo prejeli srebrno plaketo Krajevne skupnosti Miklavž, 2013 zahvalno listino Rdečega križa Slovenije in listino ter bronasto plaketo Občine Ormož.

Foto: Majda Vogrinec

Leta 2009 smo s prostovoljnimi prispevki krajanov kupili defibrilator, aparat, ki je nepogrešljiv pri nenadnem zastoj srca.

V društvu imamo trideset aktivnih krvodajalcev, ki jih vsako leto pogostimo in jim podelimo priznanja, prav tako se množično udeležimo srečanja krvodajalcev in prostovoljcev v Veržeju.

Leta 2013 smo obeležili šestdeset let delovanja Krajevne organizacije Rdečega križa Vinski Vrh. Prostovoljne prispevke, ki smo jih zbrali na sami prireditvi, smo podarili za malo Gajo. Gospodu Francu Plohu, najstarejšemu aktivistu v društvu, je Krajevna skupnost podelila srebrno plaketo. Na svečanosti smo razvili zastavo KO RKS Vinski Vrh in Hermanci, ki je zamenjala dotrajani prapor. Le-ta je v hrambi v muzeju PGD Miklavž pri Ormožu.

Leta 2014 smo pomagali v poplavah v Bosni in Hercegovini ter Srbiji in prispevali del članarine v šolski sklad za malice otrok.

Leta 2015 smo prispevali za obnovo studenca na Vinskem Vrh, 2017 smo pomagali s prispevkom za Gregorja.

Dobro sodelujemo s Krajevno skupnostjo in z vsemi društvi.

Še bi lahko naštevali, še bi lahko povedali, kaj delamo, vendar se zavedamo, da so tudi naše moči omejene s sposobnostmi, s sredstvi, s katerimi razpolagamo, zato lahko samo lajšamo trenutno situacijo, ne moremo pa nadomestiti vsega tistega, za kar je dolžna skrbeti država oziroma naša širša skupnost.

V Krajevni organizaciji Rdeči križ Vinski Vrh delamo le in zgolj s članarino članov, ki je simbolična - letno 5 EUR.

RK Slovenije je gibanje, v katerem je eden pomembnih ciljev okrepiti

nacionalno društvo, ki bo skrbelo za svoje ljudi tako v miru kot v spopadih ali naravnih katastrofah. Vsaka KO je zelo pomembna in še bolj pomembno je, da v njej delajo ljudje, ki so pripravljeni delati s srcem in prostovoljno. Ni pomembno, koliko je kdo star, koliko časa deluje v KO, pomembno je, kako deluje, kako pristopi. Pomembna je volja, interes pomagati drugim, delati dobro za druge, brez plačila. Aktivnih članov v KO RK Vinski Vrh je enajst. Letno izvedemo okrog sto ur prostovoljnega dela.

Moč prostovoljstva izvira iz srca, hvala vsem, ki kakor koli delate v KO RK Vinski Vrh, vsem prostovoljcem, vsem aktivistom upravnega in nadzornega odbora, osnovni šoli, krajevni skupnosti, Območnemu združenju Rdečega križa Ormož, vsem društvom v krajevni skupnosti, posebno pa članom, ki prispevajo znesek članarine, ki je glavni vir delovanja.

Foto: Majda Vogrinec

Gremo naprej! Krajevne organizacije smo vozovi brez vprege, vsaka krajevna organizacija je kompozicija zase. Velikokrat je lažje, če stopimo ljudje skupaj, če nas je več in bilo bi dobro, če bi prevzemali breme skupaj.

MI, napisano z velikimi črkami, je zaimek, ki pomeni, da smo enotni, skupaj, brez razlik, zato vabimo prostovoljce, simpatizerje, mladino, da se nam pridružijo.

Stanka Špindler

Slovesnost ob 65 letnici delovanja Krajevne Organizacije Rdečega križa Velika Nedelja

*Na svetu si, da gledaš sonce.
Na svetu si, da greš za soncem.
Na svetu si, da sam si sonce,
in, da svetu odganjaš – sence.
(Tone Pavček)*

Na slovesnosti ob 65. letnici delovanja Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja, so navzoče pozdravili in spregovorili o pomenu delovanja: predsednica Rdečega križa Slovenije Območnega združenja Ormož, go. Blanko Kosi Raušl, predsednik Krajevne skupnosti Velika Nedelja g. Marjana Mušič in ga. Milena Novak, predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja.

Med predstavitvijo dela Krajevne organizacije Rdečega križa je zbrane na prireditvi zabaval glasbeni gost, kantavtor Tadej Vesenjak. Izbral je pesmi v katerih govori o pomenu medsebojnega razumevanja, pomoči in iskrenosti ljudi v Prlekiji.

Program je povezovala Katarina Vaupotič.

Organizacija Rdečega križa je le majhna lučka v velikem svetu, ki nenehno potrebuje pomoč, pa vendar komu kdaj zasiže z velikim sojem in mu pomaga, da pogleda na življenje lepše.

V Krajevni organizaciji Rdečega križa Velika Nedelja je 65 letnica pomemben jubilej organiziranega delovanja in je vse kakor tudi priložnost, da se ozremo na prehojeno pot, kajti brez zgodovine tudi prihodnosti ne bi bilo.

Pri zbiranju podatkov o začetku delovanja organizacije, smo organizatorji

slovesnosti imeli težave, saj so pisni viri iz samih začetkov delovanja skromni, oziroma jih ni. Podatke o aktivnostih, ki so se izvajale in razvijale skozi desetletja, je bilo moč pridobiti iz arhiviranih dokumentov takratnih medijev in z ustnim izročilom nekdanjih in sedaj delujočih članov organizacije. Da je bila organizacija že od nekdanj zelo dejavna dokazujejo nekatera naslednja naj bolj vidna dejanja.

V ohranjenem zapisniku seje organizacije iz leta 1973 zapisi navajajo, da začetek delovanja Rdečega križa pri Veliki Nedelji sega v leto 1952, torej 65 leti nazaj.

Podmladkarji Rdečega križa in mladi člani so v 60 letih po šolah izvajali razne higienske akcije. Pomagali šolski mlečni kuhinji z zbiranjem poljskih pridelkov in sadja za izdelavo sokov. Skrbeli so za prvo pomoč in opremljali omarico prve pomoči ter nabavljali zdravila iz članarine. V sklopu tega je Krajevna organizacija Rdečega križa Velika Nedelja leta 1964 izvedla tekmovanje podmladkov Rdečega križa in mladih članov Rdečega križa pri OŠ Velika Nedelja, kar je razvidno iz zapisa redne skupščine Občinskega Rdečega križa iz leta 1965. Prav tako na osnovi poročil in predlogov Okrajnih tekmovalnih komisij, ter obiskov na terenu, je bila Krajevna organizacija Rdečega križa Velika Nedelja nagrajena v republiškem merilu s četrto nagrado in sicer s 30.000 takratnih dinarjev.

V Tedniku, glasilu socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje, je bilo v letu 1965 objavljeno poročilo o pomoči prizadetim po poplavih, ki so na območju občine Ormož povzročile veliko škodo. Pomoč je bila namenjena tudi

poplavljenecem na območju Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja.

Iz poročila Krajevne organizacije socialistične zveze delovnega ljudstva Velika Nedelja, 18. decembra 1966, je razvidno, da je Krajevna organizacija Rdečega križa Velika Nedelja 38. družinam za novo leto razdelila živila.

V glasilu Tednik, 13. januarja 1967 je bilo obvestilo o uspelem občnem zboru Rdečega križa Velika Nedelja, ki je bil izveden 26. decembra 1966.

V okviru organizacije Rdečega križa Velika Nedelja, se je januarja 1968 zaključilo izobraževanje prve pomoči za 16 deklet in 2 fanta. Tečaj je vodila medicinska sestra Elizabeta Tušek. Zaključka tečaja se je udeležil predsednik Občinskega odbora Rdečega križa, zdravnik Peter Gašparič.

12. oktobra 1970 je bil organiziran seminar za delo s starostniki, ki se ga je udeležilo 24 slušateljev tudi iz naše krajevne skupnosti.

Da neka organizacija uspešno opravlja svoje poslanstvo je odvisno od vseh vključenih članov in od predsednika, ki uspešno usklajuje delo.

Pri iskanju podatkov, kdo je prvi opravljal delo predsednika Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja, v času od leta 1952 do 1957, organizatorji slovesnosti nismo bili uspešni.

Najdeni viri ponujajo podatek o predsedniku od 1958 do 1976. To vlogo je opravljal g. Ivan Kandrič iz Mihovcev pri Veliki Nedelji. V 70 letih je bil tudi član v občinskem koordinacijskem odboru za pomoč starostnikom.

V letih od 1977 do 1980 je vodstveno nalogo opravljala ga. Nežika Strnad.

Leta 1980 pa vse do 1990 je vodenje organizacije usklajevala ga. Frančka Stanič, tajniška in blagajniška dela pa je za nekaj časa prevzela ga. Nežika Strnad. V času predsedovanja ge. Frančke Stanič so bili v Krajevno organizacijo Rdečega križa vključeni predstavniki vseh vasi v Krajevni skupnosti Velika Nedelja.

Zapisniki sestankov so se beležili v zvezke, kateri pa se žal niso ohranili. Po ustnem izročilu so se izvajale sledeče aktivnosti: organizirale so se krvodajalske akcije in podeljevala priznanja krvodajalcem, udeleževali so se tekmovanj prve pomoči, razdeljevali so oblačila in zbirali ter razdeljevali denarno pomoč potrebnim krajanom po naravnih nesrečah: požaru in poplavih, obiskovali so starejše občane na domu ali v domu za starejše in jih ob novem letu obdarili, organizirali so proslave in druženja za starejše krajan v OŠ Velika Nedelja.

V tem času je na OŠ Velika Nedelja uspešno deloval krožek Rdečega križa, ki je izvajal sprejem prvošolcev med mlade člane Rdečega križa, ki so skrbeli za čisto okolje. Z akcijo Zelena straža, so ugotavljali kje v okolici so najbolj umazana področja. Odmeven je bil članek na to temo v reviji Pionirski list.

Učenci 7. razreda so ob dnevu Rdečega križa postali člani krajevne organizacije in se udeleževali sestankov Krajevne organizacije Rdečega križa v kraju.

Za aktivno 10 letno delo, v vlogi predsednice Krajevne organizacija Rdečega križa Velika Nedelja, je prejela nagrado ge. Frančiški Stanič.

Nek neznan avtor je zapisal: »Bodite sočutni, kajti resnično videti življenje skozi oči nekoga drugega je lahko najdragocenejša izkušnja in pomeni tudi živeti bolj polno življenje.«

V času od 1990 do 1991 je bila predsednica ga. Marija Lazar. Istočasno je na šoli razvila delo mentorice Rdečega križa, ki ga ona in njene sodelavke opravljajo še danes. Po tem času je aktivno delo Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja nekoliko zamrlo. Ponovno so zaživele aktivnosti članov Krajevne organizacije Rdečega križa, ko je izvajala delo predsednice ga. Barica Lužnic. Dela blagajnika, ki jih je že vodila, je nadaljevala vse do leta 2010 ga. Marinka Vajda. Gospa Marinka je imela tudi pomembno vlogo pri več letni organizaciji vsakoletne pogostitve starejših krajanov. Delo tajnika je v tistem času opravljal g. Marjan Mušič. Izvajale so se predvsem naslednje aktivnosti: aktivisti Rdečega križa so se redno udeleževali sestankov, razdeljevali so prehranbene pakete in koce, ob veliki noči in novem letu so obiskovali ter obdarovali starejše krajanov na domovih in v domovih za starejše, izvajali so pogostitve in druženja starejših krajanov nad 70 let v OŠ Velika Nedelja, poskrbeli so za kulturni program kot tudi za njihov prevoz z gasilskim avtom iz oddaljenih krajev, uvedeno je bilo merjenje krvnega tlaka 1x tedensko v prostorih Zadružnega doma, spodbujali so starše socialno in zdravstveno šibkejših otrok za udeležbo na letovanju v Punatu. Kot medicinska sestra je otroke v Punat spremljala tudi ga. Barica Lužnic.

Ga. Barica je z vso predanostjo in ljubeznijo do sočloveka delo predsednice opravljala od 1993 do 1996. S ponovno oživitvijo organizacije je ponovno utrdila zamajane temelje in postavila pomembni mejnik za nadaljnjo delovanje organizacije.

Zgoraj omenjene aktivnosti Krajevne organizacije Rdečega križa so se vrstile tudi v času predsedovanja g. Ignaca Balažica od leta 1996 do 2004 in ge. Amalije Kosi od leta 2004 do 2010. Imenovana sta svoje delo predsednika opravljala predano in uspešno.

Wordsworth je zapisal: »Najboljši del človekovega življenja so njegova mala, brez imena in pozabljena dela dobrote in ljubezni«.

Aktivnosti Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja se nadaljujejo. Predane aktiviste že 7 leto uspešno vodi ga. Milena Novak.

Aktivisti v času božično – novoletnih praznikov in v času Velike noči, obiskujemo naše krajanov po domovih za ostarele v okolici in na Hrvaškem.

Enkrat do dvakrat letno organiziramo razna predavanja za krajanov: o demenci, o sladkorni bolezni... Letno se predstavi rokovanje z AED –defibrilatorjem. Ob pomoči aktivistk na OŠ Velika Nedelja se obvesti starše, katerih otroci bi se udeležili letovanja na morju ali na Pohorje.

Posredujemo potrebe po finančni pomoči potrebnim krajanom in jim pomagamo.

Zraven že omenjenih ustaljenih dejavnosti, smo v zadnjih letih pridobili še nekaj novih aktivnih članov.

Nabavili smo AED- defibrilator in izvedli izobraževanje glede njegove uporabe.

Zavedanje, da je v slogi moč, sodelujemo tudi z drugimi aktivnimi društvi v kraju, predvsem z gasilskim društvom Velika Nedelja in Krajevno skupnostjo.

Zgoraj omenjeni aktivni predsedniki, tajniki ter blagajniki so za svoje delo prejeli nagrade ali priznanja. Priznanja so še prejeli: ga. Marija Lazar, ga. Marija Rajh, ga. Marija Kandrič, ga. Milena Novak, ga. Danica Plohl in g. Stanko Plohl.

Ob koncu še zahvala vsem neimenovanim, ki so v preteklosti Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja kakor koli delovali in pripomogli, da se je organizacija obdržala vse do danes.

Zahvala tudi vsem dolgoletnim aktivnim članom, ki so tako ali drugače pripomogli k uspešnemu delovanju Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja.

V besedi smo prehodili 65 let dela Krajevne organizacije Rdečega križa Velika Nedelja.

Po uradnem delu s kulturnim programom, so se prisotni preselili v Veliko sejno sobo, v Zadržnem domu in nadaljevali srečanje ob zakuski in sproščenem pogovoru.

ŽELIMO, DA BI BILO ČIM MANJ ČLOVEŠKIH STISK, ČIM MANJ REVŠČINE IN NARAVNIH NESREČ. ČE PA DO TEGA LE PRIDE, PA ČIM VEČ LJUDI, KI SO PRIPRAVLJENI SLIŠATI, VIDETI IN POMAGATI.

Prostovoljci RKS KO RK Velika Nedelja

Delovanje Krajevne organizacije Rdečega križa Sveti Tomaž

V Krajevni organizaciji Rdečega križa Sveti Tomaž si prizadevamo in želimo delovati humanitarno, saj je to naše največje poslanstvo. Naša organizacija deluje v vaseh Sveti Tomaž, Koračice, Pršetinci, Ključarovci, Senik, Hranjigovci, Sejanci, Mala vas, Gradišče in Zagorje. Ima približno 170 članov, kar je za naše območje veliko.

V preteklih letih smo izvajali večje humanitarne akcije, ki so bile velikega pomena za naše občane in nas, vsako leto pa imamo ustaljene akcije.

Leta 2011 smo zbirali denar za družino, ki ji je pogorel dom in so ostali brez vsega. Družina je živela izven naše občine, vendar nas to ni odvrnilo od izvajanja akcije. S pomočjo občanov smo zbrali zelo lep finančni prispevek in dokazali, da za nas ni meja.

Leta 2014 smo sodelovali pri zbiranju sredstev za pomoč Bosni in Hercegovini in Srbiji, ki so jih prizadele hude poplave. Zbrali smo veliko oblačil in drugih pripomočkov za osnovno preživetje. Naši krajanji so se odzvali v velikem številu in dokazali, da v nesreči zmoremo pomagati tudi tistim, ki jih ne poznamo.

Naslednje leto, leta 2015, je naš občan v tujini resno zbolel in družina mu ni mogla omogočiti prevoza iz tujine v domači kraj. Zopet smo dokazali, da, ko je potrebno, delujemo enotno in nam je uspelo. Zbrali smo sredstva in družini pomagali, da je lahko prepeljala bolnega očeta domov v Slovenijo.

V današnjem času je socialna stiska družin velika, vendar velikokrat tega ne vidimo, saj so ljudje, ki pomoč potrebujejo, skromni in zadovoljni s tistim, kar imajo,

pri čemer najbolj trpijo otroci, zato smo v letu 2016 nekaterim otrokom iz socialno šibkejših družin plačali šolske potrebščine.

Pred časom smo zaključili eno največjih akcij, v kateri smo pomagali občanu pri obnovi novega bivalnega doma. V hiši, kjer je živel naš občan, ni bilo več varno in sosedje so nas opozorili ter prosili za pomoč. Najbolj angažirano so se na akcijo odzvali sosednje in vaščani ter tudi z našo pomočjo pričeli z obnovo. Ogromno fizičnega dela je bilo potrebnega in ljudje so bili brezpogojno pripravljeni pomagati. Zbirali so tudi finančna sredstva od hiše do hiše. Za pomoč smo prosili tudi podjetja v naši bližini in bili prijetno presenečeni, kajti vsi so se odzvali in nam pomagali po svojih najboljših močeh. Hvaležni smo vsem, ki so kakorkoli pomagali in spoznali, da v naši Krajevni organizaciji Rdečega križa Sveti Tomaž ne ostane v nesreči nihče sam.

Vseskozi pa izvajamo tudi različna predavanja, delavnice, pošiljamo mlade in starejše na letovanja, smo krvodajalci, ob koncu vsakega leta pobereмо članarino, razdelimo koledarje, in če je kdorkoli pripravljen prispevati kak prostovoljni prispevek, smo ga veseli.

Vsake toliko časa obiščemo tudi rejniške družine v našem kraju.

V mesecu novembru, mesecu boja proti zasvojenostim, pripravimo nekaj na to temo – delavnice v osnovni šoli, predavanja, okroglo mizo...

V zadnjih letih izvajamo tudi obdarovanja starejših, in sicer vsako leto ob Miklavževem skromno obdarimo starejše nad 80 let, ki jim pozornost in pa predvsem obisk zelo veliko pomenita.

Pred nekaj leti smo zbirali prispevke za nabavo prvega defibrilatorja v naši občini (sedaj jih imamo več).

Zelo dobro sodelujemo tudi z drugimi organizacijami, predvsem z Zdravstvenim domom Ormož in Osnovno šolo Sveti Tomaž. Vsako leto izvedemo v sodelovanju z Zdravstvenim domom Ormož dan odprtih vrat v domači ambulanti. V sodelovanju z Zdravstvenim domom smo izvajali kar nekaj zanimivih delavnic, kot so šola hujšanja, test hitre hoje, telovadba pod vodstvom usposobljene zdravstvene fizioterapevte in predavanja o boleznih današnjega časa.

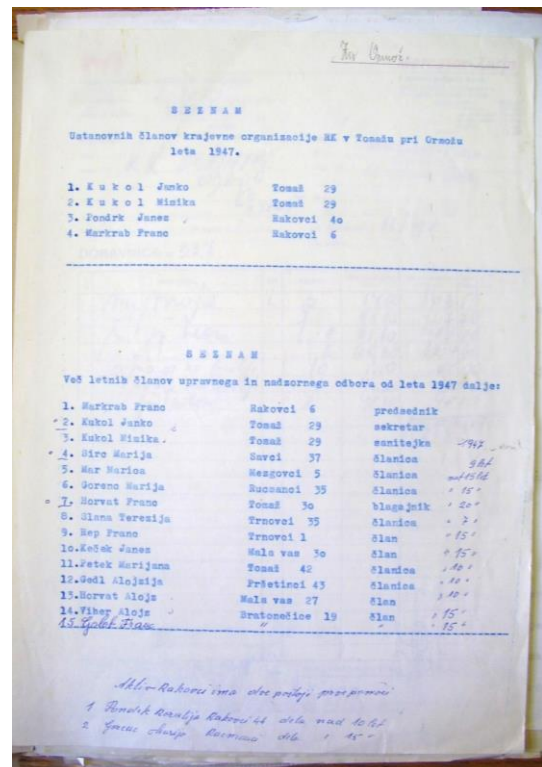
Omeniti je potrebno tudi naše mlade člane v osnovni šoli, ki skupaj z mentorico dosegajo lepe rezultate na različnih tekmovanjih. Zavedamo se, da so naši mladi člani naši bodoči člani in da je na mladih potrebno graditi prihodnost.

Naši člani so prostovoljci v pravem pomenu besede in za svoje delo so bili tudi nagrajeni. Prejeli so posebna priznanja s strani Rdečega križa Slovenije Območnega združenja Ormož, kar je dokaz, da delamo dobro.

Tudi v lokalni skupnosti in na nivoju države so bili naši člani opaženi pri svojem delu in nagrajeni s priznanji.

Prostovoljstvo je tisto, kar nas združuje v naši krajevni organizaciji, nas bogati in nam nudi največje zadovoljstvo ob pogledu na sočloveka, ki mu obudimo nasmeh na obraz. Verjamemo, da bo tako še naprej, kajti najbolj močni smo takrat, ko smo povezani.

Zahvaljujemo se Območnemu združenju Rdečega križa Ormož, ki nam vedno pomaga po najboljših močeh, nam svetuje in nas vzpodbuja.

Seznam ustanovnih članov KO RK Tomaž pri Ormožu leta 1947.

Vir: Zgodovinski arhiv Ptuj (ZAP), 406, RK, šk. 1-6

Jožica Rajh

Delo v organizaciji Rdečega križa Sveti Tomaž in Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zasvojenosti občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž

Z organizacijo Rdečega križa sem se srečala v mladosti, ko so me pred dobrimi petindvajsetimi leti povabili k sodelovanju člani Krajevne organizacije Rdečega križa Sveti Tomaž.

Moje prvo delo je bilo delo blagajničarke v odboru krajevne organizacije. Z veseljem sem opravljala delo in opazovala starejše člane, ki so name s svojim delom in vzgledom prenašali pozitivno energijo in me tako spodbujali, da so mi organizacija in njeni člani postali zelo zanimivi. Takrat smo pobirali članarino in s koledarji dobili kak prostovoljen prispevek. Pripravili smo kakšno predavanje in v poletnem času organizirali piknik. Bilo je lepo.

Leta so tekla in vedno bolj sem postajala aktivna in pred dobrimi desetimi leti so me člani izvolili za predsednico Krajevne organizacije Rdečega križa Sveti Tomaž. Tudi delo v organizaciji je bilo drugačno. Z vodenjem organizacije sem se zavedela, da prevzemam odgovornost za najbolj šibko populacijo v naši občini. Treba je bilo pomagati družinam, ostarelim, mladim, otrokom v šolah. V vsaki populaciji je bil kdo, ki je bil potreben pomoči.

V odboru Krajevne organizacije Rdečega križa so bili in so še ljudje, ki jim ni vseeno, kako živijo družine v naši bližini. S skupnimi projekti smo dosegali zastavljene cilje. Ob kakršni koli nesreči, kjer smo lahko pomagali, smo priskočili, izvedli akcijo, in če v naših krajih ne bi živeli dobri in srčni ljudje, nam ne bi uspelo, pa nam je. Ljudje so vedeli, da vsakega izmed nas lahko doleti kar koli, in

če bomo drug ob drugem v nesreči, bomo vsi veliko bolj srečni.

S preventivnimi predavanji smo ljudi ozaveščali o raznih boleznih, ki nam pretijo in kako si lahko pomagamo. Tudi Zdravstveni dom Ormož nam je vedno stal ob strani in nam pomagal z izvajanjem preventive in raznimi meritvami.

Tudi otrokom in mladostnikom smo predstavili najbolj kruto življenjsko razvado – zasvojenost. Z Lokalno akcijsko skupino, v kateri delujem že nekaj let kot predstavica občine Sveti Tomaž, se trudimo, da ozaveščamo mlade, kako so lahko nevarne razne razvade in navade. Tudi LAS je organizacija, ki te ne pusti ravnodušnega. Čez leta spoznavaš, da živimo v krutem svetu, kjer vlada materializem, ki pa je največkrat vzrok takšnih in drugačnih nevarnih razvad vseh nas.

Vsi postajamo počasi odvisniki, vendar nekateri padejo globoko in se sami težko izkopljejo z nastalega položaja. LAS poskuša mlade ozaveščati o nevarnostih razvad. Pripravljamo razne delavnice, okrogle mize, pogovore. Z anketo, ki jo LAS opravi med osnovnošolci in srednješolci v naši okolici, dobimo grobo dejansko sliko v svojem okolju, ki ni spodbudna.

Obiskali smo tudi komune, kjer se zdravijo odvisniki od mamil. Vse preveč je mladih, ki poiščejo pomoč. Nekaterim uspe, drugim tudi ne.

V Lokalni akcijski skupini mladim ponujamo tudi razne delavnice v naravi in počitniški tabor na Pohorju, ki se ga z veseljem udeležijo.

Delati v organizacijah, ki se trudijo izboljšati kakovost sočloveku, je nekaj lepega. Zelo sem vesela, da sem del teh zgodb in mogoče tudi komu olajšamo življenje ali mu poskušamo pokazati pravo pot. Tudi drugi člani RK in LAS-a so zelo aktivni in skupaj tvorimo celoto, ki je pripravljena pomagati vsem ranljivim skupinam, kolikor je pač v naši moči.

Ekскурzija članov Medobčinske LAS in prostovoljcev RK v komuni Srečanje v Kostanjevici pri Novi Gorici. april, 2017.

Majda Keček

Predstavljamo se ...

Na pobudo Psihiatrične bolnišnice Ormož in Območnega združenja Rdečega križa Ormož smo 6.12.2007 ustanovili združenje za pomoč pri demenci – Društvo Spominčica Ormož. V veliko oporo pri ustanovitvi društva nam je bil žal že pokojni dr. Aleš Kogoj.

Društvo je nevladna organizacija, pravna oseba, organizirana v skladu z Zakonom o društvih in ima tudi svoje akte in organe. Osnovno poslanstvo društva je pomoč obolelim in njihovim svojcem pri lajšanju težav, povezanih z duševnimi motnjami v starosti.

Iz demografskih podatkov izhaja, da se življenjska doba populacije danes daljša, vedno več je starejših od 65 let, s tem pa se povečuje tudi število oseb, obolelih za demenco, starost predstavlja namreč največje tveganje za demenco.

Ocenjujemo, da je za demenco obolelih v Sloveniji že več kot 32.000 oseb, v Evropi živi približno 10 milijonov, na svetu pa že skoraj 50 milijonov oseb z demenco. Zaradi staranja prebivalstva naj bi se v naslednjih dvajsetih letih število obolelih podvojilo, kar pomeni, da bo za demenco zbolela že vsaka tretja oseba, stara nad 65 let.

Demenca je kronična napredujoča bolezen možganov, ki se kaže z motnjami spomina, mišljenja, orientacije, razumevanja, računskih zmožnosti, učnih sposobnosti, govornega izražanja in presoje. Upad naštetih sposobnosti je tolikšen, da vpliva na opravljanje dnevnih aktivnosti. Posledice demence pa lahko predstavljajo tudi različne psihične in vedenjske spremembe od motenj razpoloženja do vznemirjenosti, blodenj, nespečnosti, pomanjkanje motivacije ...

Demence, žal, še vedno ne znamo ozdraviti, obstajajo pa zdravila (antidementiki), ki lahko učinkovito omilijo in upočasnijo razvoj bolezni. Tudi natančnega vzroka za nastanek demence še ne poznamo.

Zaradi tega pa je toliko bolj pomembno ozaveščanje prebivalstva o prvih znakih demence, zgodnja diagnostika, ustrezna obravnava in pomoč svojcem obolelih. Osebam moramo zagotoviti varno, strpno in zaupanja vredno okolje, v katerem se bodo dobro počutili. Potrebno je veliko strpnosti, prilagodljivosti in iznajdljivosti, saj so bolniki z demenco zelo različni in vsak svojo bolezen doživlja na svoj način. Pomembno je, da se znamo vživeti v njihov svet, da razumemo njihove potrebe, želje, bojzani ... Z bolniki moramo ravnati dostojanstveno, spoštljivo, strpno in prijazno.

Osvেščanje javnosti poteka tudi na tematskih stojnicah.

Predsednica Majda Keček je na fotografiji druga z desne.

Življenje z dementnimi osebami je tudi zelo obremenjujoče za njihove svojce in oskrbovance, zaradi česar moramo pomoč nuditi tudi njim.

Pomoč bolnikom, njihovim svojcem in oskrbovancem pa je tudi osnovni namen Društva Spominčica Ormož.

V okviru društva izvajamo različne aktivnosti: izobraževanje svojcev in širše javnosti o zgodnjih znakih demence, o poznavanju bolezni ..., izboljšanje kakovosti življenja oseb z demenco in njihovih družinskih članov, informiranje o pravicah, ki jih imajo osebe z demenco, informiranje o tem, kam se lahko obrnejo po ustrezno pomoč, organizacija delavnic, info točk, nudenje zdravstvenovzgojnega materiala (brošure, zloženke ...), sodelovanje z mediji, skrb za strokovno izpopolnjevanje članov društva, sodelovanje s sorodnimi društvi in Društvom Spominčica – Alzheimer Slovenija.

In cilji za prihodnje?

Izhodišče za delovanje društva v prihodnje je vsekakor Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020. Glavni cilji Strategije na ravni države so: zgodnja diagnoza bolezni, dostopnost obravnave, zdravljenje z antidementiki in vzpostavitev organizirane podpore osebam z demenco, njihovim svojcem in oskrbovalcem. Med osnovnimi prioritetami Strategije je ozaveščanje in destigmatizacija demence. Ta cilj pa bomo lahko dosegli s spodbujanjem ustreznih dejavnosti v lokalni skupnosti, ki imajo pomembno vlogo tako pri ozaveščanju in informiranju o demenci kakor tudi pri zagotavljanju prijaznega okolja za osebe z demenco (izobraževanje kadrov, ki pri svojem delu pogosto prihajajo v stik z osebami z demenco: trgovci, bančniki, poštarji, policisti ...).

S pomočjo podpore skupnosti lahko osebe z demenco ostanejo dalj časa aktivne in v domačem okolju. Zato je ključnega pomena zagotoviti demenci prijazno okolje, ki osebe z demenco spodbuja k aktivnemu vključevanju v družbo, ohranjanju njihove samostojnosti in k izboljšanju kvalitete življenja teh oseb in njihovih svojcev.

Številne osebe z demenco občutijo spremembe njihovega položaja v družbi,

počutijo se manj vredne in se soočajo s socialno izključenostjo. Ohranjanje dostojanstva in aktivne vloge v skupnosti ter spoštovanje so ključni dejavniki ohranjanja samostojnosti in integritete oseb z demenco.

Oblikovanje demenci prijaznega okolja in s tem izboljšanje kakovosti bivanja osebam z demenco in njihovim svojcem pa je tudi ena glavnih prioritet združenj Alzheimer Evropa in Alzheimer's Disease International. Tako lahko osebe z demenco ostanejo čim dlje doma, ker je to zanje najbolj humano in najcenejše za družbo.

Ena izmed osnovnih podpornih aktivnosti, s katero bomo zagotavljali vključenost in opolnomočenje oseb z demenco in njihovih svojcev, pa bo ustanovitev Demenci prijazne točke, kamor bodo lahko prišle po informacije tako osebe z demenco, zlasti v zgodnji fazi bolezni, in drugi, ki se pogosto znajdejo v stiski, ko ne vedo, kam po pomoč, saj se pogosto zgodi, da se te osebe izgubijo, ne najdejo poti domov, ne prepoznajo okolice, v kateri se znajdejo, pozabijo plačati v trgovini, skušajo dvigniti velike vsote denarja v banki ...

Z ustanovitvijo Demenci prijazne točke pa bomo uresničili tudi pobudo Svetovne zdravstvene organizacije o organiziranju starejšim prijaznega mesta.

Člani društva Spominčica na ekskurziji v Avstriji, 2015.

Ignac Balažic

Moji spomini delovanja v Rdečem križu

Človek pokaže svoje resnično bogastvo s količino tistega, kar podari sočloveku.

V modernem tempu življenja in pehanju za materialnimi dobrinami je zmanjšana solidarnost in nekako ne vidimo ljudi, ki potrebujejo pomoč. Verjetno je skrajni čas, da naša mlada generacija stori nekaj za ta kruti svet, ki se ne ozira na posameznika.

Nikoli mi ni bilo žal, da sem več kot trideset let deloval v Rdečem križu in pomagal ljudem okrog sebe, saj je prijetno, ko vidiš nasmešek na človekovem obrazu, ki si ga izvabil s svojimi dejanji.

Vsi potrebujemo prijatelja, nekoga, ki nas razume, posluša, se z nami pogovarja in nam stoji ob strani ter nam daje občutek varnosti in zaupanja. Za delo z ljudmi sem se odločil, ker sem rad z ljudmi in jim želim pomagati po svojih najboljših močeh in s svojim znanjem. Ko so ljudje prizadeti, jih je potrebno obiskati na domu, jim pokazati, da to ni konec življenja, ampak nov začetek, skupaj poiskati moč ter se boriti vsak dan znova za lepši jutri.

Med našim delovanjem z ljudmi spoznavamo njihove potrebe, stiske in težave. Potrebno je iti med ljudi in delati z njimi, drugače nismo prepoznavni.

V življenju nobena stvar človeka ne naredi srečnejšega kot prepričanje, da je pomagal človeku. Zato svoje upanje polagam v mlajše generacije, ki bodo nadaljevale naše delo. Vseskozi sem sodeloval z različnimi organizacijami, društvi, lokalno skupnostjo, s šolami, civilno zaščito, teritorialno obrambo, predaval prvo pomoč za šoferje in

sodeloval pri preverjanju znanja s področij civilne zaščite, si pridobil njihovo podporo ter tako doprinašal k zdravemu načinu življenja. Vodil sem odbor Rdečega križa osem let. Bil sem aktiven pri organiziranju prireditev za ostarele skupaj z vrtcem, osnovno šolo ter gasilskim društvom Velika Nedelja. Kot aktivist Rdečega križa sem si nabiral novo energijo skozi prostovoljna dela ter skušal povezati generacije. Vedno sem deloval z mladimi na področju socialne dejavnosti, prve pomoči, zdravstveno vzgojne pomoči, letovanja otrok, na področju aktivnostih sladkornih bolnikov ter krvodajalstva.

Vsi člani smo se vedno trudili opraviti svoje delo strokovno. Od vsakega aktivista v naših odborih smo pričakovali, da spoštuje različnost in neobremenjeno sprejema ljudi. Poskušali smo vedno pomagati, buditi v ljudeh občutek, da jih sprejemamo in da se počutijo pomembni, biti človek človeku po besedah in dejanih. Ničesar ni, česar ne bi mogli storiti, in če se stvari v življenju pravilno lotevamo po pravilnem vrstnem redu, bomo naredili vse, kar hočemo. Zavedati se moramo, da je prijaznost preprosto darilo in veličastnejše od vseh modrosti sveta.

Trudil sem se, da podarim prijazen nasmeh, lepo besedo in stisk roke, saj to osrečuje tiste, ki dajejo, kakor tiste, ki sprejemajo. Sem le eden, vendar sem nekdo. Ne morem storiti vsega. Vendar vseeno lahko storim nekaj. In čeprav ne morem storiti vsega, se bom potrudil in naredil tisto, kar lahko. Vse, kar moramo storiti je, da se prepustimo toku svojega življenja. Da živimo brez strahu. Živimo življenje, kot si ga želimo. Le tako se bomo nekega dne ozrli nazaj ponosni na vse, kar smo dosegli. Zadovoljni, da smo res živeli, kot smo želeli.

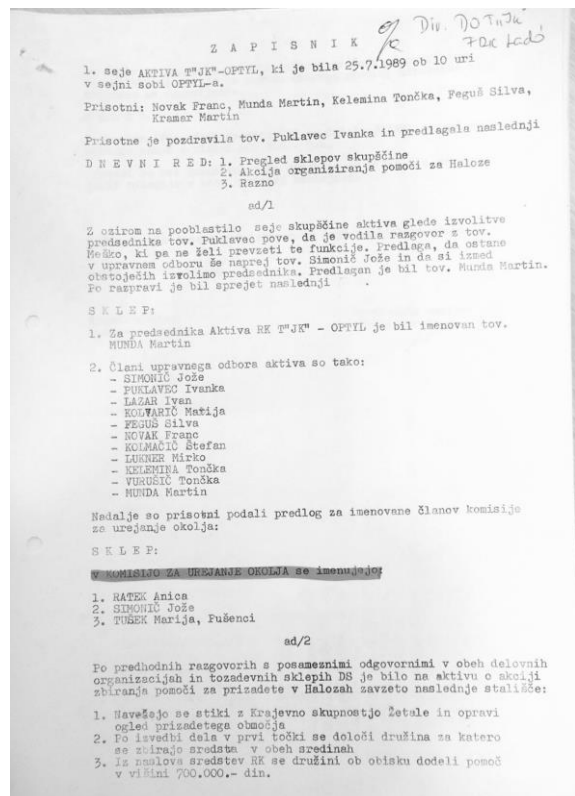
Ivanka Puklavec

Moje poslanstvo pri Rdečem križu

Aktivno delo v humanitarni organizaciji Rdečega križa v takratni tovarni »Jože Kerenčič« v Ormožu se je začelo leta 1971. Takratni zaposleni so v velikem številu podprli pobudo, da se ustanovi aktiv kot neke vrste organizacija, ki je delovala v Krajevni skupnosti, zastopanost pa se je nadaljevala v Območnem odboru Rdečega križa Ormož. Članstvo v našem aktivu je postalo vedno številčnejše, kar je bila tudi posledica novih zaposlitev. To vse pa je pomenilo, da smo lahko zbirali finančne prispevke z odprodajo materialov in drugih donacij, ne nazadnje z mesečno naročnino članov. Da pa je delovanje te humanitarne organizacije potekalo nemoteno, so nam pomagali vodilni predstavniki podjetja, za kar sem jim še danes hvaležna. Aktiv še vedno deluje, kljub večkratnemu preoblikovanju organizacije. Sama sem vodila to humanitarno delo od ustanovitve in do moje upokojitve leta 2000, vendar to še zdaleč ni bila samo moja zasluga, temveč zasluga vseh članov, s katerimi smo bili vedno enotnega mnenja. Nekaj malih razlik pri opravljanju določenih nalog je vendar bilo, saj smo zbrana finančna sredstva razdeljevali med pomoči potrebnimi, predvsem med našimi zaposlenimi. Ne nazadnje smo bili dnevno v stiku s potrebo, ki jo je bilo potrebno reševati hitro in tukaj imam v mislih predvsem boleznin ali nesreče, ki so prizadele posameznika. Sama sem bila ves čas aktivno vključena v OO RK, od koder sem dobivala podatke o posameznikih, ki so bili potrebni pomoči v krajevni organizaciji. Radi smo se s finančno pomočjo ali kako drugače odzivali izven naše sredine in to ne samo iz naše občine ampak tudi širše.

Spomnim se primerov, kako smo sodelovali z zbiranjem finančnih sredstev

za konkretne primere, ki jih je prizadela elementarna nesreča v različnih krajih po Sloveniji. Vsako leto smo pokrivali stroške za letovanje otrok na morju. Sodelovali smo z Društvom prijateljev mladine pri organizaciji njihovih prireditev (obdarovanje otrok, letovanje na morju, šole v naravi....).

Zapisnik aktiva T«JK« - OPTYL z dne, 25.7.1989 (prva stran).

SI_ZAP 0276/00031 TE 5, ovoj št. 31

Naše poslanstvo je bilo v teh primerih opaženo v celotni občini.

Vedno smo bili slišani tudi v OO RK, sodelovanje je bilo obojestransko. Prepričana sem, da se je veliko humanega postorilo, sprejeti so bili pomembni sklepi, pri katerih sem tudi sama sodelovala in so še danes vidni rezultati le teh.

V našem aktivu smo si občasno popestrili delovanje in tudi predstavili

naše poslanstvo. Dvakrat letno smo organizirali srečanje vseh članov aktiva s strokovno ekskurzijo. Videnih je bilo mnogo znamenitosti naše lepe Slovenije. Nekaterim je bilo tako omogočeno, da so prvič videli morje, se ozirali z Vršiča po naših lepih gorah, obiskali Kranjsko Goro in Planico, videli prostore parlamenta, kulturne znamenitosti... Velikokrat je bilo opaziti med udeleženci ekskurzije neizmerno veselje in slišati, da vsega tega ne bi videli, če ne bi bili člani tega aktiva.

Ne smem pozabiti, da smo bili še posebej pozorni na naše delavce krvodajalce, ki jih ni bilo malo. Vsako leto smo za njih pripravili skromno pogostitev in jih tako še bolj motivirali, da je njihovo poslanstvo zares nekaj plemenitega.

Ko danes razmišljam o vsem tem, predvsem kar zadeva humanitarno delo v RK, zaključim, da je bilo lepo sodelovati z ljudmi, ki smo jim pomagali in še posebej s tistimi, ki so me pri tem delu podpirali.

Še danes se me nekateri radi spominjajo in mi ob srečanju povedo, da so hvaležni za lepe trenutke, ki smo jih preživeli skupaj.

Zame je pomembno, da se ohrani ta dejavnost v tovarni Safilo, kar gre zasluga tistim, ki so to delo prevzeli ob mojem odhodu v pokoj in vodstvu, ki jih v tem podpira na kakršen koli način.

Vse to, kar je zapisano, ni konec mojega delovanja v RK, ker sem enako delo nadaljevala v moji KS.

V letošnjem letu sem zaključila s tem delom in ga predala mlajšim, za katere sem prepričana, da bodo z vso odgovornostjo predani temu humanitarnemu delu.

Verjamem, da je ostalo še mnogo nenapisanega iz naslova naše dejavnosti, kar zadeva humanitarno pomoč.

Še enkrat gre zahvala vsem tistim, ki so me pri mojem delu podpirali, ker sem se sama le tako lahko prebijala skozi čase, ki so za menoj. Srečna sem bila, ko sem to lahko delila z drugimi, ki so me takšno sprejeli in razumeli.

Vesna Žerjav

Moji spomini na aktivno delo v Rdečem križu

Mojih spominov na to zanimivo obdobje je veliko, bili so lepi in malo manj lepi trenutki, vzponi in padci.

Vedno, ko je bilo to potrebno, smo stopili skupaj – saj smo – ljudje.

Najbolj mi je v spominu ostala akcija z začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja. Mislim, da se je pisalo leto 1990, v Savinjski dolini je ogromno škodo povzročila huda poplava. Tamkajšnji ljudje so pomoč potrebovali v kakršni koli obliki, predvsem pa čim prej.

V Središču smo se odločili za praktično rešitev – zbirali smo pridelke z njiv, vrtov in iz sadovnjakov, kajti vodna ujma je Savinjčanom pobrala skoraj vse.

S sosedo Stanko, ki je bila prav tako aktivistka lokalnega Rdečega križa, sva s traktorjem in prikolico krenili v akcijo od hiše do hiše. Zadolženi sva bili za kraja Grabe in Obrež. Odzvali so se skoraj vsi krajani. Največ sva zbrali pšenice, ječmena, krompirja, rdeče pese, jabolk, našli so se tudi posamezniki, ki so dali denarna sredstva. Pri zbiranju pomoči se je izkazalo, kot najbrž vemo vsi aktivisti, da manj kot človek ima, več da. Ne bi rada posploševala, ampak pogosto,

tudi tokrat, je bilo bolj ali manj tako. Ponekod sva bili deležni grdih besed in strogih pogledov, ampak prikolica se je vendarle hitro napolnila.

Soditi o tem, ali so bili ljudje nekoč bolj solidarni, kot so danes, je težko. Verjetno so res bili, potrošniška družba nam je ta čut gotovo malo zbrisala.

Slovenci še vedno radi pomagamo v težkih situacijah, predvsem takrat, ko gre za stisko naših ljudi (kjer je manj predsodkov), tako da ostajam optimistka, da bo tako tudi v prihodnje.

Vesna Žerjav (levo) ob prejemu priznanja RKS OZ Ormož
Arhiv RKS OZ Ormož, 2013

Tomaž Viher

OZRK Ormož – 70 let

Z veseljem sem sprejel povabilo, naj napišem nekaj misli o svojem delovanju v Območnem združenju Rdečega križa Ormož. Moji spomini na prve stike z Rdečim križem in polmescem segajo 20 let nazaj v osnovnošolsko izobraževanje, ko so nam učitelji predstavljali, kaj ta organizacija sploh je, kakšen je njen namen in kaj tam delajo.

Leta 2004 sem se pridružil KORK Vinski Vrh, katere aktivni član sem še danes.

Proti koncu študijskih let sem se vključil v ekipo prve pomoči OZRK Ormož. Skupaj z bolničarji iz ekipe sem sodeloval 2 leti in se udeleževal tekmovanj preverjanja znanja in pripravljenosti ekip prve pomoči na regijski ravni. Skupaj z njihovo mentorico, gospo Marijo Imerovič, pomagam ekipi znanje prve pomoči utrjevati in nadgrajevati.

Jeseni 2012 sem dobil možnost opraviti licenco za strokovnega predavatelja Rdečega križa. Januarja 2013 sem licenco pridobil in jo marca 2016 obnovil. Na sedežu OZRK Ormož podajam znanje prve pomoči kandidatom za voznike motornih vozil na 10-urnih tečajih. Prostovoljno učim posameznike, učence na osnovnih šolah pri izbirnih vsebinah in različna aktivna društva.

Prvi pomoči in oživljanju dajem sam zelo velik pomen. V času velike popularnosti nakupov zunanjih avtomatskih defibrilatorjev (AED) je pomembno, da laiki te aparature znajo upravljati. Glede na to, da študije govorijo o katastrofalno nizkem odstotku oživljanja do prihoda strokovne pomoči (PHE ali NMP), je še pomembnejši pristop k

posamezniku in pomoč le temu, ko je njegovo življenje ogroženo. Zato bi bilo dobro, da bi nekaj urni tečaji oživljanja v osnovnih šolah postali del obveznih vsebin. Če bo mlad posameznik znal pomagati sočloveku, ko ta pomoč najbolj potrebuje, bo svoje znanje zmožen predajati tudi svojim najbližjim in širši skupnosti.

Ekipo RKS OZ Ormož na preverjanju znanja prve pomoči. Žetale, 2016.

V želji po še dolgoletnem aktivnem sodelovanju želim ob praznovanju 70. letnice prvega vpisa Območnega združenja Rdečega križa Ormož v register društev in 20. letnice Medobčinske LAS Ormož vsem zaposlenim in ostalim strokovnim delavcem tudi v bodoče vse dobro in še veliko uspehov pri aktivnostih, ki jih izvajajo.

Francka Pintarič

Moja izkušnja z RKS OZ Ormož

Z Rdečim križem sem se srečala že kar nekaj let nazaj. K njim sem hodila po hrano in tako so nam pomagali prebroditi težke čase. Letos sem po nekaj poskusih iskanja našla usposabljanje ravno pri njih, česar niti nisem pričakovala. Napotena sem bila s strani Zavoda za zaposlovanje ter Rehabilitacijskega inštituta Soča Ptuj, kjer so ocenjevali mojo zmožnost dela. Hoditi vsak dan na delo, je bila kar konkretna obremenitev. Opravljala sem različna dela. Najbolj mi je odgovarjalo terensko delo, sedeče pa ne toliko, saj sem morala vmes zaradi zdravstvenih težav vstajati in sprehoditi. Imela sem možnost spoznati tudi delo v skladišču, kjer sem prisostvovala pri razdeljevanju hrane. V veselje mi je, da sem lahko bolj od blizu spoznala osebo, ki mi je bila mentorica, Božo Antolič. Je realna in srčna gospa, z njo nisem imela nikakršnih težav. Tudi sama sem pokazala, kakšna sem. Po končanem usposabljanju nisem prekinila stikov z Rdečim križem, saj jim še vedno pomagam s prostovoljnimi deli.

Marija Imerovič

Nadaljevanje vizije humanosti

Živela sem v družini, kjer sem zelo zgodaj spoznala pomen – pomagati vsem, ne glede na to, če osebo poznaš ali ne.

Moj oče Vinko Panič je bil 99 % slep, 1 % mu je omogočal, da je videl obrise. Ker je bil včlanjen v društvo Zveze slepih in slabovidnih Ptuj – Ormož, je povsod potreboval spremljevalca. In to sem bila jaz. Že tukaj sem spoznala, kako lahko pomagaš, da hendikepirani ljudje, kot so jim rekli, ne bi ostali na robu. Bolj srčni, predani in ustvarjalni so bili povsod, nič jih ni ustavilo. Videli so tisto, kar mi z dobrim vidom nismo. Oče je bil tudi krvodajalec, njegova krvna skupina je bila redka in zato bolj iskana, tako da so ga iz bolnišnice dr. J. Potrča Ptuj velikokrat poklicali – in je šel. Vedno je rekel, če lahko komu pomagaš, mu pomagaj, nikoli pa mu ne škodi.

Sprejem za prostovoljce, 2010. Ob Barbari in Danilu Türku Gregor Rubin (levo) in Marija Imerovič (desno).

Skozi vse to sem se razvijala tudi sama, veliko izkušenj sem dobila ob očetu. Tudi sama sem se odločila, da postanem medicinska sestra in po končani zdravstveni šoli sem se vključila v delo Rdečega križa leta 1974. Začela sem poučevati prvo pomoč v času, ko je tečajje

vodil dr. Gašparič. Skozi leta sem svoje znanje nadgrajevala in ga prenašala na tečajnike v osnovnih šolah, tekmovanjih ekip prve pomoči, v službi, v okolju, kjer sem živela, in povsod tam, kjer se je Rdeči križ predstavljal, tudi v počitniških taborih na Pohorju.

Biti v vlogi, da si do vseh enak, da gledaš na življenje pozitivno, te kot osebo bolj utrdi. Zato rada sodelujem in podpiram delo Rdečega križa in LAS. Za vse to je potrebno le malo volje, tudi znanja in seveda mora človek imeti značaj za to. Karakter pa razviješ, če lahko to komu ponudiš. Tistemu, ki potrebuje pomoč, je najtežje. Zato smo strokovni in človeški, predvsem pa tihi in neizpostavljeni humanitarci.

Sodelovati v organizaciji Rdeči križ Ormož in LAS mi je izziv in če lahko pomagam, mi nikoli ni škoda časa, ki ga lahko vložim v to. Moj oče bi bil zelo ponosen, da sem nadaljevala vizijo humanosti.

Milena Zorčič

Moja izkušnja

Po poklicu sem socialna delavka in vso delovno dobo sem bila v stiku z ljudmi, ki so se znašli v različnih težavah. In pomagati ljudem, jim pokazati boljšo, lažjo pot, je bilo delo, ki je bilo težko, zahtevno, a vendar mi je dalo tudi veliko nazaj, me je učvrstilo, obogatilo.

V letu 2007 sem se upokojila in marca 2009 z veseljem, s strahom in z radovednostjo sprejela predlagano funkcijo predsednice OZ RKS Ormož. V službi sem pogosto sodelovala s tajnico Rdečega križa, gospo Božo, vendar sem se šele zdaj začela zavedati širine delovanja Rdečega križa.

Tako sem spoznala bitko pri Solferinu, spoznala, kako lahko posameznik spremeni svet in želim si, da bi tudi mi vsi z vsemi dejavnostmi pri vseh ljudeh, malih in velikih, krepili zavest, da smo vsi ljudje bratje in sestre - tuti frateli in da vsakdo izmed nas lahko s svojim delovanjem prispeva k boljšemu jutri.

In ko sem spoznavala delo v RK, sem bila prijetno presenečena nad širino te dejavnosti. Od preventivnih programov za predšolske, osnovnošolske otroke, počitniških animacij do dela z mladimi v šolah, preventivno-izobraževalno delo z odraslimi, raznoliko izobraževalno delo po krajevnih organizacijah, krvodajalstvo, socialna dejavnost, različne solidarnostne akcije ... Zanimiva, lepa, prijetna izkušnja je bila spoznavati člane RK v krajevnih organizacijah, na njihovih letnih srečanjih, se seznanjati z njihovim delom na terenu. Lahko rečem, da sem spoznala veliko ljudi z zlatim srcem, veliko prostovoljcev, ki kljub svojim težavam še vedno radi priskočijo na pomoč, ki so pripravljeni izkoristiti svoj prosti čas za dobrobit drugih.

»Luštno« je bilo in bila sem zelo ponosna, ko so na Brdu pri Kranju naši prostovoljci prejeli priznanje »Naj prostovoljec«, ki ga vsako leto razpisuje Mladinski svet Slovenije. In »luštno« je bilo, ko smo se z nagrajenci »gužvali«, da smo se lahko fotografirali s predsednikom države, tako z dr. Turkom kot z Borutom Pahorjem. Prostovoljci Marta Peršak, Grega Rubin, Jožica Rajh, hvala, zaslužili ste si to priznanje.

Omenila bi še leto 2015, ki si ga bomo zapomnili po begunski krizi, ko smo bili soočeni z dejstvom, da so begunci že v Središču ob Dravi. Treba se je bilo hitro odzvati, se organizirati, ampak pri tem ni bilo težav. Takoj smo imeli ekipo, odzvale so se vse krajevne organizacije, tako da vsi prostovoljci niti niso prišli na vrsto. Osemnajst prostovoljcev in enajst članov ekipe prve pomoči je devet dni dežuralo in v tem času smo oskrbeli 2.250 beguncev.

Ob koncu mandata sem rekla: »Delo je bilo zanimivo, delati z rdečekriževci je privilegij, je čudovita izkušnja. Hvala vsem za pomoč, razumevanje, tvorno sodelovanje. Hvala in lepo je bilo delati z vami.«

Milena Zorčič (predsednica RKS OZ Ormož v obdobju 2009 - 2017) in sekretarka Boža Antolič
Arhiv RKS OZ Ormož, 2012

Samo Žerjav

Slovenska dobrodelnost na težki preizkušnji

17. oktobra 2015 je na središko železniško postajo prispel prvi vlak z begunci. Še danes se živo spomnim fotografije na Facebooku, ki jo je objavila domačinka, s pripisom: »Ej, begunci so tuuuuuuu!!! Thank you, Slovakia ... Hahahah.« Hitro sem skočil na kolo in se odpeljal do dobra 2 km oddaljene postaje. Vlak je pripeljal iz Dobove, begunce naj bi odpeljali v začasni nastanitveni center na Staro carino, čisto na robu Središča, blizu hrvaške meje. Vsaj tako so govorili zbrani domačini, kajti do policije, ki je obkolila vlak, se mi ni dalo prebijati. Raje sem mirno, ampak s polno glavo misli, odvihral domov in razmišljal, kako pomagati.

Drugo jutro sem z očetom skočil do lokacije, kjer je že stalo nekaj precej velikih nastanitvenih šotorov. Vprašal sem, če potrebujejo pomoč. Odgovor policista je bil precej hladen, sem pa v bistvu tudi pričakoval odklonilen oz. ne preveč jasen odgovor. Zagledal sem delavko Rdečega križa, ki pa je bila malo boljše volje za pogovor: »Veseli bi bili kakršnekoli pomoči, danes še mogoče ne toliko, v prihodnjih dnevih pa jo bomo skoraj zagotovo potrebovali.« Begunce so mirno popisali in jih naslednji dan odpeljali – ne spomnim se več, kam.

In res – v noči iz 18. na 19. oktober je nova velika skupina povsem izmučenih Sircev, Iračanov in Afganistancev po dolgi balkanski kalvariji z vlakom prispela do slovenske meje oz. kraja Trnovec in noč prebedela na prostem, brez strehe nad glavo - obtičali so namreč na vmesnem prostoru med obema carinskima postajama. Naše in hrvaške oblasti se namreč niso mogle poenotiti, kaj z njimi. Vreme: nekaj stopinj nad ničlo in močen dež, vso noč. Stotine ljudi je sedelo, ležalo, bedelo na mokrih tleh vse do jutra. Naposled jim je

bila v dopoldanskih urah ponujena nastanitev v središkem begunskem centru. Slovenska filantropija je okoli poldneva objavila prvega izmed nekaj pozivov: »Nujno potrebujemo dva prostovoljca, ki bi lahko čim prej pomagala na meji Središče ob Dravi. Gre za pomoč pri razdeljevanju oblek in hrane.«

Središče ob Dravi, 2015
Foto: Tanja Prapotnik

Nič. Akcija. Potreboval sem kratek razmislek, koga poklicati. Nekoga zanesljivega, ki bo takoj za. Poklical sem kolega Aleša. Čez pol ure sva bila na lokaciji. Policija, Civilna zaščita, Rdeči križ, kasneje še gasilci. Peta skupina, prisotna od prvega do zadnjega dneva v središkem nastanitvenem centru, pa so bili »združeni prostovoljci«, nabrani iz vseh vetrov. Nekaj Središčanov, nekaj Ormožanov, nekaj Ljutomerčanov – krasna družčina. Prvih nekaj dni so bile razmere, težko je povedati – rekel bi – kaotične. Primanjkovalo je predvsem oblačil; spomnim se, da smo se že prvi dan organizirali in vneto zbirali oblačila od vrat do vrat po Središču, kasneje je pomoč ponudila še naša občina, hitro za tem še

nekatero ormoške ustanove, začasni zbirni prostor pa je hvaležno odstopila družina Štamberger. Občudovanja vredni sta bili Švicarki Suzanne in Andrea, ki sta iz zakotne protestantske fare pripeljali poln kombi oblačil in hrane. Hitro smo se spoprijateljili, jima ponudili prenočišče in nekaj toplega za pod zob. Pa prostovoljec Igor, ki je prve dni kaosa skrbel za to, kako spraviti prostor s podarjenimi oblačili in obutvijo v red – primer: 20 moških čaka na toplo obutev, na razpolago pa so samo premajhni ženski sandali. Težki trenutki. Rdeči križ je zahvaljujoč dobri mreži prostovoljcev deloval – vzorno. Pripeljali so precejšnje količine hrane, podobno tudi Karitas. Civilna zaščita je ogrevala šotore. Za higieno je bilo za silo poskrbljeno. Število samoorganiziranih prostovoljcev se je v naslednjih nekaj dneh povzpelo na kakšnih deset, zato sem se odločil, da »zamenjam tabor« in se priključim razdeljevanju hrane na drugi strani begunskega centra – hvala Rdečemu križu za to možnost in priložnost. Srečal sem tudi nekaj gospa – prostovoljk, ki so si občasno privoščile kakšno grdo pripombo, ki si je humanitarci ne bi smel, ampak – večinoma smo bili sami pravi ljudje na kupu.

Središče ob Dravi, 2015
Foto: Tanja Prapotnik

Kaj naj rečem o ljudeh na begu, ki sem jih srečal, se z njimi pogovarjal in jih tolažil tistih nekaj kriznih novembrskih dni

v Središču? Te izkušnje človek ne more kar tako pozabiti. Lahko rečem, da so bili po večini nasmejani in kljub vsemu optimistično zazrti v prihodnost. Veliko je bilo otrok, ki so resnost situacije skušali omiliti s tem, da so tu in tam žrtvovali kakšno jabolko in z njim igrali nogomet, takoj ko je posijalo malo sonca. Razdeljevanje hrane je bilo najhujše takrat, ko so zaloge kopnele. Spomnim se situacije, ko smo imeli na voljo še zadnjih nekaj decilitrov mleka, v koloni pa še vsaj 10 otrok, ki so si ga močno želeli. Prednost smo takrat dali najmanjšim, mlajšim od 3 let; ostali so morali počakati na novo pošiljko pomoči. Kruha ni bilo, le tisti trdi, neužitni toast. Vrste za hrano so bile dolge, ljudje pa potrpežljivi in neskončno hvaležni. Za tistih nekaj paketov bombonov so se otroci potegovali kot za kos zlata. Že dolgo nisem videl toliko nagajivo nasmejanih otrok na kupu – če od rojstva dalje poznaš samo eno stanje – vojno – je optimizem verjetno edini način spoprijemanja s svetom. Spomnim se starejšega gospoda, ki je zbral vse konzerve, čajne vrečke, ustekleničene vode, ki so jih dobili po poti in jih niso uspeli porabiti, in nam jih prinesel v prostore Rdečega križa, češ, mi smo siti – razdelite to drugim. Pogovarjal sem se z mladim Kurdom iz Mosula v Iraku, ki je zbežal od doma, ker enostavno ni več videl možnosti, da se stvari na Bližnjem vzhodu kdaj spravijo nazaj v normalo. Zaskrbljen je bil, da ISIL novači mlade ljudi, kjer jim potem v zameno obljublja raj. Na poti po Balkanu si je Mohamed želel srečanj z domačini, da bi se lahko rokoval z ljudmi, ki so mu odstopili svoja oblačila in dali kakšen evro za hrano. Jasno, niti jaz mu pri tem nisem mogel ustreči. Z veseljem bi ga peljal iz begunskega centra med ljudi, nekam v Središče na kavo. Nekomu je bilo v interesu, da je bilo stikov med begunci in preprostimi ljudmi, ki bi se ob srečanjih iz oči v oči najlažje rešili svojih stereotipov, čim manj. Verjetno hujskaškemu delu politike in dežurnim desničarjem. Begunci so v našem RK šotoru opravljali pogovore

s svojci, po navadi s starši, ki so ostali v Siriji in Iraku. Emocije so prihajale na dan v tistih nekaj sekundah (časovno omejenih pogovorov): »Mi smo na varnem. Kako je doma?«

Negativnih komentarjev je bilo tiste dni mnogo, mnogo preveč. Ljudje so udrihali po nas, češ, kaj se gremo, da pomagamo teroristom. Večini razložiti, da ravno ti ljudje bežijo pred teroristi, je bilo nemogoče. V tistih dneh sem imel polno glavo misli – smo Slovenci sploh dobri ljudje? Zakaj smo takšni? Zakaj so eni takšni, drugi pa popolnoma drugačni, duše od človeka? Zakaj vedno in povsod pomagamo Slovincem, tujcem in drugače verujočim pa ne? Kaj žene človeka, da namerno širi sovražni govor? Zakaj so nekateri ljudje kreteni?

Središče ob Dravi, 2015
Foto: Tanja Prapotnik

Decembra so nastanitveni center v Središču zaprli. Prostovoljci smo se vrnili nazaj v svoja običajna življenja. Begunci so odšli naprej, (verjetno) boljšemu življenju naproti. Oblast je postavila žico. Nekaj akterjev nas je bilo kasneje povabljenih na lokalni radio, pa na debato z gimnazijci – skušali smo ljudem predstaviti resnico. Nekateri je niso bili pripravljeni sprejeti. Včasih je bilo res težko ostati miren ob stereotipih in zablodah nekaterih, drugače inteligentnih ljudi. Še vedno vsak dan spremljam

situacijo v Siriji. Našim medijem pri poročanju z Bližnjega vzhoda, kjer je srž problema, ne zaupam več. Mir bo nastopil, ko se bodo zahodne države nehale vmešavati v bližnjevzhodne zadeve. Ostajam optimist in idealist – ni lahko, ampak druge možnosti nimam. Hvala vsem za opravljeno delo takrat v Središču (nisem omenil še Helene, Robija, Mateja, Nives, Tine itd.) in povsod drugod – v imenu vseh takratnih ljudi na begu.

Tanja Prapotnik

Moja izkušnja v begunskem centru

Bila je sobota, čudovit sončen dan. Poklicala me je sekretarka Rdečega križa Ormož, Boža Antolič, če grem z njo, ker sem prostovoljka Rdečega križa, v begunski center Središče ob Dravi. Dobili so poziv, da prihajajo begunci. Sploh nisem premišljevala, rekla sem, da grem takoj, saj me je ta izkušnja zelo zanimala.

Čez čas sva stopili v begunski center. Najprej sva dobili oznako, da sva prostovoljki. Ko sem videla vse te šotore, zabojnike, policijo, si sploh nisem znala predstavljati, kaj se bo tu dogajalo. Vsi prostovoljci Rdečega križa, Karitasa, nujne medicinske pomoči, člani ekip prve pomoči, prevajalci ... smo poslušali navodila civilne zaščite in policije, kaj vse potrebujemo. Pripravljeni smo bili maksimalno, vsega je bilo dovolj. Govorili so nam o varnosti, svetovali, kje naj se gibljemo. Joj, postajalo me je vedno bolj strah, kaj se bo tu dogajalo. In res, zgodil se je trenutek, ko je prispel vlak. Begunci so se pripeljali iz Hrvaške v Slovenijo. Nikoli še nisem videla toliko policistov na enem mestu, kot na tej železniški postaji in v tem malem begunskem centru. Začeli so voziti avtobusi, in ko sem gledala te obraze, ki so zrlji skozi okna, me je stisnilo pri srcu. Kaj pa zadaj, tu so. Policija z vso opremo za varnost je držala obroč gibanja beguncev. Delili smo hrano in oblačila. Navodila so nam dajali sproti, saj smo se vsi učili. Pripravljeno smo imeli hrano, primerno njihovim navadam, oblačila, obutev, tople odeje in pelerine za dež, najnujnejše za njihov prihod in nadaljnjo pot. Hrane niti niso toliko potrebovali, iskali so topla oblačila, obutev in nogavice, saj so že veliko prehodili. Opazovala sem te ljudi, otroke, noseče mamice, starejše ljudi, ki so jih vozili z invalidskimi vozički in nisem mogla verjeti svojim očem. Bili

so premraženi, mokri, eni v natikačih, eni bos, večinoma z res uničenimi čevlji, saj so že morali veliko prehoditi in koliko še bodo. Res ne vem, kam ti ljudje gredo, kaj vse so že doživeli na poti, preden so prišli k nam in kaj vse jih še čaka. Upam, da so dosegli svoj cilj, ostali živi in zdravi. Ne morem si predstavljati, kako bi mi bilo v njihovi vlogi in vedno premišljam o tej izkušnji. Res ni nobenih drugih rešitev, kot zapustiti vse svoje, družino in državo? Mar ni družba tako močna, da bi tem ljudem pomagala? Moja nadaljnja želja je, da živimo v miru, v malem izobilju, ker če moraš oditi, zapustiti dom z zavedanjem, da se več ne vrneš, je hudo. Imejmo se radi, pomagajmo drug drugemu, to nas bo držalo skupaj in nam pomagalo v prekratku življenju. Vsak dan si moramo reči - živimo pa v miru. Mir pride od znotraj, ne iščite ga zunaj.

Sprejemni center Središče ob Dravi. Tanja Prapotnik na fotografiji prva z desne. Oktober 2015

Moja želja je, da nikoli nikomur ne bi bilo potrebno stopati po begunski poti.

Katarina Vaupotič

Meter od meje

Že ob rojstvu nam je znano,
kdo bo kdo, kdo nad kom.
In kot drugo vse je dano,
kje za nas bo dom.

Pri sosedih je vse boljše,
vsaj tako se nam zazdi.
Le korak prek meje loči nas,
da to bili bi tudi mi.

Ko mnogim to ime vzelo
zadnji je vzdihljaj,
je naše državljanstvo
le nesrečen bil slučaj.

Na vrhu naj se vprašajo,
le kdo želi umreti,
ker na napačni strani meje
je pričel živeti.

Središče ob Dravi, 2015

Foto: Tanja Prapotnik

Katarina Vaupotič

Smisel tišine

Nekaj te prosim, ustavi besede,
dovolj govorjenja, zapletov in zmede.
Raje obsedi v popolni tišini,
slabe misli iz glave izrini.

Ozri se okoli po drugih ljudeh,
skrivaj opazuj jih na novih poteh.
Napake, padce, nemirne izgrede,
prezri to, imej le spodbudne poglede.

Vsi smo ljudje, enaki v tišini,
a smo si različni v srčni globini.
Ko govorimo, so vse le skrbi,
nihče dovolj dober za drugega ni.

Niso važni barva, vera in rod,
a vseeno vsi iščejo javni povod,
da bi brez sramu kazali napake
drugih ljudi, ki vsem so enake.

Govori, ko moraš in ko je prav.
Ozri se zdaj nase, brez primerjav,
pomagaj z besedo doseči resnico,
a raje utihni, če delaš krivico.

Ko v tebi prebuja nemirno se vrenje,
če res je potrebno, povej svoje mnenje.
A vsaj do takrat v vsej veličini,
mar res, ne vidiš smisla v tišini?

Središče ob Dravi, 2015
Foto: Tanja Prapotnik

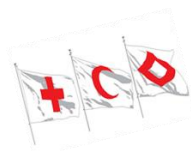
Katarina Vaupotič

Haiku I

Tristo let miru.
Nenaravna fikcija
ljudem v strahu.

Haiku II

Dano ob rojstvu,
v iskanju pravice
vzeto ob smrti.

Rdeči križ Slovenije
Območno združenje Ormož – 70 let

Medobčinska lokalna akcijska skupina
za preprečevanje zasvojenost – 20 let

Zbornik prispevkov

Izdal:
Rdeči križ Slovenije Območno združenje Ormož

Zanj:
Blanka Kosi Raušl

Prispevke zbrala in uredila:
Maja Botolin Vaupotič

Jezikovni pregled:
Marijana Korotaj

Fotografije:
arhiv RKS OZ Ormož in zasebni arhivi

Tisk: Tiskarna Ekart

Naklada: 300 izvodov

Ormož, maj 2018